

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ФОНЕТИЧНИЙ КУРС З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ГУМАНІТАРНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Навчально-методичний посібник

Харків – 2023

УДК 811.133.1'342 (075.8)
Л 63

Рецензенти:

Ольга КОБРИНЕЦЬ – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;

Марина ВОРОНІНА – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 7 від 19 квітня 2023 року)*

Лисенко Н. Г.

Л 63 Фонетичний курс з французької мови для гуманітарних факультетів : навчально-методичний посібник / Н. Г. Лисенко, І. С. Руднєва, М. В. Григор'єв, Г. Ф. Уткіна. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 140 с.

Навчально-методичний посібник з французької мови призначається для студентів факультетів гуманітарного напрямку, а також широкого кола осіб, які хочуть у стислі терміни опанувати французьку вимову та правила читання.

УДК 811.133.1'342 (075.8)

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2023

© Лисенко Н. Г., Руднєва І. С.,
Григор'єв М. В., Уткіна Г. Ф., 2023

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2023

Навчальне видання

Лисенко Наталя Григорівна
Руднєва Ірина Станіславівна

Григор'єв Максим Вікторович
Уткіна Галина Федорівна

**ФОНЕТИЧНИЙ КУРС З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ ГУМАНІТАРНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ**

Навчально-методичний посібник

(Укр., франц. мовами)

Коректор *О. В. Анцибора*
Комп'ютерне верстання *В. В. Савінкова*
Макет обкладинки *І. М. Дончик*

Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. 7,99. Наклад 50 пр. Зам. № 48/23.

Видавець і виготовлювач
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009.
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Урок 1.....	6
Урок 2.....	10
Урок 3.....	15‘
Урок 4.....	20
Урок 5.....	25
Урок 6.....	32
Урок 7.....	39
Урок 8.....	46
Урок 9.....	52
Урок 10.....	61
Урок 11.....	70
Урок 12.....	79
Урок 13.....	88
Урок 14.....	97
Урок 15.....	109
Урок 16.....	119
Révision.....	132
Додатки.....	135

ВСТУП

Посібник призначений для I курсу інститутів і факультетів гуманітарного профілю і розрахований на студентів, які не вивчали французьку мову в школі.

Підручник містить 16 уроків фонетичного курсу. Мета підручника – виробити у студентів тверді навички правильної вимови, прищепити навички усного та писемного мовлення, деякі навички перекладу.

Основним змістом уроків вступного курсу є нормативний курс французької фонетики. Порядок подачі звуків зумовлений класифікацією голосних за положенням органів мовлення: спочатку подаються всі голосні переднього ряду, потім голосні заднього ряду. Останніми пояснюються напівголосні [w] і [ɥ]. Артикуляція приголосних дається в перших двох уроках, за винятком звуку [ŋ].

Уроки побудовані за принципом від звуку до букви. Кожен урок курсу починається з фонетичних вправ у транскрипції, за якими слідує графічне зображення звуку. Потім уже йде робота над звуком у слові та в реченнях. Крім того, в кожному уроці дається спеціальна вправа на читання окремих слів, а також словосполучень. Метою цього виду вправ є не тільки і не стільки розвиток і закріплення артикуляційних навичок, скільки розвиток техніки читання окремих незнайомих слів, що дає можливість підвести студентів до самостійного читання незнайомого тексту.

Починаючи з 3-го уроку, крім речень, включаються невеликі, по можливості зв'язні тексти для переказу або заучування напам'ять.

Граматичний матеріал вводиться з 1-го уроку і закріплюється лексико-граматичними вправами.

До кожного уроку, починаючи з 5-го, дається невеликий діалог для заучування напам'ять. Метою цього виду вправ є оволодіння інтонацією і навичками живої розмовної мови.

Уроки основного курсу складаються з двох частин: лексичної та граматичної.

Лексична частина включає основний текст, словник до нього, лексико-граматичні коментарі з вправами, лексичні вправи різного роду та один або два додаткові тексти. Друга частина уроку складається з пояснень граматичних явищ і вправ.

Опрацювання кожного уроку розраховане на 2-6 годин залежно від складності та насиченості його граматичним матеріалом.

До фраз та тексту уроку дається словник, куди входять слова і словосполучення, які трапляються в тексті та підлягають активному

засвоєнню, а також слова і різні словосполучення, що, на думку авторів, мають увійти до активного словника студентів I курсу. За словником слідує лексико-граматичні коментарі, в яких роз'яснюється значення і вживання окремих слів у зіставленні з їхніми українськими еквівалентами, систематизуються деякі мовні явища, повідомляються відомості культурно-пізнавального характеру, а також даються стислі пояснення граматичних явищ, що будуть більш докладно висвітлені пізніше.

За кожним коментарем слідує вправи, що мають на меті ілюструвати та закріплювати пояснені лексичні та граматичні явища.

Кожний урок містить велику кількість різноманітних лексичних вправ.

Наявність у підручнику великої кількості лексичних і граматичних вправ дає змогу використовувати їх як для усної роботи в аудиторії, так і для виконання письмових домашніх завдань. Вправи розташовані за ступенем наростання труднощів і розраховані на прищеплення міцних знань лексики та граматики, а також на розвиток навичок свідомого використання набутих знань в усному мовленні.

Значне місце у вправах як лексичних, так і граматичних відводиться перекладу з української мови на французьку як найефективнішому способу навчання.

УРОК 1

Голосний [a]

Це відкритий голосний переднього ряду, нагадує український [a] в словах *стать, сталь*.

Приголосний [l]

Французьке [l] немає нічого спільного з українським твердим [л] (наприклад у слові *лампа*). Артикуляційно французьке [l] наближається до українського [л'] (*ль*). Під час вимовляння французького [l] кінчик язика упирається в основу верхніх зубів, а середня частина язика опущена, утворюючи з боків два проходи для струменя видихуваного повітря.

Приголосний [r]

У французькій мові є два типи [r].

Найбільш поширеним є грасоване [r], що утворюється внаслідок вібрації маленького язичка або в результаті тертя повітря, яке виходить із легень, об край м'якого піднебіння й задньої частини язика.

Друге [r] нагадує українське [р], але воно не таке різке і менш розкотисте. Цей звук утворюється внаслідок вібрації кінчика язика, піднятого до твердого піднебіння.

Приголосні [f], [v]

Французькі приголосні [f] і [v] вимовляються більш енергійно та напружено, ніж відповідні українські приголосні. Звук [v] є дзвінкою паралеллю звука [f].

Приголосні [k], [g]

Під час вимовляння звука [k] спинка язика із силою упирається в піднебіння, а кінчик язика торкається нижніх зубів. Звук [g] є дзвінкою паралеллю звука [k]. Слід пам'ятати, що перед голосними переднього ряду приголосні [g] і [k] набувають більш переднього відтінку, вимовляються м'якше.

Приголосні [t], [d]

Французькі приголосні [t] і [d] утворюються під час змикання початку передньої частини спинки язика з альвеолами; при цьому кінчик язика із силою упирається в нижні різці.

Потрібно стежити, щоб французькі [t] і [d] не пом'якшувалися перед голосними переднього ряду.

Приголосні [s], [z]

Французьке [s] порівняно з українським [с] — звук більш енергійний. Артикуляційно французьке [s] — звук більш передній. Щілина між передньою частиною язика та твердим піднебінням для французького [s] більш вузька, ніж для українського [с].

Звук [z] є дзвінкою паралеллю звуку [s].

Довгота французьких голосних

Французькі голосні можуть бути короткими і довгими. Довгота буває двох видів: ритмічна та історична. Ритмічна довгота є невід'ємною частиною фразового наголосу; вона характеризує не звук і не слово, а ритмічну групу. Ритмічна довгота полягає в тому, що будь-який голосний, котрий стоїть у наголошеному складі, тобто в кінці ритмічної групи, перед приголосними [r], [v], [ʒ], [z] і групою [vr], є довгим:

Elle va a la gare. [ɛl-'va |a-la-'ga:r]

Фонетичні вправи

[a]	[a] — [a:]	[al]	[la]
[da] — [dat]	[fa] — [fa:r]	[sal]	[lak]
[pa] — [pat]	[ga] — [ga:r]	[val]	[lat]
[va] — [vag]	[ra] — [ra:v]	[dal]	[flat]
[ra] — [rad]	[ka] — [ka:v]	[kal]	[flak]
[ka] — [kap]	[sa] — [sa:v]	[mal]	[klak]
	[ta] — [ta:r]	[gal]	
	[la] — [la:v]	[tal]	

Звук	Написання	Приклади
[a]	a	slave
	à	là

Увага! Виняток: слово **femme** (жінка) вимовляється як [fam].

Слова до фраз

Agathe parle à... Агата розмовляє з...

sa присвійний прикметник його, її, своя

la означений артикль жіночого роду однини

la camarade товаришка, подруга

la femme 1) жінка; 2) дружина

Marthe va Марта їде, їде

à прийменник, що вказує на місцезнаходження, напрям руху на, до, у

la place площа, місце

la gare вокзал

Фрази

Agathe parle.

Agathe parle à sa camarade.

Pascal parle à sa femme.

Marthe va à sa place.

Madame Armal va à la gare.

Правила читання

1. Буквосполучення **th** читають як [t]:
Marthe [mart].
2. Літеру **e** наприкінці повнозначних слів не читають:
madame [ma-'dam].
3. Найчастіше літера **l** наприкінці слів читається:
Pascal [pas-'kal].
4. Перед голосними **e, i, y** букву **s** читають як [s]:
la place [la-'plas].

Перед рештою голосних і всіма приголосними **s** читають як [k]:
la carte [la-'kart],
la commode [la-ko-'mod],
la cravate [la-kra-'vat].

ГРАМАТИКА

1. Будова французького речення

Для французького речення характерним є прямий порядок слів, за якого присудок стоїть після підмета:

Marthe va à la gare. Agathe parle à sa camarade.

2. Види слів у французькій мові

За рівнем синтаксичної незалежності словниковий склад французької мови поділяється на дві групи.

1. Повнозначні слова, які функціонують у мові як самостійні члени речення: іменник, дієслово, прикметник (за винятком займенникових прикметників), незалежні займенники, числівник, прислівник (окрім службових).

2. Службові слова, які позбавлені лексичного значення та означають або граматичні ознаки самостійних слів (артикль, детермінативи, придієслівні займенники), або зв'язки й відношення між словами самостійних частин мови та реченнями (прийменники, сполучники).

3. Артикль

Артикль — службове слово, що виражає граматичні категорії іменника: його рід, число, категорію визначеності та невизначеності.

la — означений артикль жіночого роду однини:
la gare, la place.

Якщо перед іменником стоїть присвійний прикметник, артикль *не вживають*:

sa camarade, sa place.

Перед власними назвами — назвами осіб артикль не ставлять:

Marthe.

Вправи на читання:

1. sale, rate, date, va, vaste, valse, valve, gala, agate;
2. avare, tare, rare, tatar, lave, cave, rave, slave, grave, barbare;
3. fade, stade, salade, rade, parade, cavalcade, Bade;
4. bal, mal, aval, banal, canal, carnaval;
5. carte, caste, face, acte, cravate, race, carafe, caravane, lactate, trace, glace, pacte.

Вправи

1. Перепишіть фрази з уроку, розділяючи їх на ритмічні групи. Поставте знаки зчеплення та зв'язування. Позначте в транскрипції звук [a], указавши ритмічну довготу (див. зразок):

Зразок: [a][a] [a] [a] [a][a] [a] [a:]
Madame Armal | va à la gare

2. Перепишіть подані слова, підкресливши однією рисою [a] коротке, а двома рисками [a:] довге:

caravane, mare, slave, carte, parle, parade, cave, garde, cravate.

УРОК 2

Голосний [ɛ]

Голосний [ɛ] — відкритий голосний переднього ряду. Під час вимовляння [ɛ] кінчик язика із силою упирається в нижні зуби, спинка язика лежить плоско. Щелепа опущена, але дещо менше, ніж для [a]. Губи не напружені. Куточки губ трохи відтягнуті.

Приголосні [ʃ], [ʒ]

Звуки [ʃ] і [ʒ] вимовляють значно м'якше, ніж українські [ш] і [ж]. Під час вимовляння цих звуків кінчик язика наближається до верхніх зубів, задня частина язика трохи піднята, а губи випнуті вперед більше, ніж для українських [ш] і [ж].

Приголосні [p], [b]

Французькі приголосні [p] і [b] артикують так само, як і відповідні українські приголосні, але більш чітко та напружено.

Приголосні [m], [n]

Французькі приголосні [m] і [n] артикують так само, як і відповідні українські приголосні, але більш чітко та напружено. Слід також стежити, щоб [m] і [n] не пом'якшувалися перед голосними переднього ряду та щоб розмикання під час вимовляння кінцевих [m] і [n] було енергійним.

Фонетичні вправи

[ɛ]	[ɛ] — [ɛ:]	[ɛl]	[ɛ:n]	[a] — [ɛ]
[ɛf]	[bɛ] — [bɛ:ʒ]	[pɛl]	[mɛ:n]	[na] — [nɛ]
[ɛs]	[mɛ] — [mɛ:r]	[bɛl]	[rɛ:n]	[ba] — [bɛ]
[ɛk]	[nɛ] — [nɛ:ʒ]	[tɛl]	[sɛ:n]	[ma] — [mɛ]
[ɛt]	[tɛ] — [tɛ:r]	[sɛl]	[pɛ:n]	[ta] — [tɛ]
[ɛ:r]	[rɛ] — [rɛ:v]	[fɛl]	[vɛ:n]	[va] — [vɛ]
[ɛ:v]	[sɛ] — [sɛ:r]	[kɛl]	[gɛ:n]	[sa] — [sɛ]
[ɛ:ʒ]	[lɛ] — [lɛ:v]	[ʒɛl]	[ʒɛ:n]	[la] — [lɛ]

Звук	Написання	Положення	Приклади
[ɛ]	è ê e e et ai ei est	у закритому складі перед двома однаковими приголосними в кінці слова 3-тя особа однини теперішнього часу дієслова être	crème tête [tɛ:t] traverse adresse cabaret, elle met paire beige

Примітка. Склад, що закінчується на приголосний, який вимовляється, називають закритим:

veste [vɛst], clair [klɛ:r].

Склад, що закінчується на голосний, називають відкритим:
 panama [pa-na-ma], cadet [ka-dɛ].

Слова до фраз

cette вказівний прикметник ця

la salle зал, аудиторія

est 3-тя особа однини дієслова **être** бути

très прислівник дуже

clair, claire світлий, -а

malade хворий, -а

elle вона

a 3-тя особа однини дієслова **avoir** мати

la tête [la-tɛ:t] голова

elle marche вона йде

elle traverse вона перетинає, переходить

belle гарна, прекрасна

c'est це є

la mère мати

elle aime [e-lɛ:m] вона любить

Marcel met (mettre, 3^egr.) Марсель одягає

la veste куртка, піджак

beige світло-коричневий, -а; бежевий, -а

ma моя, своя

ta твоя, своя

la table стіл

la chaise стілець

C'est Claire.

Est-ce Claire?

Фрази

Cette salle est très claire.

Adèle est malade. Elle a mal à la tête.

Claire marche. Elle va à la gare. Elle traverse la place. Cette place est belle.

C'est Claire. C'est sa mère. Claire aime sa mère.

Marcel met sa veste beige.

Est-ce ta table? — C'est ma table.

Est-ce ma chaise? — C'est ta chaise.

Elle a mal à la tête.

У неї болить голова.

Правила читання

1. Подвійні приголосні наприкінці слова читаються завжди як прості:

belle [bɛl], cadette [ka-dɛt].

Подвійні приголосні в середині слова також переважно читаються як прості:

ballet [ba-'lɛ].

2. Буквосполучення **ch** читають як [ʃ]:

elle marche [ɛl-'marʃ].

3. Перед голосними **e**, **i**, **y** літеру **g** читають як [ʒ]:

la plage [la-'pla:ʒ], la girafe [la-ʒi-'raf],

la gymnastique [la-ʒim-nas-'tik].

В інших випадках **g** читають як [g]:

la gare [la-'ga:r], la grève [la-'grɛ:v].

4. У положенні між двома голосними літерами **s** читають як [z]:

la chaise [la-'ʃɛ:z].

У решті випадків букву **s** читають як [s]:

sa veste [sa-'vɛst], elle traverse [ɛl-tra-'vɛrs].

Дві **s** читають як [s]:

la presse [la-'prɛs].

Пояснення до тексту

У реченнях Claire *marche* та Claire *va* à la gare дієслова **marche** (*marcher*) і **va** (*aller*) перекладаємо однаково — «йде»: «Клер іде» та «Клер іде на вокзал».

Смислова відмінність між цими дієсловами у французькій мові полягає в тому, що **marcher** означає саму дію («ходити», «пересуватися»), у той час як **aller** уживається зазвичай, коли вказують напрям руху.

ГРАМАТИКА

1. Займенникові прикметники

C'est **ma** chaise.

C'est **ta** veste.

C'est **sa** place.

Cette salle est claire.

Ma, ta, sa — присвійні прикметники.

Cette — вказівний прикметник.

У французькій мові присвійні та вказівні прикметники належать до особливого класу слів, що називається займенниковими прикметниками.

Займенникові прикметники є службовими словами, котрі, так само як артикль, слугують засобом вираження роду й числа іменника. Вони узгоджуються в роді та числі з іменником, якого стосуються, і замінюють при ньому артикль. Займенникові прикметники завжди стоять перед іменником (або прикметником, розташованим перед іменником):

cette place; **cette** belle place;
sa veste, **sa** belle veste.

2. Дієслово *être* 'бути'

Дієслово **être** часто використовують у ролі дієслова-зв'язки в складеному присудку. У французькій мові вживання дієслова-зв'язки є обов'язковим:

Cette femme est belle.

Ця жінка вродлива.

3. Зворот *c'est*

Зворот **c'est** складається з вказівного займенника середнього роду **ce** 'це' та дієслова **être** в 3-й особі однини. Апостроф указує на випадання голосного.

Питальну форму звороту **c'est** утворюють, переставивши місцями дієслово й займенник:

Est-ce ta veste? [ɛs-ta-'vɛst].

Вправи на читання

1. perte, averse, terme, Berne, Palerme, serre, pelle, navette, cadette, crème, fève, père, frère, cratère;

2. lacet, cadet, verset, cabaret, carnet, ballet;

3. fête, tête, bête, crête, crêpe, même, rêne, pêne, rêve, Brême;

4. claire, paire, maire, faire, salaire, beige, neige, baleine;

5. tache, vache, charte, charme, charge, charade, panache, apache, pêche, vachère, cachette, sachet, cachet;

6. salle, aise, scalpe, nasale, savate, averse, braise, fraise, presse, paresse, caserne, adresse, serpe;

7. gerbe, gêne, berge, grêle, serge, marge, galère, charge, margelle, bergère, bagatelle, servage, Grèce, parage, sagesse, grappe, rage.

Вправи

1. Перепишіть подані слова, підкресливши букву на позначення короткого звука однією рисою, а довгого — двома рисками:

bergère, berge, lèse, gerbe, adresse, fraise, navette, lave, ferret, pêche, averse, terre, fête.

2. Дайте відповідь на питання:

1. Est-ce Claire?
2. Est-ce sa mère?
3. Est-ce ma chaise?
4. Est-ce ta table?

3. Складіть п'ять питань із питальним зворотом *est-ce*, використавши такі іменники:

ta place, ma chaise, sa table, ta veste, sa femme.

4. Перекладіть:

1. Це мій стіл. 2. Це твоє місце? — Це моє місце. 3. Адель іде на своє місце. 4. Марсель одягає куртку. Його куртка бежева. 5. Клер розмовляє зі своєю подругою. 6. Марта любить свою матір. 7. Марсель розмовляє зі своєю дружиною. 8. Марта переходить площу. 9. Марсель іде на вокзал. 10. Адель хвора. У неї болить голова. 11. Цей зал світлий. 12. Ця площа гарна. 13. Ця жінка дуже гарна.

УРОК 3

Голосний [e]

Голосний [e] — закритий голосний переднього ряду.

Під час вимовляння [e] кінчик язика упирається в нижні зуби, спинка язика піднята. Бічні краї сильно натискають на верхні кутні зуби. Щелепа опущена менше, ніж для [ɛ]. Куточки губ розтягнуті та сильно напружені.

Фонетичні вправи

[ɛ] — [e]	[e]	[a] — [ɛ] — [e]
[sɛ] — [se]	[pe] — [be]	[ba] — [bɛ] — [be]
[vɛ] — [ve]	[fe] — [ve]	[ma] — [mɛ] — [me]
[mɛ] — [me]	[te] — [de]	[na] — [nɛ] — [ne]
[dɛ] — [de]	[ʃe] — [ʒe]	[la] — [lɛ] — [le]
[lɛ] — [le]	[se] — [ze]	[ta] — [tɛ] — [te]
[nɛ] — [ne]	[me] — [ne]	[da] — [dɛ] — [de]

Звук	Написання	Положення	Приклади
[e]	é er ez односкладові службові слова les, des, mes, tes, ses, ces, et	наприкінці слова, коли г у кінці слова не вимовляють	armée marcher répétez

Ритмічна група (Groupe rythmique)

Французький мовленнєвий потік складається не з окремих слів, кожне з яких має наголос, а з ритмічних груп, тобто смислових груп слів, об'єднаних одним наголосом на останньому складі. До складу однієї ритмічної групи належать:

- 1) повнозначне слово (іменник, дієслово) зі службовими словами, які його стосуються: la cravate, elle parle;
- 2) повнозначне слово з розташованим перед ним означенням: la belle amie, la jolie veste;
- 3) сталі сполучення слів: tête-à-tête.

Зв'язування (Liaison)

Якщо в середині ритмічної групи є слово, котре закінчується на приголосний, що не вимовляється, а наступне слово починається з голосного або **h** німого, то маємо явище, яке називається зв'язуванням (liaison): приголосний вимовляється й утворює склад із початковим голосним наступного слова:

mes amis [me-za-mi], parlent-elles [parl-tɛl].

Зв'язування відбувається лише в межах однієї ритмічної групи. Воно є **обов'язковим**:

1) між службовим словом (артиклем, вказівним або присвійним прикметником, прийменником) і наступним іменником чи займенником: les amis [lezami], tes actes [tezakt], chez elle [ʒezɛl];

2) між числівником, прикметником, прислівником і наступним іменником (прикметником): deux hommes, plus utile;

3) між займенником і дієсловом (ils aiment, parlent-ils?);

4) між дієсловом-зв'язкою в третій особі та наступним словом (дієприкметником, іменником тощо): il est acteur, elle est ici;

5) у сталих словосполученнях, висловах:

vis-à-vis, c'est-à-dire, tout à fait.

Зв'язування **немає** між ритмічними групами (les élèves écrivent [le-ze-ɛ-ve-kri:v]), після сполучника **et**: lui et elle [lɥi-e-ɛl], et une rue [e-yn-ry].

Зчеплення (enchaînement)

У французькій мові кінцевий звук слова, який вимовляється, зчеплюється з початковим голосним наступного слова. Зчеплення може бути між двома голосними (вокалічне) (il va à sa place) або між приголосним і голосним (консонантне): elle aime, il est fort.

Зчеплення можливе між двома ритмічними групами.

Слова до фраз

les означений артикль множини для обох родів

les élèves *m pl* учні, учениці

mes присвійний прикметник мої, свої

tes присвійний прикметник твої, свої

ses присвійний прикметник його, її, свої

répéter повторювати

répétez! повторіть!

répète! повтори!

assez прислівник доволі, досить, достатньо

après прийменник після, за

chercher шукати

fermer закривати

préparer готувати

rester залишатися

ces вказівний прикметник множини для обох родів ці

les verbes *m pl* дієслова

elles *f pl* вони

Фрази

Adèle parle à ses élèves.

Marcel, répétez: mes élèves, tes élèves, ses élèves. C'est assez, Marcel.

Les élèves répètent après Adèle: aimer, chercher, fermer, préparer, rester.

Thérèse, répète ces verbes!

C'est assez!

Досить!

Слова до тексту

chez прийменник до, в (y)

avec прийменник (разом) з

elle part (**partir**, 3e gr.) 1. вона йде;
2. вона їде

Текст

Thérèse marche. Elle va chez sa mère. Sa mère part. Elle va à Rennes. Thérèse va à Rennes avec sa mère.

Правила читання

1. Літеру **s** наприкінці слова зазвичай не читають:
les élèves [le-ze-lɛ:v], très [trɛ].
2. Літеру **z** наприкінці слова не читають:
parlez [par-le], assez [a-'se], chez [ʃe].
3. У закінченні інфінітива дієслів на **-er** літеру **r** не читають:
répéter [re-pe-'te].
4. Літеру **t** наприкінці слів звичайно не читають:
elle part [ɛl-'pa:r].
5. Літеру **c** наприкінці слів після приголосних і чистих голосних читають як [k]:
avec [a-'vɛk], parc [park].

Пояснення до тексту

Прийменник **chez** уживають тільки стосовно осіб і перекладають українською мовою прийменниками **до** та **в (y)**.

Adèle va chez Thérèse. Адель їде до Терези.

Elle reste chez sa mère. Вона залишається в матері.

ГРАМАТИКА

1. Дієслова I групи

Усі французькі дієслова поділяють на три групи. Найбільшою є I група, до якої належать дієслова, що закінчуються в інфінітиві на **-er**:

parler — говорити.

У 3-й особі однини теперішнього часу дієслова I групи мають закінчення **-e**:

elle parle.

У 3-й особі множини вони мають закінчення **-ent**, яке не вимовляється:

elles marchent [ɛl-'marʃ],

elles aiment [ɛl-'zɛ:m].

У наказовому способі дієслова I групи в 2-й особі однини мають закінчення **-e**, у 2-й особі множини — закінчення **-ez**:

parle! говори!

parlez! говоріть!

2. Множина іменників

Більша частина іменників має в множині закінчення **-s**:

la place — les places [le-'plas],

ma chaise — mes chaises [me-ʃɛ: z].

Вправи на читання

1. dé, clé, fée, bée, épée, allée, armée, bébé, télé, fédéré;
2. pénétrer, célébrer, préparer, vénérer, préférer, déménager;
3. nez, chez, rez, assez, allez, cédez, pressez, répétez;
4. très, près, après, mais, palais, Calais, Cannes, certes;
5. mes élèves, les épées, ces années, tes actes, les étages, ces étagères, les étapes, ses armes, mes affaires, les estrades;
6. lait, trait, béret, cabaret, éclat, achat, écart, départ;
7. arc, talc, parc, lac, sac, bac, sec, échec;
8. salve, messe, malaise, espèce, falaise, verser, léser, baisser, graisser, seller, désarmer, désespérer;
9. mage, sage, grège, graisse, geste, gemme, grève, gamme, garage, gêner, gager, graver, charger, gratter, abréger, stage;
10. elles aident, elles aiment, elles appellent, elles arrêtent, elles élèvent, elles éclairent, elles épellent, elles espèrent.

Вправи

1. Перепишіть подані слова, позначивши в транскрипції звуки [ɛ] та [e]:

répéter, répète, précéder, précède, chercher, permettre, année, gercer, préface, appelle.

2. Письмово поставте подані дієслова у формі інфінітива:

elle parle; elle aime; elle prépare; elle traverse; elle ferme; elle répète.

3. Письмово поставте подані дієслова у формах 3-ї особи однини та множини:

traverser, rester, chercher, fermer, préparer, aimer.

4. Письмово поставте подані дієслова у формі наказового способу (2-га особа однини та множини):

marcher, parler, préparer, fermer.

5. Письмово поставте подані іменники у формі множини:

la gare, sa table, ma chaise, ta camarade, cette place, la salle.

6. Перекладіть:

1. Марта розмовляє зі своїми учнями. 2. Аделе, поговоріть із цією жінкою! 3. Тереза їде, вона їде до своєї матері. 4. Марсель їде зі своєю дружиною. 5. Терезо, побудь (залишись) із Клер! 6. Адель і Марта шукають Терезу. 7. Вона шукає своє місце. 8. Марсель одягає свій світлий піджак.

УРОК 4

Голосний [i]

Голосний [i] — найзакритіший голосний переднього ряду. Під час вимовляння [i] кінчик язика упирається в нижні зуби, середня частина спинки язика високо піднята до твердого піднебіння й майже торкається його. Рот розтулено менше, ніж для [e], куточки рота сильно розтягнуті.

Фонетичні вправи

[e] — [i]	[i]	[i:]	[a] — [ɛ] — [e] — [i]
[fe] — [fi]	[ti] — [di]	[li:r]	[ba] — [bɛ] — [be] — [bi]
[le] — [li]	[pi] — [bi]	[ti:r]	[va] — [vɛ] — [ve] — [vi]
[ne] — [ni]	[fi] — [vi]	[ri:v]	[da] — [dɛ] — [de] — [di]
[se] — [si]	[ʃi] — [ʒi]	[vi:v]	[ta] — [tɛ] — [te] — [ti]
[te] — [ti]	[li] — [ni]	[di:r]	[la] — [lɛ] — [le] — [li]
[ve] — [vi]	[tik] — [dik]	[mi:r]	[ma] — [mɛ] — [me] — [mi]
[ge] — [gi]	[ʃik] — [ʒi:k]	[ti:ʒ]	[na] — [nɛ] — [ne] — [ni]

Звук	Написання	Приклади
[i]	i y ï î	vite bicyclette naïf dîner

Напівголосний [j]

Під час вимовляння [j] положення язика таке саме, що й під час вимовляння [i], але прохід між язиком і піднебінням настільки звужений, що струмінь видихуваного повітря утворює шум тертя.

Напівголосний [j] вимовляється в одному складі з наступним або попереднім голосним, і його артикуляція залежить від складового голосного.

Звук [j] треба вимовляти дуже енергійно, напружено та максимально дзвінко.

Фонетичні вправи

[pja] — [pjɛ] — [pje]	[sjɛl]	[sjɛ:ʒ]	[fij]
[lja] — [ljɛ] — [lje]	[fjɛl]	[pjɛ:ʒ]	[bij]
[rja] — [rjɛ] — [rje]	[mjɛl]	[fjɛ:r]	[sij]
[vja] — [vjɛ] — [vje]	[pjɛs]	[pjɛ:r]	[kij]
[fja] — [fjɛ] — [fje]	[tjɛd]	[bjɛ:r]	[grij]

Звук	Написання	Положення	Приклади
[i]	i il ill	перед будь-яким голосним після голосного наприкінці слова після голосного	pièce, pianiste vermeil, détail abeille, détailler
[ij]	ill	після приголосного	famille, habiller

Примітка. У слові **vile** та похідних від нього словах (**village** та ін.) буквосполучення **ill** читають як [il].

Слова до фраз

habiter жити	les exercices [le-zɛg-zɛr-'sis] <i>m pl</i> вправи
Paris Париж	des неозначений артикль множини для обох
<i>родів</i>	
la ville місто	il lit (lire, 3 ^e gr.) він читає
natal, natale рідний, -а	vite прислівник швидко
quitter залишати, йти, їхати	elle dit (dire, 3 ^e gr.) вона каже
Lille [il] Лілль	ils disent вони кажуть
l'architecte <i>m f</i> архітектор	merci спасибі
il він	ils prennent (prendre, 3 ^e gr.) вони беруть
ils вони	les cahiers <i>m pl</i> [le-ka-'je] зошити
travailler працювати	il écrit (écrire, 3 ^e gr.) він пише
la mairie мерія	ils écrivent вони пишуть
réviser повторювати	la dictée диктант
les textes [le-'tekst] <i>m pl</i> тексти	difficile важкий, -а
et сполучник та	qui питальний займенник хто
la grammaire граматики	les livres <i>m pl</i> [le-li:vr] книги
elle fait (faire, 3 ^e gr.) вона робить	

Фрази

Elise habite Paris. Est-ce sa ville natale? C'est sa ville natale.

Elise quitte Paris. Elle va à Lille.

Pierre est architecte, il travaille à la mairie.

Brigitte révisé les textes et la grammaire et fait des exercices.

Michel lit, il lit vite. Irène dit: «Merci, Michel».

Les élèves ferment les livres et prennent les cahiers. Ils écrivent la dictée. Ils disent: «Cette dictée est assez difficile».

Qui habite Paris? Qui écrit la dictée?

Qui habite Paris?	Хто живе в Парижі?
--------------------------	--------------------

Слова до тексту

la fille 1) дочка; 2) дівчинка

cadet, cadette молодший, -а

qui відносний займенник який, -а, -і

aîné, aînée старший, -а

Marseille Марсель

a famille родина

Текст

C'est madame Pascal. C'est Elise, sa fille cadette qui habite Paris. C'est Mireille, sa fille aînée. Mireille est mariée. Elle habite Marseille avec sa famille.

elle est mariée	вона одружена
il est marié	він одружений

Правила читання

1. Літера **h** у французькій мові ніколи не читається, але в окремих випадках може відігравати певну роль у вимові.

Літера **h** трапляється в положенні після приголосної (наприклад, Marthe), у середині слова між голосними та на початку слова перед голосною.

Літера **h**, яка стоїть у середині слова між голосними, указує на роздільне читання цих голосних: cahier [ka-je], trahir [tra-'i:r], Sahara [sa-a-'ra].

Літера **h**, що стоїть на початку слова перед голосним, буває двох видів:

а) **h німе**, перед яким маємо явища зв'язування та випадання голосного:

ils habitent [il-za-'bit], l'hectare [lɛk-'ta :r];

б) **h придигове**, перед яким не допускається ані зв'язування, ані випадання голосного:

le hamac [lə -a-mak], la harpe [la-arp],

les hamacs [le-a-mak], les harpes [le-'arp].

Слова, що починаються з **h** придигового, позначають у словниках зірочкою: ***haut**.

2. Буквосполучення **qu** читають як [k]:

la fabrique [la-fa-'brik], quitter [ki-'te].

ГРАМАТИКА

1. Порядок слів у французькому реченні

На відміну від української мови, де порядок слів вільний і де прямий додаток може стояти як перед підметом, так і після присудка

(наприклад: 'Цю статтю повинні прочитати всі студенти'. 'Усі студенти повинні прочитати цю статтю'), у французькій мові прямий додаток, виражений іменником, стоїть після присудка:

Claire traverse la place.

Непрямий додаток здебільшого також стоїть після присудка:

Elle parle à sa mère.

2. Невживання артикля перед власними назвами

Перед власними назвами, що позначають назви міст, артикль не ставлять:

Paris.

3. Третя особа однини та множини дієслів III групи

У 3-й особі однини теперішнього часу більша частина дієслів III групи має закінчення **-t**, яке не вимовляється:

il lit [il-'li], il fait [il-'fɛ], il écrit [i-le-kri].

У 3-й особі множини більша частина дієслів має закінчення **-ent**, яке не вимовляється:

elles lisent [ɛl-'li:z], elles écrivent [ɛl-ze-'kri:v].

4. Питання до підмета

Питанням до підмета, який означає істоту, слугує займенник **qui**.

Дієслово-присудок при питальному займеннику **qui** стоїть, як і в українській мові, завжди в 3-й особі однини:

Claire parle à sa mère. Qui parle à sa mère?

Ils marchent très vite. Qui marche très vite?

Вправи на читання

1. titane, tissage, titi, tirade, tiret, attire, tige, active, fictive, primitive, perspective, diriger, dilemme, maladie, tragédie, prédire, type, gypse, myrte, bicyclette, gymnaste, cycliste, Vichy, Pyrénées;

2. naïf, naïve, haïr, haï, maïs, laïque, laïcité, abîme, île, épître, gîte, ci-gît, Nîmes;

3. fière, bière, carrière, ciel, miel, pièce, piège, Vienne, panier, manier, pilier, métier, pitié, piaffer, pianiste, mariage;

4. pareil, vermeil, veille, abeille, merveille;

5. ail, bail, email, travail, détail, vaille, médaille, détailler;

6. fille, bille, quille, grille, billet, piller, ciller, triller;

7. trahi, géhenne, habiter, inhabité, habiller, déshabiller, habile, inhabile, malhabile, hériter, déshériter, dahlia, Sahara, Rhénanie;

8. l'habit — les habits, l'herbe — les herbes, l'haltère — les haltères, l'hivernage — les hivernages, l'Helvète — les Helvètes;

9. la harpe — les harpes, la haie — les haies, la hache — les haches, la halte — les haltes;

10. quart, quasi, quête, quitter, qualité, liquide, chaque, marquer, quinine, plaquer, traquer, quel, critique, lyrique, mystique, Afrique, Amérique;

11. ils aiment, elles habitent, ils achètent, elles écrivent, elles achèvent, elles imitent, ils échappent, ils agitent, ils estiment;

12. tel, sel, appel, avril, civil, chacal, général, amiral, festival.

Вправи

1. Письмово поставте подані дієслова у формі 3-ї особи однини та множини:

fermer, travailler, préparer, quitter, habiter, réviser.

2. Письмово поставте подані дієслова в таких формах:
а) у 3-й особі однини; б) у 3-й особі множини:

а) faire, dire, lire, écrire, partir, mettre;

б) dire, lire, écrire.

3. У поданих реченнях замініть іменник-підмет займенником:

1. Michel et sa femme traversent la place. 2. Gilbert et Pierre aiment cette ville. 3. Adèle et Marie parlent à Marc. 4. Michel et sa mère quittent Paris. 5. Elise et Mireille révisent les textes. 6. Les élèves prennent les livres et lisent.

4. а) Поставте питання до підмета:

1. Sa mère habite Lille. 2. Danielle fait ses exercices. 3. Les élèves révisent la grammaire. 4. Elles cherchent madame Pascal. 5. Ses filles travaillent à la mairie. 6. Mes élèves lisent vite.

б) Перекладіть:

1. Хто їде до Парижа? 2. Хто живе в Марселі? 3. Хто шукає мадам Паскаль? 4. Хто хворий? 5. У кого болить голова?

5. Перекладіть:

а) 1. Тереза живе в Парижі. Це її рідне місто. 2. Моє рідне місто дуже гарне. 3. Ця аудиторія дуже світла. 4. Марта читає. Вона читає швидко. Марія каже: «Дякую, Марто, достатньо». 5. Мішель пише диктант. Він каже: «Цей диктант досить важкий». 6. Марта каже своїм учням: «Згорніть книги». 7. Еліза робить вправи. 8. Мірей і Клер повторюють граматику. 9. Тереза каже: «Повторіть ці тексти». 10. Учні беруть зошити та пишуть диктант.

б) 1. Його сім'я живе в Парижі. 2. Її дочки живуть у Марселі. 3. Моя старша дочка одружена. 4. Його молодша дочка — архітектор. 5. П'єр їде зі своєю родиною з Лілля. 6. Моя дочка їде зі своїми учнями до Парижа.

УРОК 5

Голосний [œ]

Голосний [œ] — голосний переднього ряду, лабіалізований.

Під час вимовляння цього звуку положення язика таке саме, що й для вимовляння звука [ɛ], але губи злегка округлені та випнуті вперед.

Фонетичні вправи

[ɛ] — [œ]	[ɛ:r] — [œ:r]
[dɛ] — [dœ] [mɛ] — [mœ]	[pɛ:r] — [pœ:r]
[nɛ] — [nœ] [lɛ] — [lœ]	[mɛ:r] — [mœ:r]
[sɛ] — [sœ] [fɛ] — [fœ]	[tɛ:r] — [tœ:r]
[gɛ] — [gœ] [vɛ] — [vœ]	[lɛ:r] — [lœ:r]
[kɛ] — [kœ] [rɛ] — [rœ]	[sɛ:r] — [sœ:r]
[bɛ] — [bœ] [pɛ] — [pœ]	[kɛ:r] — [kœ:r]
[va] — [vɛ] — [vœ] — [vɛ]	
[lœ] — [la] — [lɛ] — [lœ]	
[ga] — [gɛ] — [gœ] — [ga]	
[rœ] — [rɛ] — [rœ] — [ra]	

Звук	Написання	Положення	Приклади
[œ]	eu	перед приголосним, що вимовляється, окрім [z]	déjeuner fleur
	œu	перед приголосним, що вимовляється	sœur cœur
[ə]	е	в односкладових словах	je, me, ce, le, que, se і т.ін.
	е	у відкритому ненаголошеному складі	regarder

Звук [œ], графічно переданий літерою **е**, в односкладових службових словах і відкритому ненаголошеному складі в складних словах прийнято передавати в транскрипції знаком [ə]: je [ʒə], regarder [rə-gar-ˈde].

Слова до фраз

Elle se lève (se lever) вона встає	l'ami <i>m</i> друг
six [sis] шість	l'amie <i>f</i> подруга
l'heure <i>f</i> година	la fabrique фабрика
le означений артикль чоловічого роду однини	le pied [lə-ˈpje] нога
petit, petite маленький, -а	у прислівник туди, там, тут
le déjeuner сніданок, обід	à pied пішки
je я	jeune молодий, -а
je lis (lire, 3e gr.) я читаю	la jeune fille дівчина
ce вказівний прикметник цей	prenez (prendre, 3e gr.) візьміть
regarder дивитися щось, на щось, на когось	lisez (lire, 3e gr.) читайте
l'image <i>f</i> малюнок	la page сторінка
j'achète (acheter) я купую	neuf дев'ять
la fleur квітка	apprenez (apprendre, 3e gr.) вивчіть
je vais (aller) я йду	par cœur напам'ять
que питальний займенник що	le cœur серце

Phrases

Denise se lève à six heures. Elle prépare le petit déjeuner et elle déjeune.
 Je lis ce livre et je regarde les images.
 J'achète des fleurs et je vais chez mes amis.
 Je vais à la fabrique. J'y vais à pied.
 Regarde cette jeune fille, Denis. Elle est belle, n'est-ce pas?
 Daniel dit à ses élèves: «Prenez les livres et lisez le texte de la page neuf.
 Apprenez ce texte par cœur».
 Que fait Eugénie? — Eugénie écrit à ses amis.

Que fait Eugénie?	Що робить Ежені?
n'est-ce pas?	Чи ж не так? А правда ж?
le texte de la page neuf	текст (розміщений) на дев'ятій сторінці
par cœur	напам'ять

Слова до тексту

la sœur сестра	elle s'appelle (s'appeler) її звуть
demeurer мешкати	le (la) secrétaire секретар, -ка
leur їхній, свій, своя	la garde-malade доглядальниця
le père батько	travailler працювати
l'aviateur <i>m</i> льотчик	la clinique клініка

Texte

Pierre et sa sœur Marie habitent Lille. Ils demeurent avec leur père et leur mère. Leur père est architecte. Leur mère ne travaille pas. Pierre est aviateur. Il est marié. La femme de Pierre s'appelle Denise. Elle est secrétaire à la mairie. La sœur de Pierre n'est pas mariée. Elle est garde-malade. Elle travaille à la clinique.

Mini-dialogues

- Il te plaît, ce film?
- Il n'est pas mal.
- Elle te plaît, cette pièce?
- Elle me plaît assez.
- Il te plaît, ce spectacle?
- Il ne me plaît pas.
- Elle te plaît, ma sœur?
- Elle me plaît.

Il me (te) plaît він мені (тобі) подобається

Il n'est pas mal непоганий (фільм)

Правила читання

1. Літеру **j** читають як [ʒ]:
Je déjeune [ʒə-de-'ʒœn].
2. Літера **f** наприкінці слів читається:
neuf [nœf]; actif [ak- 'tif].
3. Літеру **r** наприкінці слів зазвичай читають:
la fleur [la- 'flœ:r], le tir [lə- 'ti:r].

Літеру **r** не читають у закінченні неозначеної форми дієслів та в переважній більшості іменників і прикметників, що закінчуються на **-er**, **-ier**:

demeurer [də-mœ-'re],
premier [prə- 'mje],
le cahier [lə-ka- 'je].

4. Літеру **d** наприкінці слів не читають:
le pied [lə- 'pje], tard [ta:r].
5. Буквосполучення **ph** читають як [f]:
le paragraphe [lə-ra-ra- 'graf].

Пояснення до тексту

Дієслово **regarder** потребує прямого додатка:

Irène *regarde les fleurs*.

Ірен *дивиться на квіти*.

Marie *regarde sa mère*.

Марі *дивиться на свою матір*.

ГРАМАТИКА

1. Присвійні прикметники

Je parle à ma sœur. Я розмовляю зі своєю сестрою.

Ils écrivent à leur mère. Вони пишуть своїй матері.

У французькій мові присвійний прикметник стоїть в одній особі з власником предмета.

Примітка: французьким присвійним прикметникам в українській мові відповідають присвійні займенники (*мій, твій, наш* тощо), причому в українській мові є також займенник *свій*, що означає належність будь-якій особі, еквівалента якому немає у французькій мові. (Наприклад: Я розмовляю зі своєю сестрою. Ви забули свою книгу.)

2. Випадання голосних

Французькі кінцеві голосні **a, e, i** можуть випадати перед словом, яке починається з голосного чи **h** німого.

Це явище називається е л і з і є ю (*élision*). Найчастіше випадає голосний **[e]**, що вимовляється, в односкладових словах **le, ce, je, me, te, se, que, ne, de**:

l'élève; c'est; j'aime; je n'aime pas.

3. Означений артикль

Означений артикль має в однині в чоловічому роді форму **le**, у жіночому роді — форму **la** та в множині для обох родів — форму **les**.

Перед словами, що починаються з голосного або **h** німого, артиклі втрачають голосний і утворюють скорочений артикль **l'**:

l'élève m, l'heure f.

4. Випускання артикля перед іменником в іменній частині присудка

Якщо іменник, ужитий в іменній частині присудка, позначає професію, посаду або вид діяльності, артикль перед ним зазвичай не ставлять:

Danielle est pianiste.

Michel est architecte.

5. Перша особа однини теперішнього часу дієслів I і III групи

Дієслова I групи в 1-й особі однини теперішнього часу мають закінчення **-e**:

je parle; j'achète.

Більша частина дієслів III групи в 1-й особі однини теперішнього часу має закінчення **-s**:

je lis; j'écris; je pars; je fais.

6. Заперечна форма дієслова

У французькій мові заперечна форма дієслова утворюється за допомогою заперечних часток **ne** та **pas**.

Частку **ne** ставлять перед дієсловом, **pas** — після дієслова.

Стверджувальна форма Заперечна форма

je travaille

je ne travaille pas

ils aiment

ils n'aiment pas

répétez!

ne répétez pas!

7. Прийменник **de**

Прийменник **de**, що вводить додаток іменника, може виражати відношення, які відповідають українському родовому відмінку:

le cahier *de ma sœur* — зошит моєї сестри,

le directeur *de la fabrique* — директор фабрики.

8. Прийменник **à**

Прийменник **à** позначає найрізноманітніші відношення та є одним із найпоширеніших прийменників у французькій мові.

1. Прийменник **à** слугує для вираження просторових відношень (місцезнаходження, напрямку):

Marie va *à la gare*. Марія йде *на вокзал*.

L'exercice est *à la page six*. Вправа *на шостій сторінці*.

2. Прийменник **à** передає часові відношення:

Il déjeune *à six heures*. Він снідає *о шостій годині*.

3. Прийменник **à** відповідає українському давальному відмінку:

Ils écrivent *à leur mère*. Вони пишуть *своїй матері*.

4. Прийменник **à** передає граматичні відношення, що відповідають іншим непрямым відмінкам української мови:

Claire parle *à sa mère*. Клер розмовляє *зі своєю матір'ю*.

Вправи на читання

1. me, te, ce, se, le, que, semer, mener, lever, peler, retirer, replacer, remanier, premier, secret, regretter;
2. pleurer, neuve, fleuve, preuve, beurre, labeur, laideur, graveur, amateur, rêveur, visiteur, directeur, rédacteur, travailleur;
3. cœur, sœur, œuvrer, manœuvrer, œuf, bœuf;
4. chef, relief, neuf, veuf, vif, passif, actif, canif, négatif;
5. bar, char, par, car, nectar, air, pair, chair, tir, périr, finir, partir, servir, plaisir, peur, secteur, malheur;
6. jet, javel, jeter, jamais, jaquette, jeunesse, trajet, adjectif;

7. nid, laid, perd, tard, fard, lard, cafard, pied, sied;
8. phare, périphérie, pharmacie, physique, philatéliste, alphabet, sphère, graphie;
9. veille, aille, merveille, émailler, faille, assaillir.

Вправи

1. Перепишіть фрази, розбивши їх на ритмічні групи. Поставте знаки зчеплення та зв'язування. Позначте в транскрипції голосні звуки, укажіть їхню довготу.

2. Випишіть із цих речень слова зі звуком [œ] ([ə]).

3. Перепишіть подані слова, позначивши в транскрипції звуки [ɛ], [œ] та [ə]:

permettez, lever, détester, légère, remercier, décret, fêter, venir, remède, déesse, verre, réverbère, regretter.

4. Дайте відповідь на питання:

1. Qui habite Lille? 2. Avec qui demeurent Pierre et sa sœur? 3. Qui est le père de Pierre et de Marie? 4. Qui est Pierre? 5. Que fait Marie? 6. Que fait la femme de Pierre?

5. Письмово поставте подані дієслова у формі першої особи однини:

regarder, déjeuner, aimer, habiter, lire, dire, faire, écrire, partir.

6. Напишіть подані іменники з означеним артиклем:

exercice, ville, cahier, amie, fleur, élève, heure, livre, texte, mairie, image.

7. Складіть речення, уживши як підмет слова з групи а) і як іменну частину присудка слова з групи б):

а) sa fille, Daniel, sa femme, ma sœur, le père de ma femme;

б) architecte, pianiste, garde-malade, aviateur, secrétaire;

8. Напишіть подані речення в заперечній формі:

а) 1. Sa famille quitte Paris. 2. La dictée est difficile. 3. Ils habitent cette ville. 4. Ses sœurs travaillent à la fabrique. 5. J'écris vite. 6. Claire est malade. 7. Sa fille cadette est mariée. 8. Je vais chez mes amis. 9. Ils aiment faire ces exercices.

б) Prenez ce livre!

Achète cette veste!

Ecrivez à Pierre!

Quitte la ville!

Apprenez ce texte par cœur!

Marche vite!

9. Перекладіть:

1. Цей текст не дуже складний, чи ж не так? 2. Ця жінка не дуже молода. 3. Його дочки живуть не в Марселі, вони живуть у Парижі.

4. Я не люблю ці квіти. 5. Я не читаю, я пишу. 6. Не згортайте книги. 7. Не беріть ці зошити. 8. Не купуйте цю книгу. 9. Не пиши так (si) швидко. 10. Ця зала не дуже світла.

10. Уставте потрібний присвійний прикметник:

1. Elle déjeune avec ... fille. — Ils déjeunent avec ... fille. 2. Pierre aime ... ville natale. — Marie et Danielle aiment ... ville natale. 3. Irène écrit à ... sœur. — Claire et Mireille écrivent à ... sœur. 4. Adèle part chez ... mère. — Ces jeunes filles partent chez ... mère. 5. Thérèse achète ce livre à ... sœur cadette. — Michel et Marthe achètent ce livre à ... sœur cadette.

11. Уточніть значення прийменника à:

1. Je vais à la mairie. 2. Elle part à six heures. 3. J'achète des livres à ma petite sœur. 4. L'exercice est à la page neuf. 5. Elle dit merci à la jeune femme. 6. Ils déjeunent à six heures. 7. Ils écrivent à leur père. 8. Il se lève à six heures. 8. Il lit ce livre à sa petite sœur.

12. Перекладіть:

a) 1. Він встає о шостій годині. 2. Хто готує сніданок? 3. Я купую книги своїй молодшій сестрі. 4. Даніелю, візьміть книгу та прочитайте текст на дев'ятій сторінці. 5. Я йду на фабрику пішки. 6. Візьміть цей стілець. 7. Подивіться на цю квітку. Вона дуже гарна, чи ж не так? 8. Дівчинка дивиться картинки. 9. Що робить Бріжіт? Вона готує сніданок. 10. Це місто досить красиве, а правда ж? 11. Вивчіть цей текст напам'ять. 12. Я пишу дуже швидко.

b) 1. Їхня сім'я живе в Ліллі. 2. Дівчата живуть зі своєю матір'ю. 3. Його молодша сестра незаміжня. 4. Це старша донька моєї сестри. 5. Батько його дружини — архітектор. 6. Друг моєї дружини — льотчик. 7. Що робить батько Елізи? 8. Даніель дивиться зошити своєї доньки. 9. Дружину П'єра звать Деніза. 10. Мою маленьку сестру звать Мірей. 11. Подруга моєї доньки працює в клініці.

УРОК 6

Голосний [ø]

Голосний [ø] — голосний переднього ряду, лабіалізований. Для вимовляння звука [ø] положення мовленнєвого апарату таке саме, що й для [e], але губи округлені, сильно напружені (особливо в куточках) і мають форму щілини.

Фонетичні вправи

[e] — [ø]	[œ] — [ø]	[ø] — [jø]
[le] — [lø]	[lœ] — [lø]	[mœ] — [mø]
[ne] — [nø]	[nœ] — [nø]	[bœ] — [bø]
[de] — [dø]	[dœ] — [dø]	[kœ] — [kø]
[se] — [sø]	[vœ] — [vø]	[pœ] — [pø]
[ke] — [kø]	[fœ] — [fø]	[nœ] — [nø]
[fe] — [fø]	[gœ] — [gø]	[sœ] — [sø]
		[mø] — [mjø]
		[dø] — [djø]
		[pø] — [pjø]
		[lø] — [ljø]
		[sø] — [sjø]

Звук	Написання	Положення	Приклади
[ø]	eu	наприкінці слова або перед кінцевим приголосним, який не вимовляється	adieu il veut sérieux
	eu œu	наприкінці слова або перед кінцевим приголосним, який не вимовляється	sérieuse vœu nœud

Випадне [ə]

Звук [ə] може випадати з мовлення або, навпаки, з'являтися там, де в ізолюваному слові його зазвичай не вимовляють. Це так зване випадне [ə], яке графічно передають літерою **e**. У швидкому розмовному мовленні випадне [ə] часто зникає там, де під час повільного мовлення або виразного читання воно вимовляється. У поезії та особливо в піснях випадне [ə] вимовляють майже завжди.

Правила збереження чи вилучення [ə] в мовленнєвому потоці

Випадне [ə] не вимовляють:

1) перед голосним:

notre ami [nɔ-tra-'mi],

je reste ici [ʒe-rɛs-ti-'si];

2) після голосного:

il étudiera [i-le-ty-di-'ra],

il jouera [il-ʒu-'ra];

3) у швидкому темпі та в розмовному стилі між двома приголосними, оточеними голосними:

acheter [aʃ-'te],

plus de lettres [ply-'dlɛtr],

attentivement [a-tã:-ti-'vmã],

tout le monde [tul-'mõ:d],

les cheveux [le-'ʃvø],

je ne lis pas [ʒən-li-'pa],

trop de gens [trod-'ʒã],

tu le dis [tyl-'di].

Випадне [ə] обов'язково вимовляють:

1) коли йому передують два чи три приголосні, а за ним іде один приголосний (або більше):

appartenir [a-par-tə-'ni:r],

votre livre [vo-trə -'li:vr],

un arbre très haut [œ -nar-brə-trɛ-'o],

il ne lit pas [il-nə-li-'pa],

une petite fille [yn-pə-tit-'fij], **але:** la petite fille [la-ptit-'fij];

2) у положенні перед групами [rj], [lj], [nj]:

vous seriez [vu-sə-'rje],

l'atelier [la-tə-'lje],

vous veniez [vu-və-'nje].

Слова до фраз

sérieux, sérieuse серйозний, -а

paresseux, paresseuse ледачий, -а

mais сполучник але

distrain, distraite неухажний, -а

elle a (avoir) у неї є, вона має

les yeux [le-zjø] *m pl* очі

gris, grise сірий, -а

les cheveux [le-'ʃvø] *m pl* волосся

frisé, frisée кучерявий, -а

monsieur [mø -'sjø] *m* пан, пане

vieux, vieille старий, -а

il peut (pouvoir, 3e gr.) він може

vivre (3e gr.) жити

seul, seule прикметник сам, -а

heureux, heureuse щасливий, -а

mettez (mettre, 3e gr.) покладіть, поставте

ici прислівник туди, сюди

bleu, bleue синій, -я

je peux (pouvoir, 3e gr.) я можу

être бути

prêt, prête готовий, -а

vers прийменник приблизно, до

deux два

quel, quelle який, -а, котрий, -а

dix [dis] десять

Phrases

Pierre est sérieux. Marthe est sérieuse.

Mathieu n'est pas paresseux, mais il est distrait.

Denise est très belle. Elle a les yeux gris et les cheveux frisés.

Ce monsieur est vieux. Il ne peut pas vivre seul.

Marie est heureuse: elle va à Paris.

Mettez ici les fleurs. J'aime ces fleurs bleues.
Je peux être prêt vers deux heures.

Quelle heure est-il? — Il est deux heures. Il est dix heures. Il est neuf heures.

Quelle heure est-il?	Котра година?
Il est deux heures.	Зараз друга година.

Слова до тексту

sept [sɛt] сім	elle sert (servir, 3 ^e gr.) вона подає (на стіл)
déjà <i>прислівник</i> вже	peu <i>прислівник</i> мало, трохи
près de <i>прийменник</i> навколо, біля, поряд, недалеко від	après <i>прислівник</i> пізніше, потім, після
la fenêtre вікно	la pharmacie аптека
par <i>прийменник</i> через, по	chez eux у них (удома), до них (додому)
demi, demie <i>прикметник</i> пів, напів, половина	chez elle у неї (вдома), до неї (додому)

Texte

Monsieur Mathieu n'est pas jeune. Il est malade et il ne peut pas vivre seul. Il demeure avec sa fille Catherine.

A sept heures monsieur Mathieu est déjà levé, il est assis près de la fenêtre, il lit, il regarde par la fenêtre.

Vers sept heures et demie Catherine sert le petit déjeuner.

Peu après la jeune fille part et monsieur Mathieu reste seul. Catherine va à la pharmacie, elle y travaille. La pharmacie est près de chez eux et la jeune fille y va à pied.

il est déjà levé	він уже встав, він уже на ногах
il est assis	він сидить
elle est assise	вона сидить
regarder par la fenêtre	дивитись у вікно
il est sept heures et demie	(зараз) пів на восьму
peu après	трохи пізніше, невдовзі
près de chez eux (elle)	біля їхнього (її) будинку, біля них (неї)

Dialogue

Mme Micard — Est-ce que je peux parler à monsieur Mathieu?

La secrétaire — C'est de la part de qui?

Mme Micard — C'est de la part de sa sœur, madame Micard.

La secrétaire — Je regrette, Madame. Monsieur Mathieu n'est pas là. Il est à Marseille. Il sera là jeudi.

est-ce que *конструкція для утворення питальної форми*

il n'est pas là його немає

il sera là він буде (**sera** — *майбутній*)

c'est de la part de qui? хто говорить? час від дієслова **être**)
je regrette мені дуже шкода **jeudi** [ʒø -'di] *m* четвер

Правила читання

1. Літеру **x** наприкінці слова не читають:
vieux [vjø], *les yeux* [le-'zjø].

До винятків належать числівники **six** і **dix**, де літеру **x** вимовляють як [s].

Під час зв'язування літеру **x** вимовляють як [z]:
deux amis [dø-za-'mi], *six élèves* [si-ze-'lɛ:v].

2. Під час зв'язування літеру **f** у числівнику **neuf** вимовляють як [v] перед словом **heure** (і деякими іншими словами):
neuf heures [nœ-'vœ:r].

ГРАМАТИКА

1. Безособовий зворот *il est*

Для позначення часу у французькій мові використовують безособовий зворот **il est**, у якому займенник **il** є граматичним підметом, що не позначає конкретну особу або предмет:

Il est dix heures. (Зараз) десята година.

2. Прикметник

Прикметники узгоджуються в роді та числі з іменником, якого вони стосуються:

Le père reste seul. La mère reste seule.

Cette jeune fille. Ces jeunes filles.

Жіночий рід прикметників

! Прикметники, що закінчуються в чоловічому роді на німий **-е**, у жіночому роді не змінюються ані орфографічно, ані фонетично:

Il est jeune. Elle est jeune.

Ce texte est difficile. Cette dictée est difficile.

! Прикметники, які закінчуються в чоловічому роді на голосний або приголосний, що вимовляється, у жіночому роді мають німий **-е**, котрий змінює слово лише орфографічно:

Il reste seul. Elle reste seule.

Ce cahier est bleu. Cette fleur est bleue.

! Прикметники, які закінчуються в чоловічому роді на приголосний, що не вимовляється, у жіночому роді мають **-е** німе, яке змінює слово не тільки орфографічно, а й фонетично: приголосний, що не вимовляється, стає таким, який вимовляється:

gris — grise; prêt — prête.

! Прикметники, які закінчуються в чоловічому роді на **-eux**, у жіночому роді мають

-euse:

heureux — *heureuse*; *sérieux* — *sérieuse*.

! Прикметники, що закінчуються в чоловічому роді на **-et**, у жіночому роді мають

-ette:

cadet — *cadette*.

Множина прикметників

Ознакою множини прикметників є кінцеве невимовне **-s**:

la jeune fille — *les jeunes filles*.

Прикметники, що закінчуються в однині на **-s** або на **-x**, не мають особливої форми для множини:

ce vieux livre — *ces vieux livres*;

ce cahier gris — *ces cahiers gris*.

Місце прикметників-означень

У французькій мові більшу частину прикметників-означень ставлять після іменника:

Regardez cette fleur bleue.

Sa sœur cadette habite Marseille.

Невелику кількість найбільш уживаних прикметників ставлять перед означуваним іменником:

ce vieux monsieur; *cette belle place*; *mes jeunes amis*.

Вправи на читання

1. *feu, peu, jeu, veut, bleu, queue, ceux, pleut, vœu, nœud, mieux, lieu, pieux, dieu, adieu, milieu*;

2. *creux — creuse, nerveux — nerveuse, radieux — radieuse, malheureux — malheureuse, fameux — fameuse*;

3. *jeu, jeune, ceux, seul, nœud, neuf, peu, peur, queue, cœur, meut, meurt, pleut, pleure, vœu, veuve*;

4. *achever, amener, relever, acheter, appeler, ficeler, cacheter, samedi, prévenir, devenir, atteler*;

5. *six élèves, dix heures, deux exercices, dix années, deux amis, six arbres, deux images*;

6. *vieux amis, jeunes élèves, belles étagères, premiers exercices, jeunes aviateurs, vieux arbres, derniers articles*;

7. *mettre, fenêtre, peuple, aveugle, lièvre, siècle, philtre*;

8. *amical, canard, cidre, pièce, victime, macaque, milice, recette, facteur, nécessaire, spécialiste, cigare, placard, crabe, certificat, capitaine*.

Вправи

1. Прочитайте подані групи слів, звертаючи увагу на збереження та випадання [e]:

il ne peut pas; je ne peux pas; vivre seul; il demeure; je demeure; les cheveux frisés; il est levé; près de la fenêtre; il regarde; je regarde; le petit déjeuner; près de chez eux; Catherine.

2. Перепишіть подані слова, позначивши в транскрипції звуки [œ] та [ø]:

nœud, cœur, fameuse, creux, meuble, veuf, ceux, seul, pleut.

3. Дайте відповідь на подані питання:

1. Monsieur Mathieu peut-il vivre seul? Est-il jeune? 2. Avec qui demeure-t-il? 3. A quelle heure est-il déjà levé? 4. Que fait-il assis (сидячи) près de la fenêtre? 5. Qui prépare le petit déjeuner? 6. A quelle heure Catherine sert-elle le petit déjeuner? 7. Que fait Catherine après le déjeuner? 8. La pharmacie est près de chez eux, n'est-ce pas? 9. La jeune fille y va-t-elle à pied?

4. Письмово поставте подані прикметники у формі жіночого роду:

gris, bleu, heureux, cadet, natal, clair, seul, prêt, distrait, petit, aîné.

5. Узгодьте прикметники, що стоять у дужках, з іменниками:

1. Cette salle est (clair). 2. Cette élève est (sérieux). 3. La mère part et ses filles restent (seul). 4. Ces (jeune) filles aiment les fleurs. 5. Prenez ces (vieux) livres. 6. Ma femme a les yeux (bleu) et les cheveux (frisé). 7. laire a es yeux (gris). 8. Ma sœur est (malade). 9. Marie n'est pas (heureux). 10. Paris est sa ville (natal). 11. Ses sœurs (cadet) ne travaillent pas. 12. J'aime les fleurs (bleu). 13. Adèle est très (paresseux). 14. Ma fille est très (distrain).

6. Поставте один із прикметників із групи а) або перед одним з іменників із групи б), або після нього, узгоджуючи прикметник з іменником:

а) bleu, cadet, difficile, natal, sérieux, vieux, belle;

б) sa sœur, ce livre, cette élève, ce monsieur, cette fleur, sa ville, cette image.

7. Письмово поставте подані дієслова у формі 1-ї особи однини:

il part, il écrit, il fait, il lit, il va, il dit, il peut.

8. Уставте замість крапок присвійні прикметники *ma, ta, sa, mes, tes, ses, leur*:

1. Je vais chez Irène avec ... sœur. 2. Fais vite ... exercices. 3. Pierre et Danielle achètent des fleurs à ... mère. 4. Elle est assise à ... table et

elle travaille. 5. Il va regarder la télé chez ... amis. 6. Les jeunes filles habitent Lille, c'est... ville natale. 7. Ecris à ... mère. 8. J'achète ces livres à ... filles. 9. Madame et Monsieur Mercier habitent Lille, ... fille habite Marseille avec ... famille.

9. Перекладіть:

а) 1. Марі не лінива, вона неуважна. 2. Ірен щаслива: вона їде до Парижа. 3. Моє місце тут, чи ж не так? 4. В Елізи сірі очі та кучеряве волосся. 5. У Катрін блакитні очі, а в її сестри — сірі. 6. Поставте квіти сюди. 7. Батько Мішеля дуже старий. Він не може жити сам. 8. Я не можу тут займатися (працювати). 9. Дівчинка каже матері: «Я вже можу приготувати сніданок». 10. Подивіться на ці сині квіти. 11. Він іде близько дев'ятої години. 12. Котра година? — Дев'ята година. Десята година. Друга година. 13. Вона їде сама. 14. Адель уже готова. 15. Сніданок може бути готовий на сьому годину.

б) 1. У неї дві доньки. 2. У Даніеля дві сестри. 3. О шостій годині дівчина вже на ногах, вона швидко снідає та йде. 4. Мірей сидить біля вікна та читає. 5. Хто ця молода жінка, яка сидить поруч із твоєю сестрою? 6. Хто сидить поруч із П'єром? — Це його дружина Деніза. 7. Поставте стіл та стільці біля вікна. 8. Аптека розташована біля вокзалу. 9. Я не можу залишатися тут сама. 10. О пів на восьму мама подає сніданок і трохи згодом іде. 11. Хто живе поряд із ними? 12. Я йду до неї із друзями. 13. Я можу бути в неї о пів на десяту.

УРОК 7

Голосний [y]

Голосний [y] — найзакритіший лабіалізований голосний переднього ряду. Під час вимовляння звука [y] положення язика таке саме, що й для [i], проте губи округлені, сильно напружені та випнуті вперед, але не відходять від зубів.

Фонетичні вправи

[i] — [y]	[y] — [y:]	[œ] — [ø] — [y]
[di] — [dy]	[my] — [my:r]	[dœ] — [dø] — [dy]
[ti] — [ty]	[dy] — [dy:r]	[noœ] — [nø] — [ny]
[mi] — [my]	[fy] — [fy:r]	[loœ] — [lø] — [ly]
[ni] — [ny]	[ty] — [ty:r]	[koœ] — [kø] — [ky]
[li] — [ly]	[sy] — [sy:r]	[soœ] — [sø] — [sy]
[ri] — [ry]	[py] — [py:r]	[ʒœ] — [ʒø] — [ʒy]
[ki] — [ky]	[ry] — [ry:z]	[moœ] — [mø] — [my]
[vi] — [vy]	[ly] — [ly:ʒ]	[foœ] — [fø] — [fy]

Звук	Написання	Приклади
[y]	u û	minute sûr

Слова до фраз

tu ти

étudier 1) вчитися; 2) вивчати

l'Université *f* університет

une 1) неозначений артикль жін. роду, одн.;
2) числівник одна

une usine завод

une rue вулиця

fumer курити

une cigarette сигарета

sur *прийменник* на

j'ai [ʒe] (avoir) у мене є, я маю

les études *f pl* навчальні заняття

la littérature література

russe *прикметник* російський, -а

qu'est-ce que c'est? [kɛs-kə -'sɛ]
що це (таке)?

une revue журнал

une avenue проспект, авеню

rge широкий, -а

Est-ce une rue?

C'est une rue.

Ce n'est pas une rue.

Phrases

Etudies-tu à l'Université? — J'étudie à l'Université.

Luc étudie-t-il? — Luc n'étudie pas, il travaille à l'usine.

Luc traverse la rue. Il va à l'usine. Il fume une cigarette.

J'ai une sœur. Elle s'appelle Juliette. Ma sœur fait ses études à l'Université. Elle étudie la littérature russe.

Qu'est-ce que c'est? Est-ce une revue? — C'est une revue. C'est la revue de Lucie. La revue est sur la table.

Est-ce une rue? — Ce n'est pas une rue, c'est une avenue. Cette avenue est très large.

faire ses études	навчатися (десь)
qu'est-ce que c'est?	що це (таке)?

Слова до тексту

l'Université Paris IX (Paris neuf)

Університет Париж IX (дев'ять)

le russe російська мова

parler russe говорити російською

une cité місто, містечко, селище

universitaire університетське, -а

la cité universitaire університетське містечко
екскурсії (по, в)

le (la) Russe росіянин, -ка

le musée музей

le (la) stagiaire стажист, практикант, -ка

même прикметник той самий, та сама

d'habitude звичайно, зазвичай

une habitude звичка

samedi m 1) субота; 2) у суботу

visiter відвідувати; оглядати; ходити

(по, в); здійснювати

Texte

Luc Meunier fait ses études à l'Université Paris IX. Il étudie le russe et la littérature russe. Il habite la cité universitaire.

Il a une amie qui s'appelle Lucie. Lucie est Russe. Elle est stagiaire à la même université. Luc et Lucie parlent russe.

D'habitude, samedi ils visitent des musées.

parler russe	говорити російською
d'habitude	звичайно, зазвичай

Dialogue

Juliette: — Ta mère est là, Danielle?

Danielle: — Elle n'est pas là. Elle est chez ma sœur qui est malade.

Juliette: — Et qu'est-ce qu'elle a, ta sœur?

Danielle: — C'est une petite grippe. J'espère qu'elle sera vite rétablie.

qu'est-ce qu'elle a? що з нею?

une petite grippe невеликий грип;
легка застуда

espérer сподіватися

que сполучник що

elle sera vite rétablie вона скоро одужає

Пояснення до тексту

Вислів **faire ses études** та дієслово **étudier** є синонімами ('навчатися де-небудь'):

Il fait ses études (il étudie) à l'Université. Він *навчається* в університеті.

Дієслово **étudier** також означає «вчити», «вивчати щось»:

Ma sœur étudie la littérature russe. Моя сестра *вивчає* російську літературу.

ГРАМАТИКА

1. Уживання артикля після звороту **c'est**

Після звороту **c'est** перед іменником зазвичай використовують неозначений артикль:

Est-ce une chaise? C'est une chaise.

Якщо іменник означено іншим іменником, що вказує на належність, перед ним ставлять означений артикль:

C'est la chaise de Marie.

Ce n'est pas la chaise de Marie.

2. 2-га особа однини теперішнього часу дієслів I та III групи

Дієслова I групи в 2-й особі однини теперішнього часу мають закінчення **-es**:

tu étudies.

Більша частина дієслів III групи в 2-й особі однини теперішнього часу має закінчення **-s**:

tu dis, tu mets.

3. Випускання артикля перед іменником, що позначає національність

Якщо іменник, котрий позначає національність або жителя міста, є іменною частиною присудка, артикль перед ним не ставлять:

L'ami de Daniel est Russe.

Claire est Parisienne.

Примітка: Іменники, які позначають національність або жителів міста, пишуть із великої літери.

4. Питальне речення

У французькій мові питальне речення будують за допомогою інверсії (зворотного порядку слів) або питальних зворотів.

Побудова питального речення за допомогою інверсії

Інверсія буває проста та складна.

1. **Проста інверсія** характерна для речення, у якому підмет виражено займенником.

У питальному реченні, що утворюється за допомогою простої інверсії, займенник ставлять після дієслова:

Lis-tu ce livre?

Est-elle Russe?

Якщо дієслово в 3-й особі однини закінчується на голосну **a** або **e**, між дієсловом і займенником треба вставити літеру **t**:

Va-t-il à la gare?

Parle-t-elle à sa mère?

Habite-t-il Paris?

2. Шляхом **складної інверсії** утворюється питальне речення, у якому підмет виражений іменником. У цьому випадку підмет залишається на своєму звичайному місці перед дієсловом, але потім повторюється після дієслова у формі особового займенника 3-ї особи, узгодженого в роді та числі з підметом:

Michel travaille-t-il à la fabrique?

Les sœurs habitent-elles Paris?

За наявності двох чи більше підметів різного роду використовують займенник чоловічого роду множини:

Pierre et Marie révisent-ils ces textes?

Побудова питального речення за допомогою питального звороту **est-ce que**

У реченнях зі зворотом **est-ce que** порядок слів завжди прямий:

Est-ce qu'il regarde la télé?

Est-ce que Claire va à la pharmacie?

Уживання звороту **est-ce que** є обов'язковим під час побудови питальних речень, у яких присудок виражено формою 1-ї особи однини теперішнього часу дієслів I і II групи та більшої частини дієслів III групи:

Est-ce que je parle vite?

Est-ce que je lis vite?

5. Дієвідмінювання дієслів III групи в однині теперішнього часу

aller	dire	écrire
je vais tu vas il va	je dis tu dis il dit	j'écris tu écris il écrit
faire	lire	mettre
je fais tu fais il fait	je lis tu lis il lit	je mets tu mets il met
partir	servir	pouvoir
je pars tu pars il part	je sers tu sers il sert	je peux tu peux il peut
avoir — j'ai, tu as, il a		

Вправи на читання

1. bu, cru, écu, Cuba, Russie, Bulgarie, bûche, ruche, cruche, uni, buffet, cuve, sûr, cure, prune, lune, lutte, plus, flûte, pluriel, lumière, brûlure, plumer, allumer;

2. nu, nuque, nulle, tenu, venu, charnu, minute, planure, numéral, mule, muscle, musée, tumulte, muse, mur, armure, munir;

3. tulle, tube, turque, Turquie, Tunisie, tunique, tulipe, tunnel, têtue, statue, vertu, étuve, culture, du, dupe, dune, ducat, duquel, duvet, crédule, ardu, durcir, dur, verdure;

4. figure, gamine, maigre, vulgaire, gîte, agir, Egypte, Genève, Galilée, virgule, granule, magistrat;

5. surprise, presse, analyse, assister, crise, mystère, résultat, service, système, réaliser, réaliste, utiliser;

6. avenue, samedi, devise, respecter, reculer, médecine, menu, mesure, squelette, sûreté, degré, geste, geler, lunette, brebis, cimetière, arsenal, religieux, regretter.

Вправи

1. Прочитайте подані групи слів, звертаючи увагу на збереження та випадання випадного [ə]:

une revue — la revue de Lucie; ils parlent russe; elle sera; une petite grippe; Genève — à Genève; parles-tu?; parle-t-il?; tu ne vas pas — il ne va pas; tu ne mets pas — elle ne met pas; je ne peux pas — tu ne peux pas — il ne peut pas.

2. Дайте відповідь на подані питання:

1. Luc habite-t-il Paris? 2. A quelle (y auquel) Université fait-il ses études? 3. Qu'étudie Luc à l'Université? 4. Habite-t-il la cité universitaire? 5. Qui est l'amie de Luc? 6. La jeune fille est-elle Russe? 7. Que fait Lucie à Paris? 8. A quelle Université est-elle stagiaire? 9. Luc et Lucie parlent-ils russe? 10. Que visitent-ils d'habitude samedi?

3. Письмово поставте у формі 2-ї особи однини теперішнього часу:

fumer une cigarette; demeurer seul; étudier à l'Université; lire ce livre; faire des exercices; écrire une dictée; traverser la rue; quitter la ville.

4. Письмово поставте дієслова у формах 2-ї особи однини теперішнього часу та 2-ї особи однини наказового способу:

Зразок: marcher vite

Tu marches vite. Marche vite!

acheter ces revues; regarder par la fenêtre; fermer la fenêtre; préparer le déjeuner; rester chez eux; réviser la grammaire

5. Уставте присвійні прикметники, узгоджуючи їх із підметом:

1. Je demeure avec ... famille. 2. Madame Mercier et ... filles quittent Paris. 3. Peux-tu rester avec ... sœur? 4. J'écris à ... amis. 5. Tu peux mettre ... livres sur cette table. 6. Je fais ... études à l'Université. 7. Fais-tu ... études à l'Université? 8. Pierre fait ... études à Paris. 9. Est-ce que tu pars avec ... mère?

6. Уставте означений або неозначений артикль:

1. C'est ... rue. 2. C'est ... fenêtre. 3. Est-ce ... table? - Ce n'est pas ... table, c'est ... chaise. 4. Est-ce ... revue de Lucie? 5. Est-ce ... cahier de Pierre? — Ce n'est pas ... cahier de Pierre, c'est ... cahier de Denise. 6. C'est ... pharmacie.

7. Уставте означений або неозначений артикль у тих випадках, де це потрібно:

1. Marie est ... Russe. 2. Pierre est ... aviateur. 3. C'est ... usine. 4. Ma sœur est ... stagiaire à l'université. 5. C'est ... stagiaire. 6. ... ami de Lucie est ... architecte. 7. Je fume ... cigarette. 8. ... revue de Luc est sur la table.

8. Поставте дієслова в поданих реченнях у питальній формі:

а) 1. Il lit une revue. 2. Tu marches vite. 3. Elle est prête. 4. Elles révisent les verbes. 5. Ils travaillent à l'usine. 6. Il va à la gare. 7. Elle habite Marseille. 8. Elle peut vivre seule.

б) 1. Pierre est malade. 2. Marthe demeure seule. 3. Michel et Pierre habitent la cité universitaire. 4. Claire et sa sœur étudient à l'Université. 5. Les élèves ferment les cahiers. 6. Luc et sa mère déjeunent. 7. Thérèse a les yeux bleus. 8. Marthe et Adèle parlent russe. 9. Cette table est près de la fenêtre. 10. Denise et Gérard aiment visiter les musées.

в) 1. Je lis vite. 2. Je reste seule. 3. Je peux fermer la fenêtre.

9. Складіть питання та дайте відповідь за зразком.

Зразок: Tu demeures seul (avec ma mère).

Demeures-tu seul? Est-ce que tu demeures seul?

Je ne demeure pas seul, je demeure avec ma mère.

1. Tu aimes regarder la télé (lire). 2. Il lit (regarder les images). 3. Elle est assise près de Michel (près de Brigitte). 4. Juliette va seule à Paris (avec sa sœur). 5. Catherine est garde-malade (une secrétaire). 6. Sa sœur s'appelle Denise (Irène). 7. Mes amies étudient les mathématiques (la littérature). 8. Tu travailles à la clinique (à la pharmacie). 9. Ils habitent près de la gare (près de la mairie).

10. Перекладіть, використовуючи обидві форми питання:

1. Твої друзі навчаються в університеті? 2. Його сестри живуть самі? 3. Ця вулиця широка? 4. Сніданок готовий? 5. Цю дівчину звать Жульєтта? 6. Цей диктант важкий? 7. Твої друзі люблять ходити в музеї? 8. Даніель говорить російською? 9. Клініка розташована поряд з їхнім будинком?

11. а) Уставте прикметник *même* з артиклем, за потреби узгодивши їх з іншими словами. Перекладіть речення українською мовою:

Зразок: Je lis ... texte. — Je lis le même texte.

Je lis ... livres. — Je lis les mêmes livres.

1. Je travaille à ... usine. 2. Ils déjeunent à ... heure. 3. Elles étudient à ... université. 4. Tu fais ... exercices. 5. Elles aiment ... fleurs. 6. Elle se lève à ... heure que sa mère. 7. Il habite ... cité que Lucie. 8. Les jeunes filles travaillent à ... clinique que leur mère. 9. Le petit Daniel regarde ... images que sa sœur.

б) Перекладіть, використовуючи прикметник *même*:

1. Я роблю ту саму вправу. 2. Вони навчаються в одному університеті. 3. Вона снідає в той самий час (годину). 4. Дівчата живуть на одній вулиці. 5. У тебе ті самі звички. 6. Вони читають ту саму книгу. 7. Вправа (є) на тій самій сторінці, що й текст.

12. Перекладіть:

а) 1. Ця вулиця не дуже широка. 2. Аптека розташована на проспекті. 3. Цей проспект досить широкий. 4. Люк купує сигарети. 5. Я не палю. 6. Подивися, що це таке? — Це вокзал. 7. Ти можеш покласти журнали на стіл. 8. У мене є сестра. Її звать Жульєтта. Вона навчається в університеті. Вона вивчає російську літературу.

б) 1. Мої друзі мешкають в університетському містечку. 2. Друг моєї сестри — стажер Університету Париж ІХ. 3. Люк і Жульєтта вчать російську мову. Вони кажуть, що російська мова важка. 4. Зазвичай вона подає сніданок близько дев'ятої години. 6. Зазвичай у суботу він ходить до музеїв. 7. У тебе є сестри, чи ж не так? 8. Ти йдеш після дев'ятої години, чи ж не так?

УРОК 8

Голосний [ɔ]

Голосний [ɔ] — відкритий голосний заднього ряду.

Під час вимовляння цього звуку язик злегка відтягнутий назад, кінчик язика опущений на альвеоли нижніх зубів, а спинка язика лежить майже плоско. Губна артикуляція [ɔ] схожа на артикуляцію [œ]: губи злегка округлені та злегка випнуті; верхня губа трохи піднята.

Фонетичні вправи

[ɔ:]		[ɔ]		
[bɔ:r]	[kɔ:r]	[kɔl]	[bɔn]	[pɔm]
[pɔ:r]	[lɔ:r]	[fɔl]	[dɔn]	[lɔm]
[dɔ:r]	[mɔ:r]	[mɔl]	[sɔn]	[sɔm]
[tɔ:r]	[nɔ:r]	[pɔl]	[tɔn]	[gɔm]
[sɔ:r]	[fɔ:r]	[sɔl]	[nɔn]	[nɔm]

Звук	Написання	Положення	Приклади
[ɔ]	o	перед будь-яким приголосним, що вимовляється, окрім z	monopole
	au	перед r	aurore

Слова до фраз

une pomme яблуко
donner давати
bonne 1) гарна; 2) смачна
sonner дзвонити
une porte двері
elle veut (vouloir, 3e gr.) вона хоче
je veux я хочу
l'homme *m* 1) людина; 2) чоловік

notre *присвійний прикметник*
 наш, наша; свій, своя
le professeur викладач
la géographie географія
une note оцінка
une école школа
votre *присвійний прикметник*
 ваш, ваша; свій, своя

Phrases

Nicole achète des pommes. Elle donne une pomme à Yvonne. Cette pomme est très bonne.

Qui sonne à la porte? — C'est Yvonne. Elle veut parler à Robert.

Ce jeune homme est notre professeur de géographie.

Le professeur donne une bonne note à Yvonne.

Est-ce votre école? — C'est notre école.

Ma petite sœur va déjà à l'école.
 Que cherches-tu? — Je cherche ma revue.
 Qu'est-ce que tu achètes? — J'achète des pommes.

sonner à la porte

дзвонити у двері

le professeur de géographie

викладач географії

donner une note

поставити оцінку

Слова до тексту

une bibliothèque [bi-bli-ɔ(j ɔ)-tɛk] бібліотека

le (la) bibliothécaire бібліотекар

national, -e національний, -а

joli, -e гарний, -а

gai, -e веселий, -

dynamique активний, -а, енергійний, -а

le sportif спортсмен

une sportive спортсменка

le samedi по суботах, щосуботи

libre вільний, -а

téléphoner телефонувати

le téléphone телефон

si якщо

occupé, -e зайнятий, -а

bavarder балакати

que відносний займенник

який, яка, які

le cinéma кіно

le sport спорт

la musique музика

Texte

Yvonne Portal est bibliothécaire à la Bibliothèque Nationale de Paris.

Yvonne a une amie qui s'appelle Nicole Bonnet. C'est une jolie jeune fille gaie et dynamique. Elle est une bonne sportive. Nicole est secrétaire.

Le samedi, Yvonne est libre. Elle téléphone à Nicole. Si Nicole n'est pas occupée, Yvonne va chez elle. Les jeunes filles bavardent. Elles parlent des livres qu'elles lisent, du cinéma, du sport, de la musique.

Dialogue

Nicole. — Allô ! C'est Brigitte? Ici Nicole.

Brigitte. — Salut, Nicole, ça va?

Nicole. — Merci, pas mal. Tu veux venir chez Mireille ce samedi?

Brigitte. — Avec plaisir, mais je n'ai pas l'adresse.

Nicole. — Elle habite neuf, rue de la République.

Brigitte. — Merci, à ce samedi!

Nicole. — Salut, à ce samedi!

ici Nicole це Ніколь

salut привіт

ça va як справи? усе гаразд?

pas mal непогано

venir прийти, піти

avec plaisir залюбки

l'adresse адреса

à ce samedi до суботи

Правила читання

Літери **t** у групі **ti + голосний** читають або як [t], або як [s]. Найчастіше трапляється прочитання зі звуком [s]:

national [na-sjo-'nal],
la démocratie [la-de-mo-kra-'si],
actionner [ak-sjo-'ne],
tertiaire [ter-sje:r].

Якщо групі **ti + голосний** передуює літера **s**, то **t** завжди читають як [t]:

le vestiaire [lə-ves- 'tje:r].

Пояснення до тексту

Дієслово **parler** у значенні 'говорити про що-небудь' вимагає вживання прийменника **de** перед додатком:

Ils parlent *des* livres. Вони говорять про книги.

У значенні 'говорити, розмовляти з ким-небудь' дієслово **parler** уживається з прийменником **à**:

Nicole parle *à* Yvonne. Ніколь розмовляє з Івонною.

ГРАМАТИКА

1. Питання до прямого додатка

Питанням до вираженого іменником прямого додатка, що позначає неістоту, слугує питальний займенник **que**:

Il regarde *les images*. *Que* regarde-t-il?

Pierre achète *des livres* à ses filles? *Qu'*achète Pierre à ces filles?

! У розмовному мовленні замість питального займенника **que** дуже часто вживають зворот **qu'est-ce que**, що складається із займенника **que** в поєднанні із питальним зворотом **est-ce que**.

Так само як і після **est-ce que**, порядок слів після звороту **qu'est-ce que** в реченні прямий:

Qu'est-ce qu'il achète?

Qu'est-ce que Pierre achète?

Уживання звороту **qu'est-ce que** обов'язкове, якщо підмет виражений особовим придієслівним займенником першої особи однини:

Qu'est-ce que je fume?

Qu'est-ce que je sers?

Цей зворот уживають з усіма дієсловами, крім невеликої кількості дієслів III групи, з якими можливі обидві форми побудови питання.

Наприклад: *Qu'est-ce que* je fais? *Que* fais-je?

Qu'est-ce que je dis? *Que* dis-je?

2. Уживання артикля перед іменниками в ролі іменної частини присудка

Якщо при іменнику, котрий виконує функцію іменної частини присудка, є означення, іменник уживають із неозначеним артиклем. Порівняйте:

Sa sœur est actrice. Sa sœur est une bonne actrice.

3. Злиття означеного артикля з прийменником de

Означений артикль зливається з прийменником **de**, який стоїть перед ним, і утворює так званий злитий артикль: **du (de + le)** и **des (de + les)**:

les livres *du* professeur,
les livres *des* élèves.

Артикль жіночого роду **la** та скорочений артикль **l'** із прийменником **de** не зливаються:

les livres *de la* petite fille,
les livres *de l'*ami de ma sœur.

Вправи на читання

1. vol, voleur, volet, polonais, colloque, protocole, discobole, motocycle, crocodile, cotonnade, colonnade, Monet, Lorraine;

2. lors, alors, clore, pore, dore, flore, nord, fort, mort, sonore, loge, doge, toge;

3. donne, sonne, bonne, Garonne, tonne, raisonne, claironne, colonne, patronne, Sorbonne, monotone, homme, somme, pomme, comme, gomme, économe, agronome, astronome;

4. trophée, sophisme, aphorisme, phonographe, philosophie, phonétique, photographe, phonographe, phénomène, phosphore;

5. laure, saur, taure, Minotaure, mauresque, auréole, aurore, lauréat, laurier;

6. votre place, notre port, votre veste, notre directeur, votre fenêtre, notre rue, votre ville, notre professeur, votre chaise, notre père, votre frère;

7. notre école, votre ami, notre usine, notre académie, votre élève, notre étagère, votre image, notre exercice;

8. diplomatie, balbutier, initial, initiative, dictionnaire, révolutionnaire, vestiaire, réactionnaire, stationner, suprématie, questionnaire, modestie, forestier, factieux, actionner.

Вправи

1. Дайте відповідь на питання:

1. Qui est Yvonne Portal? 2. Quelle ville habite-t-elle? 3. Qu'est-ce qu'elle fait? 4. Qui est l'amie d'Yvonne? 5. Faites le portrait de Nicole Bonnet. 6. Nicole aime-t-elle le sport? 7. Nicole travaille-t-elle? 8. Yvonne

est-elle libre le samedi? 9. A qui téléphone-t-elle? 10. Que fait Yvonne si Nicole n'est pas occupée? 11. Les jeunes filles aiment-elles bavarder?

2. Поставте питання до прямого додатка, використовуючи питальний займенник *que* та зворот *qu'est-ce que*:

1. Elle regarde les revues. 2. Ils visitent des musées. 3. Elle étudie la musique. 4. Pierre cherche sa veste. 5. Marthe lit une revue. 6. Les élèves écrivent une dictée. 7. Yvonne achète des pommes. 8. Je sers le petit déjeuner. 9. Je peux préparer le déjeuner. 10. Je veux regarder ces images.

3. Перекладіть:

1. Що ти робиш? 2. Що вони дивляться? 3. Що вона пише? 4. Що вивчають твої друзі? 5. Що Робер купує своїй жінці? 6. Що шукає цей юнак? 7. Що робить Жульєтта після сніданку? 8. Що ти можеш приготувати?

4. Складіть речення, використовуючи за потреби злитий артикль:

а) Je parle de

l'amie de Luc
les élèves de ma sœur
la musique
les amis de ma femme
le sport
le film de Fellini

б) Ils habitent près de

le parc
l'avenue de Versailles
la mairie
le musée
la gare
l'Université

в) C'est l'adresse de

le directeur
la clinique
le cinéma
la pharmacie
le professeur de ma fille
les amis de sa sœur
l'amie de Nicole

5. Перекладіть:

1. Вони оглядають музеї міста. 2. Друзі говорять про музику, спорт і книги. 3. Вони живуть біля кінотеатру. 4. Він сидить поряд із друзями Ніколі. 5. Покладіть журнали на стіл викладача. 6. Я даю Роберові адресу університетського містечка. 7. Я дивлюся зошити учнів Жульєтти.

6. Уставте за потреби артикль:

1. Ma sœur est ... agronome. 2. La fille de ma sœur est ... bonne pianiste. 3. La femme de notre directeur est ... professeur de géographie. 4. L'amie de Robert est ... actrice bulgare. 5. Nicole est ... secrétaire, elle

est ... bonne secrétaire. 6. Ma mère est ... architecte. 7. Nicole est ... jeune bibliothécaire.

7. Уставте прикметник, який підходить за змістом, узгодивши його в роді та числі з іменником:

paresseux, actif, gai, sérieux, sportif, national, large, dynamique, joli

1. Ils parlent de leurs résultats 2. Elle habite près du parc
3. Cette rue est assez 4. Cette jeune fille est très 5. Nicole n'est pas assez 6. Ce jeune homme est très ... et 7. Je veux acheter ces fleurs 8. Brigitte ne travaille pas assez, elle est

8. Поставте прикметник, що стоїть у дужках, перед іменником або після нього, узгодивши його в роді та числі:

1. Denise fait des exercices (difficile). 2. Elle veut acheter cette veste (gris). 3. Nicole téléphone à ses amis (vieux). 4. Ils habitent une ville (petit) sur la Seine. 5. Je donne ces fleurs (joli) à ma sœur (cadet). 6. J'aime la musique (sérieux). 7. Je veux lire une revue (sportif). 8. Ce professeur (jeune) ne travaille pas ici. 9. C'est une jeune fille (joli). 10. Brigitte est une sportive (bon). 11. Je veux acheter une table (petit).

9. Заповніть пропуски, використовуючи прийменники *sur, avec, chez, à, de, près de*:

1. Robert va ... l'Université ... neuf heures. 2. Ta revue est ... la table. 3. Luc travaille ... l'usine. 4. Elle est assise ... sa sœur. 5. La mère habite ... ses filles. 6. Les amis parlent ... la littérature et ... la musique. 7. vonne habite ... l'école. 8. Nicole travaille ... ma sœur. 9. Marcel parle ... ses amis ... ses études.

10. Перекладіть:

а) 1. Наша школа розташована біля університету. 2. Хто дзвонить у двері? 3. Ваша сестра ходить до школи? 4. Його старша дочка — викладач географії. 5. Викладач ставить Ніколі хорошу оцінку. 6. Цей хлопець — льотчик. 7. Дай це яблуко своїй маленькій сестрі. 8. Що ти шукаєш? Я шукаю свої сигарети. 9. Він хоче купити яблука. 10. Це чудова думка (une idée). 11. Вона сидить біля дверей. 12. Ти можеш курити тут. 13. Я хочу подивитися картинки. 14. Ти любиш географію?

в) 1. О шостій годині я йду до бібліотеки. 2. Подругу Мішеля звуть Івонна. Вона бібліотекар. 3. Ця дівчина дуже весела та енергійна. Вона хороша спортсменка. 4. По суботах Ніколь вільна й може піти до Івонни. 5. Телефон поряд із дверима, зателефонуй Аделі. 6. Робер вільний у суботу? 7. Якщо Бріжіт вільна, вона йде до своєї сестри. 8. Якщо хочеш, ти можеш залишитись у суботу в Елізи. 9. Ніколь любить поговорити зі своїми друзями. 10. Я люблю спорт. 11. Щосуботи він телефонує своїй матері, яка живе в Ліллі.

УРОК 9

Голосний [o]

Під час вимовляння закритого [o] язик злегка відтягнутий назад, кінчик язика опущений на альвеоли нижніх зубів, а спинка язика у своїй задній частині піднята. Губи заокруглені, випнуті вперед і сильно напружені.

Звук [o] історично довгий.

Фонетичні вправи

[o] — [o:]

[bo] — [bo:m] [do] — [do:m]

[mo] — [mo:m] [vo] — [vo:ʒ]

[so] — [so:n] [to] — [to:p]

[fo] — [fo:t] [so] — [so:t]

[ko] — [ko:t] [po] — [po:m]

[ʃo] — [ʃo:z] [go] — [go:b]

[ɔ] — [o:]

[pɔm] — [po:m]

[pɔl] — [po:l]

[rɔk] — [ro:k]

[sɔt] — [sort]

[kɔt] — [ko:t]

[sɔl] — [so:l]

Звук	Написання	Положення	Приклади
[o]	o o ô au eau	перед [z] у кінці слова або перед приголосним, що не вимовляється крім положення перед r	rose métro, héros, galop rôle faute tableau

Примітки. У слові Paul, а також у деяких інших словах буквосполучення **au** вимовляють як [o].

Історична довгота, на відміну від ритмічної, властива самому голосному. Історично довгими є всі носові голосні, чисті голосні [ɑ], [ø], [o] і в деяких випадках [ɛ].

Слова до фраз

venez! (*venir*, 3e gr.) йдіть!

le tableau 1) дошка; 2) картина

écrivez! (*écrire*, 3e gr.) пишіть!,
напишіть!

haut, -e високий, -а

beau, belle гарний, -а; прекрасний, -а

chaud, -e теплий, -а

une faute помилка

relire qch (3e gr.) перечитувати

une copie письмова робота

corriger qch виправляти

le numéro номер

quatorze чотирнадцять

le métro метро

une rose троянда
une chose річ
quelque chose неозначений
 займенник що-небудь, будь-що; скор.
qch
proposer (de + інф.) пропонувати
 (зробити що-небудь)
copier qch списувати, переписувати
le mot слово
le, la, les особові придієслівні
 займенники його, її, їх

une chemise сорочка
jaune жовтий, -а
me особовий придієслівний
 займенник мені, мене
mettre qch (3e gr.) одягати
autre інший, -а
trop прислівник занадто
revenir (3e gr.) повертатися

Phrases

Paul, venez au tableau et écrivez: haut, beau, chaud, une rose, une chose, proposer.

— Gérôme, il faut copier ces mots, dit le professeur. Gérôme les copie.

Il fait deux fautes. Il relit sa copie et corrige ses fautes.

Faut-il faire l'exercice numéro quatorze? — Il ne faut pas le faire.

C'est notre métro. Notre métro est beau.

Je n'aime pas cette chemise jaune. Elle ne me va pas. Je veux mettre une autre chemise.

Il fait trop chaud. Je propose de revenir.

il fait chaud	тепло, жарко
il faut	треба

Слова до тексту

l'opérateur *m* оператор
aussi прислівник також
secrétaire *m, f* секретар
le bureau 1) письмовий стіл;
 2) робочий кабінет; 3) бюро, відділ,
 канцелярія
le ministère міністерство
le commerce торгівля
extérieur, -e зовнішній, -я
l'école *f* школа
l'école maternelle (la maternelle)
 дитячий садок
tôt прислівник рано

il sort (*sortir*, 3e gr.) він виходить
jusque прийменник до
elles partent (*partir*, 3e gr.) вони
 йдуть, їдуть
ils reviennent (*revenir*, 3e gr.) вони
 повертаються
dîner вечеряти
le dîner вечеря
causer розмовляти, балакати
dessiner (*qch*) малювати (що-небудь)
s'amuser гратися, бавитися,
 розважатися
le lit ліжка

Texte

Roger Duval est opérateur à l'usine Renault. Il est marié. Sa femme Claudine travaille aussi. Elle est secrétaire au bureau du Ministère du commerce extérieur. Leur fille Monique est petite. Elle va à l'école maternelle.

Roger se lève tôt. Il déjeune et à sept heures il sort. D'habitude, s'il fait beau, il va à pied jusqu'à l'usine qui est assez près de chez eux. Vers neuf heures sa femme et sa fille partent aussi.

Roger et Claudine reviennent à six heures. Après le dîner ils lisent, ils regardent la télé, ils causent.

Monique regarde les images, dessine et s'amuse jusqu'à l'heure d'aller au lit.

Mini-dialogues

- 1) — Tu vas quelque part cet après-midi?
— Nulle part, je reste ici.
— Alors, je peux sortir, je vais au supermarché. Tu gardes tes sœurs.
— D'accord.
- 2) — Est-ce que je peux garder le livre jusqu'à jeudi?
— D'accord, tu peux le garder.
- 3) — Est-ce que je peux allumer la télé?
— Tu peux faire ce que tu veux.

quelque part куди-небудь, кудись, де

l'après-midi *m* час після полудня

cet après-midi сьогодні вдень

nulle part нікуди; ніде

le supermarché супермаркет

garder 1) наглядати; 2) залишати, зберігати

d'accord розм. добре, гаразд

allumer *тут* увімкнути

Правила читання

1. У кінці слова літеру **p** зазвичай не читають:
trop [tro], le sirop [lə-si-'ro].
2. Літеру **z** читають як [z]:
quatorze [ka-'tɔrz], zéro [ze-'ro].

ГРАМАТИКА

1. Злиття означеного артикля з прийменником **à**

Означений артикль **le**, **les** зливається з прийменником **à**, що стоїть перед ним, і утворює злитий артикль **au** (**à** + **le**) і **aux** (**à** + **les**):

Je téléphone *au* directeur.

Je parle *aux* amis de ma sœur.

Означений артикль жіночого роду **la** та артикль **l'** з прийменником **à** не зливаються:

Il va *à la* gare. Elle va *à l'école*.

2. Безособові дієслова

У французькій мові є дієслова, які вживаються тільки в 3-й особі однини. Підметом для цих дієслів є безособовий займенник **il**, який не являє собою жодного реального предмета чи особи. Такі дієслова називають безособовими.

Безособові дієслова перекладають українською як особовими, так і безособовими реченнями:

il faut — треба

il pleut — йде дощ.

! Деякі дієслова, що мають повне дієвідмінювання, можуть уживатися також у безособових конструкціях. Так, дієслово **faire** в поєднанні з іменником або прикметником утворює безособові звороти, що позначають явища природи:

il fait chaud — жарко

il fait beau — гарна погода.

Дієслово **être** утворює безособові звороти, що позначають час:

Il est dix heures. — Десята година.

3. Особові займенники *le, la, les*

Займенники **le, la, les** використовують у ролі прямого додатка. Вони стоять завжди безпосередньо перед тим дієсловом, якого вони стосуються:

Je ferme la fenêtre. — *Je la ferme.*

Paul lit-il ce livre? — *Il ne le lit pas.*

Germaine corrige ses fautes. — *Les corrige-t-elle?*

Faut-il lire ce texte? — *Il faut le lire.*

Займенники **le, la** скорочуються перед дієсловом, що починається з голосної або **h** німого:

J'écris cette phrase. — *Je l'écris au tableau.*

Il achète ce costume. — *Il l'achète.*

4. Місце прислівника

Прислівник, що означає дієслово, у простих часах стоїть після нього:

Elles s'amusent aussi.

Tu travailles trop.

Примітка. Службовий прислівник **y** ставлять перед дієсловом (крім наказової форми):

J'y travaille. Je n'y travaille pas.

Прислівник, що означає інші частини мови, стоїть перед ними:

Il est très gai.

Il se lève assez tôt.

5. Прийменник *jusque*

Прийменник **jusque** 'до' позначає часові та просторові відношення й часто використовується в поєднанні з іншими прийменниками, особливо з **à**.

За вживанням прийменника **jusque** можна поспостерігати на прикладах:

jusqu'ici
jusque chez eux
jusqu'à Paris
jusqu'à six
jusqu'à dix heures
jusqu'à samedi

jusqu'à + іменник з артиклем

jusqu'à la ville
jusqu'au métro
jusqu'aux dernières pages.

6. Інверсія в словах автора

У словах автора, що стоять після прямої мови, у французькій мові, так само як і в українській, роблять інверсію:

- Corrigez votre faute! *dit le professeur.*
- Lisez ces mots! *dit-il.*

Вправи на читання

1. haut, faux, chaud, aube, fauve, gaule, gauche, paume, taupe, rauque, pauvre, autre, épaule, auprès, aussi, chausser, auteur;
2. beau, peau, veau, seau, roseau, morceau, plateau, cadeau;
3. tôt, dépôt, dôme, rôle, drôle, hôte, diplôme, côte;
4. pot, mot, sot, dos, éclos, héros, métal, sabot, dactylo;
5. dose, rose, chose, pose, oser, rosier, gosier, arroser;
6. mauve, maure, baume, auge, laurier, sauce, maudire, restaurer, dauphine, Laure;
7. pôle — Paul, haute — hotte, saute — sotté, paume — pomme, lot — lotte, poser — poster, métro — métropole, auto — automobile, kilo — kilogramme, sténo — sténographe, dactylo — dactylographie, stylo — stylographe;
8. zèle, zéro, azur, zéphir, gazette, quatorze;
9. drap, sparadrap, galop, trop, sirop;
10. rechercher, reprise, rescapé, mesurer, réplique, matelot, reportage, pèlerine, respirateur, barbelé, errer, respectable, remarque, marmelade, mener, amener.

Вправи

1. Прочитайте подані групи слів, звертаючи увагу на збереження та випадання звуку [ə]:

cette chemise — une autre chemise; elle ne me va pas; il relit — je relis; il ne faut pas le faire; je ne veux pas le faire; tu ne veux pas le faire; il se lève — Roger se lève; après le dîner; près de chez eux; près de la ville; près de la cité.

2. Дайте відповіді на питання:

1. A quelle usine travaille Roger Duval? 2. Est-il marié? 3. Sa femme travaille-t-elle? Qui est-elle? 4. Monique va-t-elle à l'école? 5. Est-ce que Roger va à pied jusqu'à l'usine? 6. Claudine et Monique partent-elles aussi? 7. A quelle heure Roger et sa femme reviennent-ils? 8. Que fait Roger après le dîner? 9. Et sa femme qu'est-ce qu'elle fait? 10. Que fait la petite Monique? 11. Jusqu'à quelle heure s'amuse-t-elle?

3. а) Складіть речення, використовуючи за потреби злитий артикль:

1) Il va à

l'usine
la bibliothèque
le parc
le cinéma
l'école
le musée

2) Je parle à

le professeur de ma fille
les amis de ma sœur
le père de Marie
l'ami de Michel
la secrétaire
les stagiaires de l'université

б) Перекладіть:

1. Ти хочеш піти в кіно? 2. Зателефонуйте директоріві. 3. Поговоріть із викладачем. 4. Я пишу друзям своєї дружини. 5. Вони дають свої завдання викладачеві. 6. Він хоче поговорити з учнями цього викладача. 7. Хто може зателефонувати друзям Клодіни? 8. Я снідаю в кав'ярні (le café). 9. Роже йде до дошки. 10. Вона працює в музеї. 11. Вона каже, що в неї болять очі. 12. У мене болить нога.

4. а) Замініть іменник — прямий додаток займенниками *le, la, les*:

Зразок: Les élèves révisent la grammaire.

Les élèves la révisent.

1. Juliette corrige ses fautes. 2. Ils regardent le tableau. 3. Michel n'aime pas les fleurs. 4. Paul cherche ses amis. 5. Je n'achète pas cette revue. 6. Elle copie les mots difficiles. 7. Je mets le livre sur le bureau. 8. Claire aime les roses. 9. Il faut réviser les textes. 10. Il ne peut pas fermer la porte. 11. Adèle veut étudier la géographie.

б) Дайте позитивну або негативну відповідь на питання, використовуючи займенники *le, la, les*:

1. Ferment-ils les fenêtres? 2. Les élèves regardent-ils les images?
3. Est-ce que Luc aime la musique? 4. Robert aime-t-il ces poètes?
5. Pierre achète-t-il ce costume? 6. Est-ce que Claudine lit cette revue?
7. Veux-tu acheter ce disque? 8. Faut-il relire cette phrase? 9. Faut-il écrire ces mots?

в) Використовуючи подані групи слів, складіть питання з висловом *il faut*. Дайте на ці питання позитивну або негативну відповідь, використовуючи займенники *le, la, les*:

Зразок: Relire cette phrase.

Faut-il relire cette phrase? Il ne faut pas la relire.

dessiner la carte de Paris
chercher cette adresse
mettre les roses sur la table

fermer les portes
écrire ici la date
faire l'exercice numéro sept

г) Перекладіть:

1. У Поля два зошити, він дає їх сестрі. 2. Ця сорочка мені не пасує, я не хочу її купувати. 3. Візьміть цю книгу, її потрібно швидко прочитати. 4. Я не люблю ці вправи, але їх треба робити. 5. Кому ти даєш цей журнал? — Я даю його Клер. 6. Чи потрібно прочитати цю книгу? — Не треба її читати, вона занадто складна.

5. Складіть речення, використовуючи дієслово *proposer* і подані групи слів:

aller au cinéma
téléphoner à Claude
rester chez eux

écrire à sa mère
étudier le russe
y aller à pied

6. Перекладіть, звертаючи увагу на значення виділених слів:

1. Il faut *mettre* les fleurs sur l'étagère. 2. *Mettez* votre chemise jaune. 3. Je *mets* mes livres sur ta table. 4. Regardez *la femme* qui est assise près de la porte. 5. *La femme* de Roger travaille à la clinique. 6. J'aime *les tableaux* de Picasso. 7. Paul va *au tableau* et écrit la date. 8. Le téléphone est sur *le bureau*. 9. Sa femme est secrétaire *au bureau* de la Mairie. 10. Roger sort *du bureau* du directeur.

7. а) Знайдіть українські еквіваленти поданих речень:

Il est l'heure de dîner.
Il est l'heure de partir.
Il est l'heure d'aller au lit.

б) Скажіть французькою:

Час виходити.

Час повертатися.

Час працювати.

Час снідати.

8. Уставте замість крапок прикметник *autre* та іменник із дужок:

Зразок: Prenez ... (une chaise).

Prenez une autre chaise.

1. Mettez ... (une chemise). 2. Sa famille habite ... (une ville).
3. Roger fait ses études à ... (une faculté). 4. Il faut mettre ici ... (une table). 5. Je cherche ... (une revue).

9. Використайте прислівники *trop* (3 рази), *assez* (2 рази), *déjà* (2 рази), *tôt* (2 рази):

1. Ma mère est ... jeune. 2. Ils quittent ... Paris. 3. Il est ... jeune, il ne peut pas partir seul. 4. Le professeur dit que je ne travaille pas ...
5. Qu'est-ce que tu dis? — Je dis qu'elles bavardent 6. Ne me téléphone pas trop 7. J'ai mal aux yeux. — Tu lis 8. Ils se lèvent très 9. A sept heures elle est ... levée.

10. Використайте прийменник *jusque* перед словами, що стоять у дужках, зробивши потрібні зміни:

Il va à pied ... (le musée)

(l'école)

(le cinéma)

(l'université)

(le ministère)

(chez eux)

Ils travaillent ... (l'heure du dîner)

Je reste ici ... (samedi)

... (neuf heures)

11. Перекладіть:

- а)** 1. Напишіть ці слова тут. 2. Мішелю, подивіться на дошку.
3. П'єре, ідіть до дошки та виправте помилку Жерома. 4. Подивіться на цю картину. 5. Це дуже гарна річ. 6. Іде дощ, зачиніть вікно. 7. Не треба зачиняти вікна, тут дуже жарко. 8. Адель занадто неуважна.
9. Моя куртка дуже тепла. 10. Я живу біля метро. 11. Я хочу купити ці жовті троянди. 12. Подивись у вікно, іде дощ. 13. Ця куртка мені не пасує. 14. Моя сестра мешкає в іншому місті. 15. «Це не помилка», — каже Деніза. 16. Виправ свої помилки. 17. Треба переписати цей текст і зробити вправу номер дев'ять. 18. Поль перечитує свою роботу та виправляє помилки. 19. Я хочу перечитати цю книгу. 20. Вивчіть ці слова.

б) 1. Роже також працює на цьому заводі. 2. П'єр також іде о дев'ятій годині. 3. Ця дівчина — секретар. Вона дуже хороший секретар. 4. Ваш письмовий стіл дуже гарний. 5. Моя сестра працює в Міністерстві зовнішньої торгівлі. 6. Їхня молодша дочка ходить у дитячий садок. 7. Він виходить дуже рано. 8. Вони повертаються в той самий час. 9. Вони повертаються досить рано. 10. Деніза любить малювати. 11. Я йду до метро пішки. 12. Я пропоную піти до парку. 13. Вони живуть поряд із цим чудовим парком. 14. Після вечері Моніка грається зі своїми маленькими подружками. 15. Дівчата граються до того часу, коли треба йти спати. 16. До якої години ти займаєшся в бібліотеці? 17. До якої години він може тобі зателефонувати? 18. Прочитайте текст до цього місця.

УРОК 10

Голосний [u]

Голосний [u] — третій голосний заднього ряду за ступенем лабіалізації.

Під час вимовляння [u] кінчик язика відсунений від нижніх зубів більше, ніж для [o], а задня частина язика ще більше піднята до м'якого піднебіння. Губи сильно округлені, випнуті вперед і сильно напружені.

Фонетичні вправи

[u] — [u:]	[o] — [u]
[tu] — [tu:r] [ʒu] — [ʒu:r]	[bo] — [bu] [no] — [nu]
[fu] — [fu:r] [bu] — [bu: ʒ]	[vo] — [vu] [lo] — [lu]
[su] — [su:r] [ku] — [ku:v]	[fo] — [fu] [to] — [tu]
[ku] — [ku:r] [lu] — [lu:v]	[mo] — [mu] [so] — [su]

Звук	Написання	Приклад
[u]	ou	blouse

Приголосний [ɲ]

Приголосний [ɲ] за артикуляцією є середньоязиковим: під час вимовляння середня частина язика притискається до середньої частини твердого піднебіння, а кінчик язика розміщений біля нижніх зубів. Слід стежити за тим, щоб [ɲ] не був схожий на український м'який [н'] (**нь**), який, на відміну від [ɲ], артикулюється передньою частиною язика, що притискається до верхніх зубів і піднебіння.

Звук	Написання	Приклад
[ɲ]	gn	espagnol

Слова до фраз

ouvrez (ouvrir, 3e gr.) відчиніть!

vous ви

s'il vous plaît, s'il te plaît будь ласка

écouter qch слухати

toujours прислівник завжди

dernier, dernière останній, -я

une nouvelle новина

nouveau, nouvelle новий, нова

sous прийменник під

le journal газета

les journaux газети

où прислівник де

d'où звідки

vous allez (aller, 3e gr.) ви йдете

le cours урок, заняття, лекція

la couleur колір

la radio радіо
apporter qch приносити
douze дванадцять
août [ut] серпень
une équipe команда
arriver прийти, приїхати
trouver qch знайти
la craie крейда

le stylo ручка
rouge червоний
ou сполучник чи, або
vert, -e зелений, -а
l'espagnol *m* іспанська мова
chaque кожний
une ligne рядок

Où allez-vous?
 D'où reviennent-ils?

Phrases

Claude, ouvrez la fenêtre, s'il vous plaît.

J'écoute toujours les dernières nouvelles à la radio.

Je vous apporte la dernière nouvelle: le douze août l'équipe de Strasbourg arrive à Toulouse.

Je ne trouve pas la craie. Où est-elle? — Elle est sous votre journal.

Où allez-vous après les cours? — Après les cours, je vais à la bibliothèque.

D'où arrivent-ils? — Ils arrivent de Paris.

De quelle couleur est votre stylo? Est-il rouge ou vert? — Il est rouge.

Agnès étudie l'espagnol.

Ecrivez chaque mot à la ligne.

s'il vous plaît	будь ласка
s'il te plaît	будь ласка
écouter qch à la radio	слухати щось по радіо
à la ligne	з нового рядка
de quelle couleur est ... ?	якого кольору ... ?

Слова до тексту

l'ouvrier *m* робітник
surtout прислівник особливо
le football [fut- 'bol] футбол
presque прислівник майже
 щоб

le jour день
 де-небудь

la sortie вихід

le stade стадіон

ils jouent (jouer) вони грають

retrouver qn зустрічатися з кимось

le volley-ball [vɔ-lɛ- 'bol] волейбол **le ciel** небо

discuter qch обговорювати щось

tout, toute неозначений

прикметник весь, вся

pour прийменник для, щоб, для того

assister à qch бути, бути присутнім

le match [lɛ- 'matʃ] матч

une coupe кубок

le pays [lɛ-pe- 'i] країна

gagner qch вигравати

Texte

Maurice Rousset habite Toulouse. Il est ouvrier. Maurice aime le sport, surtout le football. Presque chaque jour, à la sortie de l'usine, il va au stade. Il y retrouve ses amis. Ils jouent au football ou au volleyball et discutent les dernières nouvelles sportives.

Ce samedi, le douze août, toute la ville est au Stadium de Toulouse. Maurice y va aussi pour assister au dernier match de football pour la coupe du pays: Toulouse — Strasbourg. L'équipe de sa ville marque deux buts et gagne le match. Maurice est au ciel.

à la sortie de l'usine	після роботи (на заводі)
jouer au football	грати у футбол
le match pour la coupe	матч на кубок
marquer deux buts	забити два м'ячі (голи)
être au ciel	бути на сьомому небі

Le Stadium [sta- 'dʒɔm] **de Toulouse** — великий спортивний комплекс у Тулузі.

Dialogue

- Salut, Pierre! Où vas-tu?
- Salut, Robert! Je vais à la FNAC.
- Qu'est-ce que tu veux acheter?
- Des livres, peut-être. Je cherche des cadeaux pour Mireille et Christine.
- Mireille et Christine? Tes cousines de Marseille?
- C'est ça! Elles viennent chez nous à Noël.
- Aiment-elles la musique moderne?
- Ça, c'est sûr. Tous les jeunes l'aiment.
- Alors, achète-leur des disques.
- C'est une bonne idée, ça.

la FNAC ФНАК (назва магазину)
peut-être може, можливо
le cadeau подарунок

Noël [nɔ-ɛl] *m* Різдво
ça, c'est sûr звичайно так
leur їм

Правила читання

1. Буквосполучення **gn** переважно читають як [ɲ]:
 espagnol [ɛs-pa-'ɲɔl].

2. Після групи неподільних приголосних літера **i** продовжує позначати голосний звук, а наступний після неї голосний зазвичай зазнає невеликої йотації:

l'ouvrier [lu-vri-'je], oublier [u-bli-'je].

Пояснення до тексту

1. Вислів **s'il vous plaît** (дослівно: 'якщо вам подобається') використовують, якщо звертаються на «Ви». Коли звертаються на «ти», говорять **s'il te plaît** (дослівно: 'якщо тобі подобається').

Цей вислів уживають, звертаючись до когось із проханням або наказом.

2. Неозначений прикметник **chaque** відмінює вживання артикля перед іменником:

chaque jour	кожний день,
chaque élève	кожний учень.

ГРАМАТИКА

1. 2-га особа множини теперішнього часу

У 2-й особі множини теперішнього часу всі дієслова мають закінчення **-ez**:

vous parlez, vous lisez.

Виняток становлять дієслова **être, dire, faire**:
vous êtes, vous dites, vous faites.

2. Питальний прислівник *où*

Питальний прислівник **où?** 'де?', 'куди?' слугує питанням до обставини місця:

Où fait-il ses études? Il fait ses études à l'université.

Порядок слів у питальному реченні, що починається з питального прислівника *où*

1. Якщо підмет питального речення, що вводиться прислівником **où**, виражено особовим займенником (крім 1-ї особи однини дієслів I групи та більшої частини дієслів III групи), питання містить просту інверсію:

Où travaille-t-il?

! Якщо підмет виражено особовим придієслівним займенником 1-ї особи однини, питальне речення будується за допомогою питального звороту **est-ce que**, який стоїть після питального прислівника:

Où est-ce que j'étudie?

2. Якщо підмет питального речення виражено іменником, можливі обидва види інверсії: проста та складна.

Проста інверсія: *Où va Pierre?*

Складна інверсія: *Où Pierre va-t-il?*

! Складна інверсія обов'язкова в тому випадку, коли і підмет, і прямий додаток питального речення виражені іменником:

Où Roger achète-t-il ses livres?

* * *

Так само будується питальне речення й у тому випадку, коли питальний прислівник *où* вживають із прийменниками (наприклад, *d'où* 'звідки'):

D'où venez-vous?

D'où ces touristes arrivent-ils? D'où arrivent ces touristes?

D'où votre mère apporte-t-elle les pommes?

D'où est-ce que j'arrive?

3. Означений артикль

Означений артикль виділяє предмет (або групу предметів) з усіма ознаками чи в усьому його обсязі. Такий артикль указує, що мовець пов'язує цей предмет у певних обставинах чи контексті з одним конкретним предметом (або однією конкретною групою предметів).

Означений артикль уживають:

1. Для позначення предметів, єдиних серед свого роду: Земля, Місяць тощо:

la terre (Земля), *la lune* (Місяць).

2. Для позначення предмета, єдиного в цих обставинах:

Fermez la porte.

Ouvrez la fenêtre.

Je cherche le directeur.

3. Для позначення предмета (або особи), який став означеним тому, що про нього вже було згадано:

Une femme traverse la rue. La femme est jeune et belle.

4. Для позначення поняття в усьому його обсязі, у найзагальнішому розумінні:

J'aime les livres.

Les jeunes filles aiment bavarder.

5. Для позначення всього класу предметів:

La chaise a quatre pieds.

La rose est une fleur.

6. У значенні вказівного або присвійного детермінатива:

J'ai mal à la tête (la замінює ma).

7. Якщо при іменнику є означення, котре вказує на цей предмет як саме на той, про який ідеться:

Prenez le journal qui est sur la table.

4. Неозначений прикметник *tout*

Однина		Множина
Чол. рід	tout весь	tous всі
Жін. рід	toute вся	toutes всі

Неозначений прикметник **tout**, який стоїть перед іменником з означеним артиклем або вказівним чи присвійним прикметником, означає 'весь':

tout le texte — *весь* текст

tous mes amis — *усі* мої друзі

Примітка. Артикль, а також детермінативи, що замінюють його, стоять після **tout**.

5. Прийменники *à* — *de*

Прийменник **à** вказує на напрямок чи мету руху (*в, на*).

Прийменник **de** вказує на вихідний пункт руху (*із, від, з*).

Порівняйте:

Ils arrivent *à* Kyiv.

Je vais *à* l'usine.

Вони приїжджають *до* Києва. Я йду *на* завод.

Ils arrivent *de* Kyiv.

Ils reviennent *de* l'usine.

Вони прибувають *із* Києва. Вони повертаються (йдуть) *із* заводу.

Вправи на читання

1. sou, mou, fou, Ouagadougou, boue, poule, boule, groupe, journal, foule, couler, poudrer, doubler, douceur, bouge, rouge, douze, blouse, louve, lourd, cour, tour, jour, toujours;

2. rouille, fouille, dépouille, patrouille, mouillage, rouillage, fouiller, mouiller, rouiller, rouillure, souillure;

3. vous aimez, vous habitez, vous allez, vous écrivez, vous allumez, vous apportez, vous obligez, vous ouvrez, vous imitez, vous achetez;

4. ligne, signe, cygne, digne, baigne, Bretagne, Allemagne, cigogne, ivrogne, Bourgogne, Gascogne, baigner, saigner, signer, désigner, aligner, ignorer;

5. panier — peigner; dernier — daigner; renier — régner; génial — signal; maniaque — cognac;

6. prier, crier, février, quatrième, trimestriel, prieur, crieur, priorité, plier, déplier, oublier;

7. seul — sol; cœur — corps; meurt — mort; sœur — sort; peur — pore; leur — lors; beurre — bord; fleur — flore; sonneur — sonore;

8. élevage, sauterie, draperie, parfumerie, épicerie, moquerie, saleté, sûreté, habileté, roseraie, bracelet, omelette, matelot, bibelot, vaseline, mousseline, cimetière;

9. secours, galerie, reproche, susceptible, survenir, redoute, rescapé, merveilleux, ennemi, agressif, tenace, grelotter, tierce, charcuterie, bouleverser, médecine, relever, canevas, mercenaire.

Вправи

1. Перепишіть фрази із цього уроку, розділивши їх на ритмічні групи. Поставте знаки зчеплення та зв'язування. Позначте в транскрипції голосні звуки, указавши їхню довготу.

2. Дайте відповідь на питання:

1. Où habite Maurice Rousset? 2. Qui est-il? 3. Quel sport aime-t-il surtout? 4. Où va-t-il à la sortie de l'usine? 5. Que fait Maurice au stade? 6. Maurice et ses amis qu'est-ce qu'ils discutent? 7. Où va Maurice le douze août? 8. A quel match veut-il assister? 9. Qui gagne le match? 10. Maurice est-il heureux?

3. Складіть три питання з висловом *de quelle couleur* і дайте відповідь на них.

4. а) Поставте перед іменниками неозначений прикметник *tout*:

... la ville	... les verbes	... mes amis
... les exercices	... ma famille	... les jours
... le ciel	... tes fautes	... la rue

б) Дайте відповідь на питання, уживаючи прикметник *tout*:

Зразок: Achetez-vous ces fleurs? — J'achète *toutes* ces fleurs.

1. Faut-il fermer les fenêtres? 2. Les stagiaires parlent-ils russe? 3. Tes amis aiment-ils le football? 4. Faut-il relire le texte? 5. Faut-il copier cette page? 6. Les stagiaires habitent-elles la cité universitaire?

в) Перекладіть:

1. Усе небо сіре. 2. Ваша команда виграє всі матчі. 3. Вивчіть усі дієслова. 4. Відчиніть, будь ласка, усі вікна. 5. Виправте всі помилки, будь ласка. 6. Принесіть сюди всі стільці.

5. Поставте дієслова у формі 2-ї особи множини:

arriver très tôt; discuter ces problèmes; rester ici; écouter des disques; trouver des fautes; apporter des chaises.

6. а) Запам'ятайте форми 2-ї особи множини поданих дієслів III групи та дієслів *avoir* і *être*:

mettre — vous mettez
aller — vous allez

avoir — vous avez
vouloir — vous voulez

lire — vous lisez	pouvoir — vous pouvez
écrire — vous écrivez	partir — vous partez
ouvrir — vous ouvrez	servir — vous servez
venir — vous venez	sortir — vous sortez
revenir — vous revenez	

être — vous êtes, dire — vous dites, faire — vous faites.

б) У поданих реченнях поставте дієслово у формі 2-ї особи множини. Дайте відповідь на питання:

1. A quelle heure (sortir)-vous? 2. Où (aller)-vous samedi? 3. Que (vouloir)-vous acheter? 4. (Avoir)-vous le téléphone? 5. (Pouvoir)-vous nous apporter ces disques? 6. A qui (écrire)-vous? 7. A qui (ouvrir)-vous la porte?

в) Поставте дієслова в 2-й особі множини наказового способу:
relire ce texte; aller chez eux; sortir de la salle; ouvrir la porte; partir vite; écrire à Denise; faire ces exercices.

г) Перекладіть:

1. Чи є у вас секретар? 2. Чи ви можете принести цю газету? 3. Не виходьте з аудиторії. 4. Не відчиняйте вікно. 5. Що ви хочете запропонувати? 6. Не їдьте надто рано. 7. Ви заміжня? 8. Що ви кажете?

7. Поставте питання до обставини місця:

а) 1. Elle écrit au tableau. 2. Paul va au cinéma. 3. Nicole est assise près de la porte. 4. Il faut mettre les journaux sur le bureau. 5. Brigitte fait ses études à l'université. 6. Pierre achète les journaux près du métro. 7. A la sortie de l'usine, je vais au stade. 8. Luc trouve ces exercices à la dernière page.

б) 1. Les stagiaires reviennent de Paris. 2. Ma fille m'apporte ces livres de la bibliothèque. 3. Je vous téléphone de Paris. 4. Ces nouvelles nous viennent de Rome. 5. Samedi, ma femme arrive de Paris.

8. Уставте означений або неозначений артикль:

1. C'est ... revue. 2. C'est ... revue de Nicole. 3. Prenez ... revue qui est sur la table. 4. Où est ... revue? 5. Je lis ... revue. 6. Mettez ... revue sur le bureau. 7. Aimez-vous ... livres? 8. J'achète ... livres et ... cahiers. 9. Pierre fume ... cigarette. 10. Donnez ... cigarette à Paul. 11. Il veut acheter ... cigarettes. 12. Fermez ... fenêtre, s'il vous plaît. 13. Juliette va au cinéma avec ... amie.

9. Використайте злитий артикль:

1. C'est le bureau ... secrétaire. 2. Ils parlent ... dernier match. 3. Il veut assister ... match de l'équipe de sa ville. 4. Le directeur parle ...

ouvriers de l'usine. 5. J'apporte des pommes ... filles de Nicole. 6. Je ne trouve pas l'adresse ... directeur. 7. J'habite près ... parc. 8. Samedi, je vais ... stade. 9. J'ai mal ... yeux. 10. Il a mal ... pieds. 11. Ils reviennent à l'heure ... dîner.

10. Дайте відповідь на питання в позитивній або негативній формі, використовуючи займенники *le, la, les*:

1. Faut-il lire ce journal? 2. Ouvrez-vous les fenêtres? 3. Nicole étudie-t-elle l'espagnol? 4. Faut-il apporter la craie? 5. Ecoutez-vous la radio? 6. Aimez-vous les roses? 7. Les amis discutent-ils les nouvelles sportives? 8. Faut-il discuter ce problème? 9. Peux-tu nous dire leur numéro de téléphone? 10. Veut-il gagner ce match?

11. Уставте *s'il vous plaît* або *s'il te plaît*:

1. Relisez, ... , la dernière ligne. 2. Ne fume pas ici, 3. Ferme, ... , la fenêtre. 4. Apportez une chaise, 5. Regardez, ... , par la fenêtre. 6. Fais le café,

12. Перекладіть:

а) 1. Я завжди читаю цю газету. 2. Вони читають текст на дванадцятій сторінці. 3. Повторіть усі ці слова. 4. Розгорніть книги на останній сторінці. 5. Це хороша новина, дякую! 6. Я завжди виходжу о дев'ятій годині. 7. Подзвоніть, будь ласка, в останні двері. 8. Команда нашого заводу дуже сильна (fort). 9. Що ти робиш після занять? 10. Зате-лефонуй П'єру після лекцій. 11. Я не люблю зелений колір. 12. Ти слухаєш новини по радіо? 13. Принесіть інший стілець, будь ласка. 14. Де живуть твої друзі? — Вони живуть біля площі Республіки. 15. Якого кольору ваша ручка? — Вона зелена. 16. Куди йде Івонна? — Вона йде в дитячий садок. 17. Куди ви йдете? — Я йду в кіно. 18. Він хоче вивчати іспанську мову. 19. Треба написати кожне слово з нового рядка.

б) 1. Моріс — робітник. Він працює на заводі «Рено». 2. Мішель ходить на стадіон майже щодня, там він зустрічається зі своїми друзями. 3. Треба обговорити цю новину. 4. Ви граєте у волейбол? 5. Хто хоче бути присутнім на матчі на кубок країни? 6. Я телефоную сестрі щосуботи. 7. Уся його родина любить музику, особливо джаз (le jazz). 8. Я хочу відвідати цю країну. 9. Цієї суботи Моніка зайнята. 10. Що ти робиш цієї суботи?

УРОК 11

Голосний [ɔ̃]

Звук [ɔ̃] вимовляється на основі артикуляції, середньої між [ɔ] та [o:], кінчик язика не торкається зубів, язик відтягнутий далі, ніж для [ɔ], спинка язика лежить плоско, губи округлені сильніше, ніж для [ɔ], але менше, ніж для [o]. М'яке піднебіння опущене, завдяки чому голосний [ɔ̃] набуває носового тембру.

Звук [ɔ̃] історично довгий.

Фонетичні вправи

[ɔ̃:] — [ɔ̃]

[ɔ̃] — [ɔ]

[bɔ̃:b] — [bɔ̃]

[lɔ̃:g] — [lɔ̃]

[bɔ̃] — [bɔn]

[lɔ̃] — [lom]

[mɔ̃:d] — [mɔ̃]

[pɔ̃:p] — [pɔ̃]

[tɔ̃] — [ton]

[sɔ̃] — [som]

[tɔ̃:d] — [tɔ̃]

[fɔ̃:t] — [fɔ̃]

[sɔ̃] — [son]

[pɔ̃] — [pom]

[rɔ̃:d] — [rɔ̃]

[sɔ̃:ʒ] — [sɔ̃]

[dɔ̃] — [don]

[rɔ̃] — [rom]

Звук	Написання	Приклади
[ɔ̃]	on om	front bombe

Слова до фраз

tu sais (savoir, 3e gr.) ти знаєш
vous savez (savoir, 3e gr.) ви знаєте
le nom ім'я, прізвище
le garçon хлопчик
ils vont (aller, 3e gr.) вони ідуть, їдуть
une maison будинок, дім
nous ми
le pont міст
long, longue довгий, -а
une leçon урок
nous lisons (lire, 3e gr.) ми читаємо
nous écrivons (écrire, 3e gr.) ми пишемо
compter [kɔ̃:-te] *qch* рахувати
prononcer *qch* вимовляти
le son звук

il (elle) finit (finir, 2e gr.) він (вона) закінчується
une récréation перерва
onze одинадцять
le crayon олівець
bon, bonne хороший, -а, гарний, -а
mal прислівник погано
mon присвійний прикметник мій, свій
ton присвійний прикметник твій, свій
son присвійний прикметник його, її, свій
une montre годинник
le frère брат
vos присвійний прикметник ваші, свої
nos присвійний прикметник наші, свої
une photo фотографія

Фрази

Sais-tu le nom de ce garçon? — Ce garçon s'appelle Bernard Dupont.

Ces garçons vont à la maison.

Nous traversons le pont. Ce pont est assez long.

Que faites-vous à la leçon? — A la leçon, nous lisons et nous écrivons.

Léon, compte jusqu'à dix, s'il te plaît.

Simon, prononcez le son [ɔ̃], s'il vous plaît.

Léon, à quelle heure finit la récréation? — La récréation finit à onze heures, monsieur.

Ce crayon n'est pas bon, il écrit mal.

Est-ce ta montre, Léon? — Non, ce n'est pas ma montre, c'est la montre de mon frère.

Est-ce que ce sont vos photos? — Non, ce ne sont pas nos photos, ce sont les photos de nos amis.

à la maison

вдома, додому

à quelle heure?

о котрій годині?

Слова до тексту

nous sommes 1-ша особа множини
дієслова **être**

jeudi *m* [ʒø-di] четвер

on неозначено-особовий займенник

on sonne дзвінок, дзвонять

d'abord спочатку

nous нам, нас

bonjour добрий день, вітаю

nous disons (**dire**, 3e gr.) ми
говоримо

conjuguer *qch* дієвідмінювати

nous faisons [**faire**, 3e gr.) ми
робимо

la télévision телебачення

une émission de télévision

телепередача

les curiosités *f pl* визначні пам'ятки

le film фільм

le speaker [**lǎ-spi-kœ:r**] диктор

montrer *qch* показувати щось

poser *qch* ставити (питання)

une question питання

nous répondons (**répondre**, 3e gr.) ми
відповідаємо

les progrès *m pl* успіхи

Texte

Nous sommes jeudi. Il est neuf heures. On sonne. Notre professeur, Monsieur Lacombe, arrive. Le professeur nous dit bonjour et nous disons bonjour à notre professeur. D'abord, nous lisons des textes, nous conjugons des verbes et nous faisons des exercices de grammaire.

Ce jeudi, nous regardons aussi une émission de télévision sur les curiosités de Paris. Le film est très beau. Après le film, le professeur nous montre des images et nous pose des questions. Nous répondons à ses questions. Nous écoutons aussi le magnétophone et nous répétons après

le speaker. Si nous faisons des fautes, le professeur nous corrige. Le professeur dit que nous faisons des progrès.

Nous sommes jeudi.	Сьогодні четвер.
dire bonjour	вітатися
des exercices de grammaire	граматичні вправи
une émission de télévision (de radio)	радіо- або телепередача
sur...	про...
regarder la télévision (la télé)	дивитися телевізор
poser une question	ставити питання
répondre à une question	відповідати на питання
faire des progrès	робити успіхи

Dialogues

- a) Roger. — On va au cinéma cet après-midi?
 Nicole. — C'est une bonne idée.
 Roger. — Alors, si tu es d'accord, on se retrouve à quatre heures à la sortie de la fac.
 Nicole. — Bon, d'accord, à tout à l'heure!
 Roger. — Salut, à tout à l'heure!
- b) Simon. — On va au cinéma cet après-midi?
 Denise. — Non, je ne peux pas, j'ai à faire.
 Simon. — Samedi, peut-être?
 Denise. — C'est possible, je ne dis pas non.
 Simon. — Je t'appelle samedi, à midi?
 Denise. — C'est d'accord.

- a) **on va au cinéma?** ходімо в кіно?
alors тоді, у такому разі
être d'accord бути згодним
c'est d'accord; d'accord
 домовилися, гаразд
- b) **j'ai à faire** у мене справи
c'est possible можливо, може бути
je ne dis pas non згоден, я не проти
- on se retrouve** зустрічаємося
la fac студ. аргю, скор. від **faculté**
bon добре, гаразд
à tout à l'heure! невдовзі побачимося!
salut! привіт! бувай!
appeler телефонувати кому-небудь
à midi о дванадцятій годині (дня)

Правила читання

1. Будь-який голосний, що стоїть перед носовими приголосними **n** та **m**, які перебувають із ним в одному складі, набуває носового тембру, а приголосні **n** та **m** не читаються:

le fond [lə-fɔ̃],

bombarder [bɔ̃:-bar-'de].

Якщо носовий приголосний подвоєний (**nn**, **mm**) або за приголосною стоїть голосний, носовий тембр голосного руйнується, а приголосний читається:

économe [e-ko-'nom],
sonner [so-'ne].

2. Під час зв'язування носового голосного з наступним словом, що починається з голосного, носовий тембр носового голосного зберігається, але між ним і голосним наступного слова з'являється приголосний **n**, який приєднується до цього голосного, утворюючи з ним один склад:

on achète [õ-na-'ʃɛt].

3. Літеру **ç** читають як [s]:

le garçon [lə-gar-'sõ],
la leçon [la-lə-'sõ, la-'sõ].

4. Літера **y** між двома голосними відповідає двом **i**, перше з яких утворює звуко-буквене поєднання з попередньою голосною, а друге дає йотований звук із наступною голосною:

balayer (=ba-lai-ier) [ba-lɛ-'je],
le crayon (= le crai-ion) [lə-krɛ-'jõ].

5. Літеру **p** у середині слова перед **t** переважно не читають:

compter [kõ:-'te],
une sculpture [yn-skyl-'ty: r].

6. Буквосполучення **gu** перед голосними зазвичай читають як [g]:

conjuguer [kõ-ʒy-'ge],
le guide [lə-'gid].

Пояснення до тексту

Зверніть увагу на вживання прийменника **sur** після таких іменників, як **article**, **livre**, **émission** у значенні 'стаття, книга, передача про що-небудь, про кого-небудь':

C'est *une émission sur* les curiosités de Paris.

Ce sont *des articles sur* le sport.

ГРАМАТИКА

Конструкція **c'est — ce sont**

C'est une table. Ce sont des tables.

Ce n'est pas une table. Ce ne sont pas des tables.

Est-ce une table? Est-ce que ce sont des tables?

Питальна форма від **ce sont** утворюється за допомогою звороту **est-ce que**:

Est-ce que ce sont des crayons?

2. Неозначено-особовий займенник **on**

Неозначено-особовий займенник **on** використовують як придієслівний займенник із дієсловом у 3-й особі однини. В українській мові конструкції з **on** відповідає неозначено-особова конструкція з дієсловом у 3-й особі множини:

on sonne *дзвонять*
on dit que *кажуть, що*

У розмовному стилі займенник **on** може замінювати будь-яку іншу особу:

On part? — *Ходімо?*

Qu'est-ce que vous faites? — *Що ви робите?*

On s'amuse. — *Ми граємося.*

3. Дієвідмінювання дієслів I групи в теперішньому часі дійсного способу

Parler	
Стверджувальна форма	Заперечна форма
je parl-e tu parl-es il parl-e elle parl-e on parl-e nous parl-ons vous parl-ez ils parl-ent elles parl-ent	je ne parle pas tu ne parles pas il ne parle pas elle ne parle pas on ne parle pas nous ne parlons pas vous ne parlez pas ils ne parlent pas elles ne parlent pas
Питальна форма	
- Parles-tu? Parle-t-il? Parle-t-elle? Parle-t-on? Parlons-nous? Parlez-vous? Parlent-ils? Parlent-elles?	est-ce que je parle? est-ce que tu parles? est-ce qu'il parle? est-ce qu'elle parle? est-ce qu'on parle? est-ce que nous parlons? est-ce que vous parlez? est-ce qu'ils parlent? est-ce qu'elles parlent?

4. Наказовий спосіб дієслів I групи

У французькій мові наказовий спосіб має форми 2-ї особи однини та 1-ї і 2-ї особи множини.

Дієслова I групи в наказовому способі мають такі закінчення: **-е, -ons, -ez**:

parle! parlons! parlez!

Вправи на читання

1. bombe, tombe, pompe, honte, conte, ronde, songe, longue, Londres, bomber, songer, pomper, longer, plomber, conter, long, rond, fond, don, bon, mon, ton, son, salon, avion, Avignon, agression;

2. nous dessinons, nous téléphonons, nous trouvons, nous bavardons, nous mettons, nous aimons, nous habitons, nous étudions, nous écrivons, nous écoutons, nous ouvrons, nous apportons;

3. mon journal, ton bureau, son professeur, ton frère, son ami, mon étagère, ton article, son opéra, ton énergie, mon échec, son accord, ton oreille, son habitude, ton avocat;

4. nom — nommer, ton — tonner, pardon — pardonner, prison — prisonnier, raison — raisonnable, poumon, pommier, plomb, promenade, monter, monnaie;

5. on sonne, on donne, on téléphone, on prononce, on montre, on aime, on habite, on écrit, on étudie, on écoute, on arrive, on apporte;

6. crayon, rayon, balayer, balayons, balayeur, payer, payons, ayez, grasseyer;

7. garçon, leçon, maçon, façon, limaçon, ça, façade, reçu, aperçu;

8. dompter, dompteur, domptage, compter, compteur, comptable, sculpteur, sculpture, baptiser, baptême, escompter;

9. figurer, ligue, figure, collègue, rigueur, lugubre, léguer, guttural, muguet, guider, guitare, virgule, guetter, vigueur, Gustave, figuier, conjuguer.

Вправи

1. Прочитайте подані речення й групи слів, звертаючи увагу на збереження та випадання випадного [ə]:

Sais-tu le nom de ce garçon? Prononcez le son [ʃ]. Il prononce le son [ʃ]. Ce ne sont pas les photos de nos amis. Ce ne sont pas mes photos.

la montre de mon frère; il montre des images; cette leçon — à la leçon; après le film; après le speaker;

je ne parle pas; tu ne parles pas; il ne parle pas; nous ne parlons pas; vous ne parlez pas; ils ne parlent pas; est-ce que je parle? est-ce que tu parles?

2. Дайте відповідь на подані питання:

1. Quel jour sommes-nous? 2. A quelle heure sonne-t-on? 3. Que dit le professeur à ses élèves? 4. Les élèves que répondent-ils à leur professeur? 5. Les élèves que font-ils d'abord? 6. Qu'est-ce que les élèves regardent ce jeudi? 7. Est-ce que le film est beau? 8. Les élèves écoutent-ils le magnétophone? 9. Répètent-ils le texte après le speaker? 10. Que fait le professeur si les élèves font des fautes? 11. Qu'est-ce que le professeur montre à ses élèves? 12. Le professeur pose-t-il des questions?

13. Les élèves répondent-ils aux questions du professeur? 14. Que dit le professeur à ses élèves?

3. а) Поставте дієслова в 1-й особі множини:

assister à ce concert lire ce journal
gagner le match mettre les livres ici
traverser le pont sortir sur le balcon
réviser la grammaire partir samedi
visiter ce pays ouvrir la discussion
proposer de partir aller à la maison

б) Поставте дієслова, що стоять у дужках, у теперішньому часі:

1. Je (chercher) mon crayon. 2. Nous (regarder) la télévision.
3. (Rester)-tu à la maison? 4. Je (écouter) ces disques. 5. On (sonner) à la porte.
6. Nous (dessiner) leur portrait. 7. Ils (apporter) une bonne nouvelle.
8. Nous (assister) à ce match. 9. On ne (fumer) pas ici.

в) Поставте дієслова з поданих речень у наказовому способі:

1. Tu achètes cette montre. 2. Vous comptez jusqu'à dix. 3. Nous discutons ce problème.
4. Tu apportes la craie. 5. Nous écoutons la musique. 6. Tu trouves leur adresse.
7. Nous regardons ce film.

4. а) Напишіть речення в множині:

1. Ce crayon est rouge. 2. Cette petite fille est très jolie. 3. Le garçon est assis près de la porte.
4. Où est votre camarade? 5. Où est ton élève? 6. De quelle couleur est cette chemise?

б) Перекладіть:

1. Де зошити? — Вони на моєму письмовому столі. 2. Якого кольору ці олівці? — Вони червоні, жовті та зелені. 3. Ці яблука дуже смачні.
4. Її дочки вже одружені. 5. Ваші друзі вільні в суботу? — Ні, у суботу вони зайняті.
6. Ці будинки дуже високі.

5. а) Напишіть речення в множині:

1. C'est une question difficile. 2. Est-ce une rue? — Ce n'est pas une rue, c'est une avenue.
3. C'est une maison. 4. Est-ce une ville? — Non, ce n'est pas une ville, c'est une cité.
5. Est-ce une émission sportive? — Non, ce n'est pas une émission sportive, c'est une émission musicale.

б) Перекладіть:

1. Це мої олівці. 2. Це кабінет директора. 3. Це наші викладачі. 4. Це помилка? — Ні, це не помилка.
5. Це твої книги? — Ні, це не мої книги, це книги мого брата. 6. Це твої сестри? — Ні, це мої подруги.

6. Напишіть іменники в однині:

mes professeurs, tes revues, mes cahiers, ses fautes, tes frères, tes livres, mes stylos, tes chemises, ses exercices.

7. Поставте виділені курсивом слова в множині:

1. Ecoutons *notre ami*. 2. Mettez *votre paletot* ici. 3. Corrigez *votre faute*. 4. Nous écrivons à *notre ami*. 5. Apportez *votre photo*. 6. Vous cherchez *votre livre*?

8. Поставте питання до виділених курсивом слів:

1. Paul achète *une montre*. 2. *Ces garçons* vont au cinéma. 3. *Ces stylos* sont *rouges*. 4. Le cours finit à *deux heures*. 5. Je vais *au stade*. 6. Le professeur écrit les mots *au tableau*. 7. Les amis écoutent *la musique*.

9. Дайте позитивну або негативну відповідь на питання, використовуючи займенники *le, la, les*:

1. Montre-t-il sa maison à ses amis? 2. Sait-il ton nom? 3. Etudiez-vous la grammaire russe? 4. Retrouvez-vous vos amis à la sortie du stade? 5. Ecoutez-vous ces disques? 6. Voulez-vous acheter cette montre? 7. Corrige-tu toujours tes fautes? 8. Peux-tu me donner le numéro de téléphone de la secrétaire? 9. Est-ce que vous apprenez par coeur les textes que vous étudiez?

10. Побудуйте речення за зразком, за потреби змінивши їх:

Зразок: Le professeur nous dit: «Vous faites des progrès».

Le professeur nous dit que nous faisons des progrès.

1. Le professeur nous dit: «Vous prononcez mal le son [o]». 2. La mère écrit à Pierre: «Brigitte veut acheter une bicyclette». 3. M. Lacombe dit: «Vous ne répondez pas à ma question». 4. Mireille me dit: «Ma fille va déjà à l'école maternelle». 5. Mon ami dit: «J'aime surtout les émissions musicales.» 6. Je dis à mon frère: «Il faut écouter les dernières nouvelles.» 7. Gaston dit: «Il faut regarder cette émission». 8. Le petit garçon dit à son père: «J'ai mal aux pieds, papa».

11. Використайте злитий артикль:

1. Nous parlons ... curiosités de Paris. 2. J'ai mal... yeux. 3. Il ne peut pas répondre ... questions ... professeur. 4. Je dis bonjour ... amis de mon frère. 5. Le professeur montre des images ... élèves de sa classe, 6. Paul nous parle ... résultats ... dernier match. 7. Nous écrivons ... frère de notre ami. 8. Nous disons bonjour ... directeur. 9. Jeudi nous allons ... cinéma. 10. Simon va travailler ... ministère ... commerce extérieur. 11. Le professeur parle ... élèves ... romans de Balzac.

12. Перекладіть:

а) 1. Я не знаю імені вашого друга. 2. Ви знаєте ім'я цієї дівчини? — Її звуть Бріжіт. 3. Куди йдуть ці дівчатка? — Вони йдуть на стадіон. 4. У вас гарний годинник. 5. Хто живе в цьому гарному будинку? 6. Наша вулиця не дуже довга. 7. Цей міст дуже довгий. 8. Ми читаємо урок номер десять. 9. «Я знаю свій урок напам'ять», — каже хлопчик.

10. Ці будинки дуже високі. 11. Перепишіть усі ці слова. 12. Усі мої друзі слухають цю передачу. 13. Ти погано вимовляєш цей звук. 14. Що ви робите в суботу? 15. Останнє заняття закінчується о другій годині.

б) 1. Дзвінок. Викладач приходить і вітається з нами. 2. Дзвонять, піди відчини двері. 3. Дев'ята година. Дзвінок. 4. Де Мішель? Його шукають. 5. Тут не курять. 6. Полю, привітайся із цим хлопчиком. 7. Спочатку ми робимо граматичні вправи. 8. Що ви робите в четвер? — Ми дивимося передачу про визначні пам'ятки Парижа. 9. Це передача про університетські містечка Парижа. 10. Продієвідмінійте це дієслово. 11. Я дієвідмінюю дієслово «йти». 12. Слухайте та повторюйте за диктором. 13. Викладач ставить учням складні питання. 14. Він не хоче відповідати на моє питання. 15. Хто може відповісти на моє питання? 16. Ти щодня дивишся телевізор? 17. Викладач показує картинки та розповідає про визначні пам'ятки Марселя. 18. Кажуть, що ваша дочка робить успіхи. 19. Викладач говорить про успіхи своїх учнів. 20. Ми показуємо свої зошити викладачеві. 21. Ми робимо вправу номер одинадцять. 22. У четвер ми зайняті. 23. Ми вже вільні. 24. Кажуть, що Моріс працює на телебаченні. 25. Кажуть, що ви їдете цієї суботи. 26. Він любить дивитися спортивні передачі. 27. Я люблю слухати музичні передачі.

УРОК 12

Голосний [ɛ̃]

Голосний [ɛ̃] — носовий звук переднього ряду.

Під час вимовляння [ɛ̃] положення органів мовлення таке саме, як під час вимовляння [ɛ], але м'яке піднебіння опущене, тому струмінь видихуваного повітря виходить одночасно через порожнину рота й носа, і звук набуває носового тембру. Слід стежити, щоб язик лежав плоско й куточки губ не розтягувалися.

Звук [ɛ̃] історично довгий.

Фонетичні вправи

[ɛ̃] — [ɛ̃:]	[ɛ̃:] — [ɛ̃]	[ɛ] — [ɛ̃] — [jɛ̃]
[pɛ̃] — [pɛ̃:s]	[tɛ̃:t] — [tɛ̃]	[bɛ] — [bɛ̃] — [bjɛ̃]
[mɛ̃] — [mɛ̃:s]	[dɛ̃:d] — [dɛ̃]	[sɛ] — [sɛ̃] — [sjɛ̃]
[fɛ̃] — [fɛ̃:t]	[nɛ̃:b] — [nɛ̃]	[vɛ] — [vɛ̃] — [vjɛ̃]
[vɛ̃] — [vɛ̃:t]	[vɛ̃:t] — [vɛ̃]	[tɛ] — [tɛ̃] — [tjɛ̃]
[rɛ̃] — [rɛ̃:s]	[mɛ̃:t] — [mɛ̃]	[rɛ] — [rɛ̃] — [rjɛ̃]
[lɛ̃] — [lɛ̃:ʒ]	[lɛ̃:b] — [lɛ̃]	[lɛ] — [lɛ̃] — [ljɛ̃]
[sɛ̃] — [sɛ̃:k]	[sɛ̃:t] — [sɛ̃]	[mɛ] — [mɛ̃] — [mjɛ̃]

Звук	Написання	Приклади
[ɛ̃]	in im ain aim ein yn ym	matin simple écrivain faim plein syntaxe symphonie
[jɛ̃]	ien	bien

Слова до фраз

l'écrivain *m* письменник
le peintre художник
l'ingénieur *m* інженер
la peinture живопис
préféré, -e улюблений, -а
l'intérêt *m* інтерес
tous [tus] *займенник* все
s'intéresser à qch цікавитися чимось
l'art *m* мистецтво

travailler вчитися, займатися
il revient (revenir, 3e gr.) він повертається
l'institut *m* інститут
quatre чотири
vingt двадцять
il prévient (prévenir, 3e gr.) він попереджає
une visite візит
elles viennent (venir, 3e gr.) 1) вони йдуть;
 2) вони приходять

bien прислівник добре
appliqué, -e старанний, -а

le magasin магазин

Phrases

Pierre, Gérard et Martin sont les amis de Germain. Pierre est écrivain, Gérard est peintre. Martin est ingénieur. Gérard parle à ses amis de la peinture et de ses peintres préférés. Les amis l'écoutent avec intérêt. Tous s'intéressent à l'art.

Cet élève travaille bien. Il est très appliqué.

Alain revient de l'institut à quatre heures vingt.

Lucien téléphone à Germain et le prévient de sa visite.

Les jeunes filles viennent du magasin.

avec intérêt

із цікавістю

Слова до тексту

cinq п'ять
une faculté факультет
la médecine медицина
le médecin лікар
une année рік
terminer qch закінчувати що-небудь
devenir (3e gr.) ставати
dès прийменник від; починаючи з
le matin 1) ранок; 2) вранці
quinze п'ятнадцять

premier, première перший, -а
l'examen m [lɛg-za-'mɛ̃] іспит
décrocher (le téléphone) зняти слухавку
appeler (au téléphone) телефонувати комусь; запросити до телефону
elle l'appelle вона йому телефонує
mardi m вівторок
demain прислівник завтра
après-demain прислівник післязавтра

Texte Alain Dupont habite Amiens, cinq, rue Jasmin. Il étudie à la Faculté de médecine. Cette année, il termine ses études, il va devenir médecin.

Alain travaille ferme. Dès le matin, il est assis à sa table, il prépare son premier examen.

Le téléphone sonne. Alain décroche. C'est sa sœur Germaine qui l'appelle de Paris. Elle dit à son frère que mardi, après-demain, elle revient à Amiens.

Mardi, à cinq heures quinze, Alain est déjà à la gare. Il regarde sa montre. Il est cinq heures vingt. Le train va arriver.

la Faculté de médecine	медичний факультет
cette année	цього року
terminer ses études	закінчувати навчання
il va devenir médecin	(скоро) він стане лікарем
travailler ferme	наполегливо, багато займатися
dès le matin	із (самого) ранку
préparer son examen	готуватися до іспиту

Dialogue

- Bonjour, Sabine, vous allez bien?
— Très bien, merci, et vous-même?
— Merci, pas mal.
— Qu'est-ce que vous faites ce samedi?
— Je ne sais pas.
— Il y a une nouvelle exposition au Musée d'art moderne. Voulez-vous venir?
— Mais volontiers.

vous allez bien? див. пояснення до тексту, п. 4 **nouveau, nouvelle** новий, -а
et vous-même? а ви, а як у вас справи? **une exposition** виставка
як ся маєте? **volontiers** охоче

Пояснення до тексту

1. Дієслово **йти** перекладають французькою двома дієсловами: **aller** і **venir**.

Aller використовують, указуючи на рух (куди),

venir — указуючи на зворотний рух (звідки):

Aller

Venir

Où *allez-vous*?

Куди ви йдете?

Je *vais* au magasin.

Я йду в магазин.

D'où *venez-vous*?

Звідки ви йдете?

Je *viens* du magasin.

Я йду з магазину.

2. Після дієслова **devenir**, так само як у конструкції з дієсловом **être**, перед іменником, що позначає професію, артикль зазвичай не використовують:

Il veut devenir architecte.

3. У французькій мові поряд із простим майбутнім часом існує перифрастична (описова) форма для вираження майбутньої дії. Вона складається з дієслова **aller** у теперішньому часі + **інфінітив**. Ця форма називає дію, яка має відбутися в найближчому майбутньому:

Je *vais revenir*. Я *зараз повернусь*.

Українською мовою цю конструкцію перекладають дієсловом у майбутньому часі, поєднаним із прислівником 'тепер', 'зараз':

Le train *va arriver*. Потяг *зараз приїде*.

У розмовному мовленні цю конструкцію вживають замість простого майбутнього часу:

Que *vas-tu faire*? — Je *vais lire*.

Що ти *будеш (збираєшся)* робити? — Я *буду* читати.

4. Фрази на зразок **ça va?**, **vous allez bien?** є формами привітання, яким в українській мові можуть відповідати: 'як справи?' 'як ся маєш?' 'усе гаразд?'.

5. Дієслово **travailler** можна використовувати в значенні 'займатися', тобто 'готувати завдання', 'готуватися до занять', і навіть 'учитися' (зазвичай з оцінними прислівниками: добре, погано, із цікавістю тощо):

Après les cours je reste *travailler* à l'institut.

Після лекцій я залишаюся *займатися* (*готуватися до занять*) в інституті.

Ma fille *travaille* bien à l'école.

Моя дочка добре *вчиться*.

Примітка. Дієслово **étudier** у цьому значенні не використовують.

ГРАМАТИКА

1. Присвійні прикметники

Присвійні прикметники є службовими словами, котрі, так само як і артикль, визначають рід і число іменника.

Крім цього, присвійні прикметники вказують на належність до 1-ї, 2-ї й 3-ї особи однини та множини.

Однина		Множина
Чол. рід	Жін. рід	Чол. рід і жін. рід
1-ша особа mon	ma	mes
2-га особа ton	ta	tes
3-тя особа son	sa	ses
1-ша особа	notre	nos
2-га особа	votre	vos
3-тя особа	leur	leurs

! Присвійні прикметники узгоджуються в роді та числі з предметом, яким хтось володіє, і в особі та числі з власником:

Je parle à ma mère.

Nous parlons à notre mère.

Il fait ses études à l'académie.

Ils font leurs études à l'institut.

Перед іменниками жіночого роду, що починаються з голосного та з німого **h**, уживають присвійні прикметники у формі чоловічого роду (**mon**, **ton**, **son**):

mon école, ton amie, son usine, ton habitude.

! Зверніть увагу на відмінність узгодження в роді французьких присвійних прикметників **son**, **sa** та українських присвійних займенників 'його', 'її':

Pierre va chez sa mère. Sa mère est malade.

П'єр іде до своєї матері. *Його мати* хвора.

Marie écrit à sa mère. Sa mère habite Lille.

Марія пише своїй матері. *Її мати* живе в Ліллі.

! Присвійні прикметники у французькій мові вживають значно частіше, ніж в українській:

Chaque matin, je lis mon journal.

Щоранку я читаю *газету*.

Примітка. Іменники, що виражають спорідненість, використовують зазвичай із присвійними прикметниками:

Je veux téléphoner à ma sœur. Я хочу зателефонувати *сестрі*.

2. Вказівні прикметники

Вказівні прикметники використовують для вказування на предмет. Вони є службовими несамотійними словами, котрі, так само як і артикль, визначають рід і число іменника.

„Однина		Множина для обох родів
Чол. рід	Жін. рід	
ce, cet	cette	ces

! Для чоловічого роду існують дві форми вказівного прикметника: **ce** та **cet**.

Ce використовують перед іменником, що починається з приголосного або **h** придихового:

ce livre, ce hamac.

Cet уживають перед іменником, що починається з голосного або **h** німого:

cet élève, cet homme.

3. Дієслова III групи

До дієслів III групи належать дієслова з інфінітивом на **-ir**, **-oir**, **-re**. Це дієслова архаїчного дієвідмінювання, успадковані з народної латини, і в сучасній мові за цим типом нові дієслова не утворюються.

Однією з особливостей архаїчного дієвідмінювання є чергування основ:

1) повної та неповної основи:

je réponds (неповна основа [repõ]),

nous répondons (повна основа [repõd]),

je lis (неповна основа [li]),

nous lisons (повна основа [liz]);

2) наголошеної та ненаголошеної основи:
 nous prenons (ненаголошена основа [prən]),
 ils prennent (наголошена основа [prɛn]).

У деяких дієсловах маємо обидва види чергування:
 je viens (основа наголошена неповна [vjɛ̃]),
 ils viennent (основа наголошена [vjɛn]),
 nous venons (основа ненаголошена повна [vən]).

Особові закінчення дієслів III групи:

Однина: **-s, -s, -t.**

Множина: **-ons, -ez, -ent.**

Примітка. Деякі дієслів на **-oir** у 1-й і 2-й особі однини мають закінчення **-x**:

je veux
 tu veux

je peux
 tu peux

4. Дієвідмінювання дієслів *lire* та *écrire*

Теперішній час			
je lis	nous lisons	j'écris	nous écrivons
tu lis	vous lisez	tu écris	vous écrivez
il lit	ils lisent	il écrit	ils écrivent
Наказовий спосіб			
lis!	lisons!	écris!	écrivons!
lisez!		écrivez!	

Вправи на читання

1. singe, linge, dinde, nimbe, mince, timbre, simple, épingle, pincer, inviter, imposer, importer, interdire, industrie, intérêt, interprète, impôt, information, impossible, impression, fin, vin, lin;

2. plainte, mainte, sainte, crainte, vaincre, plaindre, craindre, pain, vain, sain, main, bain, gain, dédain, faim, essaim;

3. peindre, teindre, ceindre, feindre, éteindre, ceinture, teinture, feint, frein, plein, serein, dessein, éteint;

4. rien, mien, tien, sien, lien, chien, indien, parisien, musicien, italien, pharmacien, mécanicien, Amiens, Lucien, Julien;

5. synthèse, syndicat, syncope, nymphe, symbole, sympathie;

6. fin — fine, plein — pleine, vain — vaine, sain — saine, américain — américaine, tien — tienne, sien — sienne, il tient — ils tiennent, il vient — ils viennent, il revient — ils reviennent, il devient — ils deviennent, il prévient — ils préviennent;

7. pincettes, pinède, matin, matinée, sincère, sinon, fin, final, patin, patiner, vin, vinaigre, impératif, imaginer, immobile, inégal, inconnu, instinctif, synoptique, syndrome, synonyme, syntaxe, synode, symbolisme, symétrie, sympathiser.

Вправи

1. Дайте відповідь на питання:

1. Où habite Alain Dupont? 2. Où fait-il ses études? 3. Que veut-il devenir? 4. Est-ce qu'il termine ses études cette année? 5. Que fait-il dès le matin? 6. Alain a-t-il une sœur? 7. Qui appelle Alain de Paris? 8. Que dit Germain à son frère? 9. A quelle heure Alain arrive-t-il à la gare? 10. A quelle heure arrive le train?

2. Поставте вказівний прикметник перед поданими іменниками:

exercice, équipe, images, ouvrier, montre, maisons, écrivain, curiosités, couleur, ingénieur, école, visite, habitude.

3. а) Уставте присвійні прикметники, узгоджуючи їх із підметом:

1. Vous parlez à ... professeur. 2. Écoutons ... amis. 3. J'appelle ... sœur au téléphone. 4. Mes amis arrivent avec ... femmes. 5. Cet élève aime ... école. 6. Les garçons révisent ... leçons. 7. Répétez ... question, s'il vous plaît! 8. Corrigez-vous ... fautes? 9. Chaque matin, je lis ... journal. 10. Ils terminent ... études. 11. Marthe téléphone à ... amis. 12. Joue avec ... petite sœur. 13. Je bavarde avec ... amie Juliette. 14. Michel va à Toulouse avec ... équipe.

б) Перекладіть, використовуючи присвійні прикметники:

1. Хлопчик показує свої оцінки батькові. 2. Ти шукаєш свою ручку? — Ні, я шукаю олівець. 3. Повтори, будь ласка, своє питання. Я повторюю питання. 4. Виправте помилки. 5. Вони завжди виправляють свої помилки. 6. Поговори з викладачем. 7. Щоранку після сніданку він читає газету. 8. Я розмовляю з другом. 9. Ви пишете братові? — Ні, я пишу сестрі. 10. Де мешкає твоя подруга? 11. Куди ти йдеш? — До брата. 12. Кому ви телефонуйте? — Батькові. 13. Скажіть, будь ласка, своє прізвище. 14. Ти їдеш із братом? — Ні, я їду сам.

4. Поставте питання до виділених курсивом слів:

1. Ce train arrive *de Berlin*. 2. Nous faisons des progrès. 3. Ces ouvriers travaillent *à l'usine «Dynamo»*. 4. Les jeunes filles écoutent *la musique de jazz*. 5. Les amis retrouvent Alain *à la sortie du métro*. 6. Simon apporte ces belles pommes *de Normandie*. 7. Les portes de cette maison sont *jaunes*.

5. а) Уставте дієслова *aller* і *venir*:

1. Germain ... au magasin. 2. Où ...-vous? 3. Ce train ... de Marseille. 4. D'où ... -ils? — Ils ... du stade. 5. Je ... au stade. 6. Germain ... de l'université.

б) Перекладіть:

1. Вони йдуть із Національної площі. 2. Я йду до бібліотеки. 3. Куди вони йдуть? — Вони йдуть у магазин. 4. Ален іде з кіно. 5. відки ви йдете? — Ми йдемо з інституту.

6. а) Складіть речення, використавши такі іменники:

peintre, médecin, ingénieur, agronome, aviateur.

1. Son ami est 2. Gérard veut devenir 3. Le frère de Luc est
4. Martin va devenir 5. Cette année Marie et Juliette vont devenir

б) Дайте відповідь на питання:

1. Que voulez-vous devenir? 2. Que veut devenir ce jeune homme?
3. Que veut devenir votre sœur? 4. Et votre cousin que veut-il devenir?

7. а) Перекладіть:

1. Il est neuf heures, on va sonner. 2. Il est déjà cinq heures, Simon va revenir. 3. Nous allons répondre à votre question. 4. Ces garçons vont vous montrer leur école. 5. Je vais téléphoner à Claude, il faut le prévenir de notre visite. 6. L'auto ne marche pas. — Elle va marcher. C'est le moteur, je vais le réparer (лагодити).

б) Дайте відповідь на питання, використовуючи конструкцію *aller + infinitif* і слова, які стоять у дужках:

Зразок: Est-ce que vous déjeunez déjà? (à deux heures).
Non, nous allons déjeuner à deux heures.

1. C'est demain que vous visitez la ville? (après-demain).
2. M'apportez- vous mon livre? (demain). 3. Hélène sert-elle déjà le dîner? (vers neuf heures). 4. Tu pars déjà? (jeudi). 5. Tu restes travailler à l'institut? (à la maison). 6. Le train arrive-t-il déjà? (à cinq heures dix).

в) Використайте подані дієслова в конструкції *aller + infinitif*:

téléphoner, servir, montrer, discuter, faire, ouvrir.

1. Il fait chaud, nous ... les fenêtres. 2. Je ... à Pierre pour le prévenir.
3. Venez vite, je ... la soupe. 4. Je sais que tu es libre demain. Que ... — tu ...? 5. Vous proposez d'y aller samedi. Vos amis ... cette proposition.
6. ous ... nous ... ce que vous voulez faire.

г) Перекладіть:

1. Зараз ми писатимемо диктант. 2. Моя сестра покаже, де їх треба шукати. 3. Спекотно, я зараз відчиню вікно. 4. Вони зараз повернуться. 5. Що ви збираєтеся робити? 6. Я сподіваюся (j'espère), що ви виграєте матч. 7. Хто відповість на це питання?

8. Поставте дієслова, що стоять у дужках, у 2-й особі однини наказового способу:

1. (Montrer) cette photo à ta sœur. 2. (Dire) bonjour à cet homme.
3. (Revenir) vite! 4. (Sortir) vite! 5. (Venir) chez nous à cinq heures.
6. (Prévenir) Paul que nous partons samedi. 7. (Apporter) le magnétophone.
8. (Ecrire) la date ici.

9. а) Поставте дієслова *lire* та *écrire* в теперішньому часі:

1. Nous (*lire*) des livres espagnols. 2. Quel journal (*lire*)-vous? 3. Que (*lire*)-tu? 4. Je (*lire*) les journaux le matin. 5. Le professeur (*écrire*) ces mots au tableau. 6. (*Ecrire*)-tu vite? 7. Je (*écrire*) une dictée. 8. Chaque samedi nous (*écrire*) une dictée. 9. Ces garçons (*écrire*) à leur professeur.

б) Перекладіть:

1. Хто пише на дошці? 2. Що ти пишеш? — Я пишу лист (*une lettre*) сестрі. 3. Ми пишемо дуже швидко. 4. Напишіть ці слова з нового рядка. 5. Що ви читаєте? — Ми читаємо газету «Київські новини» («*Les nouvelles de Kyiv*»). 6. Які журнали вони читають? 7. Прочитай текст номер чотири. 8. Прочитайте останній рядок.

10. Перекладіть:

а) 1. Я люблю книжки цього письменника. 2. Цей художник досить молодий. 3. Якщо хочеш, ти можеш поговорити з нашим інженером. 4. Жермен та його друзі цікавляться живописом. 5. Хто (*quel*) твій улюблений письменник? 6. Це мої улюблені книги. 7. Ми завжди із цікавістю його слухаємо. 8. Ніколь цікавиться мистецтвом, особливо живописом. 9. Усі ставлять питання викладачеві. 10. Цей учень дуже серйозний і старанний, він добре займається. 11. О котрій годині ти повертаєшся з інституту? 12. Я завжди із цікавістю дивлюся передачі про визначні пам'ятки українських міст. 13. Симон повертається із заводу досить рано. 14. Я попереджаю Мартена про свій візит. 15. Звідки вони йдуть? — Вони йдуть із стадіону. 16. Зазвичай я ходжу до магазину вранці.

б) 1. Я повертаюся з інституту о п'ятій годині. 2. Моя сестра цікавиться медициною. 3. П'єр навчається на медичному факультеті, він хоче стати лікарем. 4. Усі кажуть, що цей іспит важкий, і Ален сумлінно займається. 5. Щоранку він іде займатися до Національної бібліотеки. 6. Цього року мій брат закінчує навчання, він стане інженером. 7. Потрібно поговорити з лікарем. 8. Цього року ви робите успіхи. 9. Я готуюся до свого першого іспиту. 10. Твій брат повертається завтра чи післязавтра? 11. Завтра Жульєтта зайнята, зранку вона йде з дочкою до клініки, після обіду в неї лекції в інституті. 12. Дзвонить телефон. Я знімаю слухавку. Це мій брат. Він мене попереджає, що він приїжджає у вівторок. 13. Потяг прибуває о п'ятій п'ятнадцять. О п'ятій годині треба бути на вокзалі. 14. Перепишіть чотири рядки із цієї вправи. 15. Попередь Мішеля, що вранці ми зайняті. 16. Телефон дзвонить. Моріс знімає слухавку. Це його сестра Деніза, вона телефонує йому з Ам'єна. 17. Марі, вас просять до телефону.

УРОК 13

Голосний [œ]

Голосний [œ] — носовий звук переднього ряду, лабіалізований. Положення язика й губ таке саме, що й під час вимовляння звука [ø]. Але м'яке піднебіння опущене, тому звук [œ] набуває носового тембру. Звук [œ] історично довгий.

Фонетичні вправи

[œ] — [œ̃]	[ɛ̃] — [œ̃]
[toe] — [tœ̃] [loe] — [lœ̃]	[bɛ̃] — [bœ̃] [sɛ̃] — [sœ̃]
[dœ̃] — [dœ̃̃] [mœ̃] — [mœ̃̃]	[tɛ̃] — [tœ̃] [ʒɛ̃] — [ʒœ̃]
[foe] — [fœ̃] [noe] — [nœ̃]	[dɛ̃] — [dœ̃] [nɛ̃] — [nœ̃]
[voe] — [vœ̃] [kœ̃] — [kœ̃̃]	[fɛ̃] — [fœ̃] [mɛ̃] — [mœ̃]
[ʒœ̃] — [ʒœ̃̃] [rõe] — [rœ̃̃]	[kɛ̃] — [kœ̃] [lɛ̃] — [lœ̃]

Звук	Написання	Приклади
[œ̃]	un um	tribun parfum

Слова до фраз

un 1) <i>числівник</i> один 2) <i>неозначений артикль</i> чоловічого роду однини	un chapeau капелюх
brun, brune коричневий, -а; темний, каштановий (про волосся)	je voudrais я хотів би (<i>умовний спосіб</i>)
il y a [i-lja] є, лежить, стоїть, розташований	vous voudriez вам хотілося б
un dictionnaire словник	le Louvre Лувр
quelques <i>неозначений прикметник</i> кілька	tenir qch (3 ^e gr) тримати щось
une serviette портфель	la compagnie 1) товариство; 2) компанія
là <i>прислівник</i> там, тут	le plaisir задоволення
un attaché-case [œ̃-na-ta-ʃe-'kɛz] (портфель) дипломат	un article 1) <i>грам.</i> артикль; 2) стаття
	quelqu'un , <i>скор.</i> qn <i>неозначений займенник</i> хтось, щось

il y a
il n'y a pas
y a-t-il ?
qu'y a-t-il ?
qu'est-ce qu'il y a ?

Phrases

Qu'est-ce que c'est? Est-ce un chapeau? C'est un chapeau. Ce chapeau est brun.

Qu'est-ce que c'est? — C'est un bureau. Qu'y a-t-il sur ce bureau? Qu'est-ce qu'il y a sur ce bureau? — Sur ce bureau il y a un livre, un dictionnaire et quelques journaux.

Y a-t-il une serviette sur cette table? Sur cette table il n'y a pas de serviette. Il y a là un attaché-case.

Je voudrais visiter le Louvre ce samedi. Voudriez-vous me tenir compagnie? — Avec plaisir.

J'ai là un article sur la peinture. Voudriez-vous le lire?

je voudrais	мені б хотілося
voudriez-vous	вам хотілося б? ви хотіли б?
tenir compagnie à qn	товаришувати, приєднатися до гурту, піти за компанію;
avec plaisir	бути, побути з кимось, проводити час із кимось залюбки

Слова до тексту

Verdun-sur-Meuse Верден

(місто на річці Маас)

la retraite пенсія

un jardin сад

cultiver qch вирощувати,

розводити що-небудь

adorer qch, qn, faire qch. любити,

дуже любити когось, щось;

робити що-небудь

jardiner садівникувати,

поратися в саду

le mari чоловік

le caractère характер, вдача

paisible мирний, -а, тихий, -а, спокійний, -а

bricoler майструвати,

виробляти щось власноручно (вдома)

le fils [lɛ-fis] син

lundi *m* понеділок

l'anniversaire *m* день народження

se réunir (2e gr., **ils se réunissent**)

збиратися

un repas їжа, сніданок, обід,

вечеря

offrir qch à qn (3e gr., **il offre**)

дарувати щось комусь

des parfums *m pl* парфуми

chacun, chacune неозначений

zайменник кожний, -а, кожен, -а

pêcher ловити рибу, рибалити

Texte

Monsieur et madame Lebrun habitent Verdun-sur-Meuse. Ils sont à la retraite. Ils ont une petite maison avec un joli jardin où madame Lebrun cultive des fleurs, elle adore jardiner. Son mari est un homme au caractère paisible, il aime pêcher et bricoler.

Ils ont un fils et une fille qui sont mariés et habitent la même ville. Ce lundi, c'est l'anniversaire de madame Lebrun. Ce jour-là, tous se réunissent pour un repas de famille. Pour son anniversaire, monsieur

Lebrun offre à sa femme une jolie montre. Adèle et Charles apportent à leur mère des fleurs et des parfums. Chacun veut faire plaisir à madame Lebrun.

être à la retraite	бути на пенсії
ce jour-là	у цей день
un repas de famille	родинна вечере
faire plaisir à qn	зробити приємність комусь

Dialogue

- Qu'est-ce qu'il y a à la télé cet après-midi?
- Il y a un match de football sur la une.
- Et sur la «deux»?
- Un feuilleton américain.
- Il n'y a pas de film?
- Si, un film italien au Canal +, mais c'est à vingt-deux heures quinze.
- Ah, non ! C'est trop tard.

la «une», la «deux» перший, другий канали телебачення

contre *прийменник* проти

un feuilleton телесеріал

américain, -e американський, -а

si *прислівник* ні, є

(стверджувальна відповідь на питання в негативній формі)

italien, italienne італійський, -а

Canal + [ka-nal-plys] «Канал +» (плюс), (назва телевізійного каналу)

mais *сполучник* але

tard *прислівник* пізно

ГРАМАТИКА

1. Неозначений артикль

Неозначений артикль має такі форми:

un — для чоловічого роду однини;

une — для жіночого роду однини;

des — для множини обох родів.

Неозначений артикль однини походить від латинського числівника «один», який, крім значення одиничності, мав значення «один із багатьох». Це значення зберігається в неозначеному артиклі й зараз.

Неозначений артикль використовують:

1. Для вираження одиничності (у цьому випадку неозначений артикль однини має значення 'один'):

Il a *une sœur* et deux frères. У нього *одна сестра* та два брати.

2. Для віднесення предмета до класу однорідних предметів:

C'est *une table*.

3. Для позначення предмета як одного з багатьох однорідних предметів:

Prenez un taxi.

4. Для позначення невизначеної кількості предметів:

J'achète des fleurs.

Sur la table il y a des livres et des cahiers.

5. Під час введення до розмови предмета, нового для цих обставин:

Des jeunes filles traversent la place.

Pierre parle à une femme.

2. Безособовий зворот *il y a*

Зворот *il y a* складається з особового займенника *il*, дієслова **avoir** у 3-й особі однини та службового прислівника *y*.

Безособовий зворот *il y a* вказує на наявність одного або кількох предметів:

Sur la table il y a un cahier.

Sur la table il y a des cahiers.

Українською мовою зворот *il y a* перекладають залежно від змісту речення словами 'є', 'стоїть', 'лежить', 'розташований' та ін., або, так само як і дієслово-зв'язку **être**, його можуть під час перекладу випускати:

Qu'y a-t-il sur ce livre?

Що *лежить* на цій книзі?

Sur ce livre il y a un stylo.

На цій книзі (*лежить*) ручка.

! Безособовий зворот *il y a* може стояти на початку речення або після обставини місця:

Il y a des livres sur cette étagère.

Sur cette étagère il y a des livres.

У питальній формі зворот *il y a* зазвичай стоїть на початку речення:

Y a-t-il des livres sur cette étagère?

! Після звороту *il y a* перед іменником звичайно використовують неозначений артикль:

Sur la table il y a un cahier.

Sur cette place il y a des magasins.

У заперечній формі неозначений артикль випускають і перед іменником ставлять прийменник **de**:

Sur la table il n'y a pas de cahier.

Sur cette place il n'y a pas de magasins.

Примітка. Слід звернути особливу увагу на вживання дієслова **être** та звороту *il y a* в реченнях на зразок:

На столі *лежить* портфель.

Портфель *лежить* на столі.

Якщо в українському реченні підмет стоїть на початку, це речення перекладають за допомогою дієслова **être**:

Портфель лежить на столі. La serviette est sur la table.

Якщо підмет стоїть наприкінці, використовують зворот **il y a**:

На столі лежить портфель. Sur la table il y a une serviette.

(Il y a une serviette sur la table)

3. Дієвідмінювання дієслова *aller*

Теперішній час		Наказовий спосіб
je vais	nous allons	va !
tu vas	vous allez	allons !
il va	ils vont	allez !

Примітка. У 2-й особі однини наказового способу немає закінчення **-s**: *va!*

4. Дієвідмінювання дієслів типу *venir*

Теперішній час		Наказовий спосіб
je viens	nous venons	viens!
tu viens	vous venez	venons!
il vient	ils viennent	venez!

venir	1) приходити, приїжджати (кудись, звідкись); 2) йти (звідкись)
revenir	повертатися
devenir	ставати, зробитися
prévenir qn (de qch)	попереджати когось (про щось)
tenir qch	тримати (à la main у руці)
retenir qch	запам'ятати щось
retenir qn	затримувати когось

Вправи на читання

1. brun, chacun, alun, quelqu'un, défunt, parfum, tribun, humble, Dunkerque;

2. un mur, un peintre, un matin, un parc, un jour, un dessert, un mystère, un paquet, un truc, un bavard;

3. un ami, un article, un épisode, un agronome, un architecte, un aviateur, un élève, un exercice, un abricot, un homme, un organe, un opéra, un optimiste, un idéal, un Italien, un ingénieur, un institut, un inspecteur, un intérêt, un intervalle, un interprète;

4. un — une, brun — brune, chacun — chacune, tribun — tribune, commun — commune, quelqu'un — quelqu'une;

5. diction, action, condition, bastion, gestion, manifestation, congestion, égyptien, initiateur, amnistie, péripétie, aristocratie, martial, actionnaire, fonctionner;

6. voudriez, voudrions, devriez, devrions, vitrier, meurtrier, prière, tablier, sablier, peuplier, multiplier, repliez, replions;

7. guerre, collègue, collège, pédagogue, pédagogie, pédagogique, nageur, navigateur, baguette, origine, gueule, orge, orgue;

8. pelage, espiègle, quelque, revue, secret, escrime, reflet, permis, repli, barbelé, tenir, redresser, bestial, relais, relief.

Вправи

1. Дайте відповідь на подані питання:

1. Où habitent monsieur et madame Lebrun? 2. Sont-ils jeunes? 3. Travaillent-ils? 4. Quelle maison habitent-ils? 5. Qu'adore faire madame Lebrun? 6. Quel homme est son mari? 7. Qu'est-ce qu'il aime faire surtout? 8. Monsieur et madame Lebrun ont-ils un fils? 9. Quel est son nom? 10. Ont-ils une fille? 11. Leur fils et leur fille demeurent-ils avec eux (з ними)? 12. Habitent-ils une autre ville? 13. Sont-ils mariés? 14. Quel jour est-ce ce lundi? 15. Qu'est-ce que monsieur Lebrun offre à sa femme pour son anniversaire? 16. Et Charles et Adèle qu'offrent-ils à leur mère?

2. Напишіть іменники з неозначеним артиклем в однині та множині:

Зразок: un institut — des instituts.

institut, anniversaire, exercice, question, équipe, usine, année, problème, article, visite, lit, pont, cité.

3. Уставте означений або неозначений артикль:

1. C'est ... serviette. 2. C'est ... serviette de Julie. ... serviette est sur ... bureau. 3. Sur la table il y a ... dictionnaire. 4. J'aime ... musique. 5. Marie adore ... roses. 6. Le père de Pierre est directeur de ... usine. 7. Le matin il va à ... usine. 8. Ce n'est pas ... université, c'est ... institut. 9. Ce n'est pas ... ville, c'est ... cité. 10. Robert écrit ... article. C'est ... article sur ... cinéma. 11. J'ai ... cours à deux heures. 12. ... cours finissent à quatre heures.

4. а) Дайте відповідь на питання у стверджувальній формі:

1. Y a-t-il un dictionnaire sur cette table? 2. Y a-t-il des kiosques près du métro? 3. Y a-t-il un cinéma sur cette place? 4. Y a-t-il des stagiaires à votre faculté?

б) Напишіть у питальній формі:

1. Sur la table il y a des pommes. 2. Près de la mairie il y a un cinéma. 3. Près de la bibliothèque il y a un magasin. 4. Sous la table il y a un tabouret.

в) Поставте питання до поданих речень, використовуючи в кожному випадку обидві форми питання (*que* та *qu'est-ce que*):

1. Sur la table il y a un magnétophone. 2. Près de la mairie il y a un cinéma. 3. Il y a un bouquet de roses sur son bureau. 4. Au premier étage il y a des bureaux.

г) Уставте артикль або прийменник *de*:

1. A la page dix il y a ... exercices de grammaire. 2. Sur le bureau il n'y a pas ... cahiers. 3. Près de la fenêtre il y a ... bureau. 4. Sur cette place il n'y a pas ... kiosque. 5. Sur les tables il y a ... vases avec des fleurs. 6. Aux murs de la salle il n'y pas ... portraits. 7. Le matin il n'y a pas ... émissions sportives à la télévision.

д) Дайте відповіді на питання у стверджувальній і заперечній формах:

1. Y a-t-il un jardin près de votre école? 2. Y a-t-il une pharmacie près de votre maison? 3. Y a-t-il des livres espagnols à la bibliothèque. 4. Y a-t-il des jeunes filles à cette faculté? 5. Y a-t-il des émissions sportives le matin? 6. Y a-t-il une fontaine sur cette place?

е) Перекладіть:

1. Що лежить на письмовому столі? — На письмовому столі лежать книги та газети. 2. Що стоїть біля вікна? — Біля вікна стоїть стіл. 3. Чи є магазини на цій площі? — На цій площі немає магазинів. 4. Що розташоване поряд із вашим інститутом? — Поряд із нашим інститутом бібліотека.

5. Заповніть пропуски дієсловом *être* або зворотом *il y a*:

1. Sur cette place ... un cinéma. 2. Le cinéma est près du métro. 3. Près de la table ... une chaise. 4. La chaise ... près de la fenêtre. 5. Cet exercice ... à la page neuf. 6. A la page neuf ... quatre exercices. 7. ... une belle fontaine sur cette place. 8. La cabine téléphonique ... près de la sortie. 9. A la sortie du métro ... des cabines téléphoniques.

6. Використайте присвійні прикметники:

1. Ils nous montrent ... photos. 2. Nous parlons de ... travail. 3. Aime-t-il ... école? 4. Ils préviennent ... amis de ... visite. 5. Cette année je termine ... études. 6. Voulez-vous assister à cette cérémonie avec ... amis? 7. Montre-nous ... tableau préféré. 8. Mes deux fils font ... études à l'Université. 9. Propose ce projet à ... camarades. 10. Qu'est-ce que tu voudrais pour ... anniversaire? 11. Je voudrais téléphoner à Marc et Mireille, mais je n'ai pas ... numéro de téléphone.

7. Замініть крапки одним із поданих прикметників, узгодивши його з іменником:

préfééré, bon, haut, long, appliqué, beau, sérieux.

1. C'est un ... canal. 2. Quelle est ta couleur 3. Cette chaise est trop ... pour le petit Paul. 4. C'est un élève ... et 5. Je voudrais visiter ce ... pays. 6. C'est un très ... dictionnaire. Je vais l'acheter.

8. а) Дайте відповіді на питання:

1. Voudriez-vous regarder une émission sur les curiosités de Paris?
2. Voudriez-vous devenir professeur?
3. Voudriez-vous visiter l'Espagne?
4. Voudriez-vous me tenir compagnie?

б) Складіть питання, відповіддю на які могли б слугувати такі речення:

1. Je voudrais devenir médecin.
2. Je voudrais écouter les disques de Mireille Mathieu.
3. Je voudrais gagner une moto à la loterie.
4. Nous voudrions visiter le Louvre.

9. За зразком *C'est un homme au caractère paisible* складіть речення, використовуючи іменники *une jeune femme, un homme, un garçon* та прикметники *gai, facile, difficile*.**10. а) Уставте дієслово *aller* у теперішньому часі:**

1. Nous sur la Place de la République.
2. Jeudi je au théâtre.
3. Où -vous?
4. Où ... -tu?
5. Ces jeunes filles au musée.
6. Je ... chez mes amis.
7. Demain elles au cinéma.

б) Перекладіть:

1. Куди вони йдуть?
2. Якщо ти йдеш у магазин, купи яблук.
3. У суботу ми йдемо до своїх друзів.
4. Завтра мої друзі йдуть у кіно.
5. Ходімо на площу Республіки.

11. Перекладіть, використовуючи конструкцію *aller* + *інфінітив*:

1. Де Моніка? — Вона зараз прийде.
2. Іде дощ, я зачиню вікно.
3. Що ви відповісте на його питання?
4. Ми зараз пошукаємо цю статтю.
5. Я зараз приготую каву (le café).
6. Якщо (ви) хочете, ми послухаємо диски.
7. Цього літа я поїду до Парижа.

12. а) Продієвідмінійте в теперішньому часі в усіх особах:

devenir sérieux; revenir du ministère; prévenir ses amis de sa visite; tenir des fleurs à la main; retenir bien les dates.

б) Напишіть у множині:

je reviens du cirque; tu deviens gai; je le prévien de ma visite; elle devient jolie; viens avec nous ! reviens vite ! ne me retiens pas ! retiens bien ces mots !

в) Перекладіть:

1. Я знаю, що він повертається в той самий час.
2. Що ви тримаєте в руці?
3. Він хоче стати письменником.
4. Люку, іди сюди!
5. і попереджаємо вас, що цієї суботи ми зайняті.
6. Аделе, ви стаєте неуважною.
7. Іди, Даніелю, твоя кава готова.
8. Я погано запам'ятовую прізвища.
9. Я тебе не затримую, ти можеш іти.

13. Перекладіть:

а) 1. Я не знаходжу свого словника. — Він на твоєму письмовому столі. 2. Що ти хочеш купити? — Словник. 3. Я не хочу надягати коричневий капелюх, він мені не пасує. 4. Якого кольору твій портфель? — Коричневий. 5. Моя подруга дуже гарна, у неї темне волосся та блакитні очі. 6. Що ти шукаєш? — Свій дипломат. — Він там, на столі. 7. Перепиши кілька рядків з останнього тексту. 8. Вимовте кілька слів зі звуком [o]. 9. Я хотів би поставити вам кілька питань. 10. Якщо ви йдете до музею, я можу піти за компанію. 11. Якщо ти хочеш вийти, то я можу побути з твоєю донькою. 12. Я люблю товариство свого старшого брата, це дуже веселий хлопець. 13. Хочеш послухати мої платівки? — Залюбки. 14. Завтра я йду на виставку. Хтось хоче піти за компанію?

б) 1. Ваш батько працює? — Ні, він на пенсії. — А мати? — Вона теж на пенсії. 2. Мій батько любить майструвати. 3. Я хотів би купити невеликий будинок із садом. 4. Моя молодша сестра любить поратися в саду, вона обожнює квіти. 5. Ви розводите квіти? 6. Він вирощує троянди, особливо жовті троянди. 7. Мій син полюбляє рибалити. 8. У понеділок у мене день народження. 9. Що ви подаруєте батькові на день народження? 10. Я хочу подарувати сестрі квіти. 11. Я знаю, що квіти зроблять приємність моїй сестрі. 12. Ця новина зробить приємність усій нашій родині. 13. Якщо хочеш зробити приємність своїй сестричці, купи книгу, ти знаєш, що вона любить читати. 14. Зазвичай я дарую мамі парфуми, вона їх дуже любить. 15. Кожен може відповісти на це питання. 16. Кожен знає, де мене знайти.

УРОК 14

Голосний [ɑ]

Голосний [ɑ] — найглибший звук заднього ряду та найвідкритіший. Під час вимовляння [ɑ] щелепа сильно опущена, язик сильно відтягнутий назад. Спинка язика лежить плоско. Губи трохи округлені.

Звук [ɑ] історично довгий.

Фонетичні вправи

[ɑ:]

[ɑ:]—[a]

[ɑ:m] [ʒɑ:z]

[ɑ:kr]

[pɑ:l]—[pal]

[mɑ:l]—[mal]

[ɑ:n] [pɑ:s]

[ɑ:pr]

[tɑ:]—[ta]

[bɑ:t]—[bat]

[ɑ:t] [lɑ:] [pɑ:tr]

[pɑ:t]—[pat]

[rɑ:l]—[ral]

Звук	Написання	Положення	Приклади
[ɑ:]	â a a	перед звуком [z] у закінченнях -as, -asse	tâcher phrase, gaz las, lasse

Примітка. Власні імена Jacques та Jeanne вимовляють з [ɑ:]: [ʒɑ:k], [ʒɑ:n].

Голосний [ã]

Голосний [ã] — носовий голосний заднього ряду, відкритий. Положення язика, розкриття рота й положення губ під час вимовляння [ã] такі самі, що й для голосного [ɑ], але м'яке піднебіння опущене, тому голосний [ã] набуває носового тембру.

Звук [ã] історично довгий.

Фонетичні вправи

[ɑ]—[ã:]

[ã:]—[ã]

[ɑ]—[bã:k]

[bã:d]—[bã]

[vã:d]—[vã:]

[mɑ]—[mã:]

[mã:t]—[mã]

[pã:d]—[pã]

[va]—[vã:]

[fã:t]—[fã]

[rã:]—[rã]

[lɑ]—[lã:d]

[dã:s]—[dã]

[gã:t]—[gã]

[rɑ]—[rã:p]

[lã:t]—[lã]

[sã:s]—[sã]

[pɑ]—[pã:t]

[fã:t]—[fã]

[lã:s]—[lã]

[tɑ]—[tã:s]

[kã:p]—[kã]

[vã:t]—[vã]

Звук	Написання	Приклади
[ã]	an am en em	divan lampe centre ensemble

Слова до фраз

une phrase фраза, речення	commencer 1) <i>à faire qch</i> починати робити що-н.;
bas, basse низький, -а	2) починатися
tâcher de faire qch намагатися робити щось	penser à qch, à qn думати про щось, про когось
passer qch 1) складати (іспити); 2) проводити (про час)	penser faire qch збиратися, розраховувати зробити щось
inviter qn à faire qch запрошувати когось	les vacances <i>f pl</i> канікули
un théâtre театр	un projet план
un vase ваза	le Midi південь
entrer входити	la France Франція
dans прийменник 1) в; 2) через	une langue мова
une chambre кімната	apprendre qch (3 ^e <i>gr.</i> , j'apprends, elle apprend) вивчати що-н.; учити, завчати що-н.
comment прислівник 1) як, яким чином; 2) який, -а	français, -e французький, -а
grand, -e великий, -а	le français французька мова
blanc, blanche білий, -а	anglais, -e англійський, -а
au milieu de прислівник усередині, посеред	l'anglais <i>m</i> англійська мова
rond, -e круглий, -а	allemand, -e німецький, -а
allumer (qch) запалювати, вмикати	l'allemand <i>m</i> німецька мова
une lampe лампа	quand прислівник коли
prendre qch (3 ^e <i>gr.</i> , il prend) брати що-н.	la campagne село, сільська місцевість
	en прислівник звідти

parler bas говорити тихо

Phrases

a) Cette table n'est pas haute, elle est basse. Sur cette table il y a un vase avec des roses.

Jacques, vous parlez trop bas, répétez votre phrase!

Jacques tâche de bien lire les phrases. Il lit très haut.

Jeanne et son amie passent leurs derniers examens, elles vont devenir médecins.

Jeanne invite son amie à aller au théâtre.

la langue française — le français la langue anglaise — l'anglais la langue allemande — l'allemand
--

b) Michel entre dans sa chambre. Comment est cette chambre? Cette chambre est grande. Les murs sont blancs, la porte est aussi blanche. Au milieu de la chambre il y a une table ronde.

André allume la lampe, prend son livre et commence à travailler.

Blanche pense à ses vacances. Elles commencent dans quelques jours.

Armand nous parle de ses projets de vacances. Il pense passer ses vacances dans le Midi de la France.

Quelle langue apprends-tu? — J'apprends la langue française. J'apprends le français.

Ma sœur apprend deux langues: la langue anglaise et la langue allemande. Elle apprend l'anglais et l'allemand.

Quand revient-il de la campagne? — Il en revient dans deux jours.

les projets de vacances	плани на канікули
passer ses vacances	проводити канікули
passer ses examens	складати іспити
dans le Midi	на півдні
à la campagne	за містом, на дачі, у селі
dans deux jours	через два дні, за два дні

Слова до тексту

un (une) interprète усний перекладач
une affaire справа
les affaires *f pl* речі (особисті), одяг
étranger, étrangère іноземний, -а, закордонний, -а
un appartement квартира
confortable зручний, -а
se composer de qch, de qn складатись із чогось, когось
une pièce кімната
une salle de séjour вітальня
le séjour перебування
une chambre à coucher спальня
carré, -e квадратний, -а
une cour двір, подвір'я
une bibliothèque книжкова шафа
occuper qch займати що-н.
la gauche лівий бік
gauche лівий, -а
contre *прислівник* навколо, біля, у
opposé, -e протилежний, -а
se trouver бути, бути розташованим

un meuble у цьому вип. тумбочка, стіл
les meubles *m pl* меблі
un poste de télévision (un téléviseur) телевізор
un divan диван
le plancher підлога
être recouvert de qch бути покритим чимось
une moquette килимове покриття (на всю кімнату)
un placard стінна шафа
ranger qch прибирати що-н. (класти, вішати); упорядковувати
des vêtements *m pl* одяг
souvent *прислівник* часто
la mission відрядження
l'étranger *m* зарубіжна країна, закордон (*іменник*)
rentrer повертатися
une chaîne Hi-Fi [i-fi] стереосистема, Hi-Fi (*від англ. high fidelity* висока якість звучання; *франц. la chaîne haute fidélité*).

Texte

Jacques Leblanc est interprète au Ministère des affaires étrangères. Il habite assez près du ministère dans une vieille maison de la rue Bonaparte. Son appartement n'est pas grand, mais confortable. Il se compose de deux pièces: une salle de séjour et une chambre à coucher.

La salle de séjour est une grande pièce carrée avec une large fenêtre qui donne sur la cour. Une grande bibliothèque occupe le mur de gauche. Contre le mur opposé, se trouve un meuble avec un poste de télévision et une chaîne Hi-Fi.

Au fond de la pièce il y a un divan et une petite table ronde. Le plancher est recouvert d'une moquette beige.

La chambre à coucher est petite. Il y a là un lit et un placard où Jacques range ses vêtements.

Jacques va souvent en mission à l'étranger. S'il ne quitte pas Paris, il rentre vers six heures. Après le dîner, il sort souvent avec des amis.

donner sur...	виходити на ... (про вікна, двері)
le mur de gauche	ліва стіна, стіна ліворуч
au fond de	у глибині
aller en mission	поїхати у відрядження
à l'étranger	за кордоном, за кордон

Dialogue

A. — Vous avez l'horaire des trains pour Dijon?

B. — Il est derrière vous.

A. — Il n'y a pas de train le matin?

B. — Si, regardez, vous avez un train à 7 heures.

A. — Et il arrive à quelle heure?

B. — Vous arrivez à midi.

A. — Bon. Eh bien, un aller-retour Dijon, s'il vous plaît.

B. — Première ou seconde?

A. — Seconde, je vous prie.

vous avez ви маєте, у вас є

l'horaire *m* розклад

derrière *прийменник* за, позаду

si *тут* так, є

à midi о 12-й годині дня, опівдні

bon добре, гаразд; так

eh bien *тут* тоді

un aller-retour квиток туди і назад

première ou seconde [sə-ɡõ:d] перший або другий клас

je vous prie будь ласка

Правила читання

1. Після носового голосного літеру **c** наприкінці слова не читають: blanc [blã].

2. Літеру **x** у словах, що починаються з **ex-**, **inex-**, читають як:

1) [gz] перед голосними:

l'examen [leg-za-'mɛ̃], inexorable [i-nɛg-zɔ -'rabl];

2) [ks] перед приголосними:

externe [ɛks-'tɛrn], l'excursion [lɛks-kyr-'sjɔ̃].

У середині слова **x** здебільшого читають як [ks] і перед приголосною, і перед голосною:

la mixture [la-miks-'ty:r], le lexique [lɛ -lɛk-'sik].

У порядкових числівниках *deuxième* 'другий', *sixième* 'шостий', *dixième* 'десятий' **x** читають як [z].

Пояснення до тексту

1. Прикметники **haut** і **bas** можна вживати з дієсловами як прислівники зі значенням 'голосно' і 'тихо':

Vous parlez trop haut, parlez bas. Ви говорите надто *голосно*, говоріть *тихо*.

Il lit très haut.

Він читає дуже *голосно*.

2. У французькій мові деякі іменники, що позначають професію, не мають форми жіночого роду, наприклад: **médecin**, **ingénieur**, **professeur**, **peintre**, **écrivain**, **architecte**, **aviateur**.

Ma mère est médecin. Моя мати — *лікар*.

Sa femme est ingénieur. Його дружина — *інженер*.

3. Прийменник **dans** може позначати місце та час.

1) **dans** — у, в (де? куди?):

Il est dans sa chambre.

Il entre dans sa chambre.

2) **dans** — через (уживається завжди щодо майбутньої дії):

Il revient dans deux jours.

4. Дієслово **quitter** перекладають українськими дієсловами:

1) залишати кого-небудь, розлучатися з ким-небудь;

2) залишати, іти, їхати з

В обох випадках **quitter** вимагає прямого додатка:

Je quitte mes amis et Я залишаю друзів

je rentre à la maison. і повертаюся додому.

Je quitte Kyiv demain. Я їду з Києва завтра.

5. Українському слову **кімната** у французькій мові відповідають два слова: **la pièce** та **la chambre**.

Слово **la pièce** є найбільш загальним поняттям для позначення будь-якого приміщення, що має різне призначення: 'їдальня', 'кухня', 'кабінет', 'аудиторія' і т.ін.

Слово **la chambre** має більш спеціальне, вузьке значення: це зазвичай та кімната, де сплять.

6. Прийменник **contre** має два значення:

1) проти:

Il est *contre* ma proposition.

2) біля, поряд:

Le lit est *contre* le mur de gauche.

7. Дієслово **sortir** перекладають українськими дієсловами:

1) 'виходити';

2) 'йти куди-небудь' у значенні 'виходити куди-небудь: у гості, у театр, у ресторан' тощо:

Il *sort* de la maison à 7 heures.

Він *виходить* із дому

о 7-й годині.

Après le dîner il *sort* avec des amis. Після вечері він *іде* кудись із друзями.

ГРАМАТИКА

1. Прислівники **en, y**

! Прислівники **en** (звідти) та **y** (туди, тут, там) уживаються в значенні обставини, позначаючи місцезнаходження й напрямок:

Ils *y* vont. Nous *en* venons.

! Прислівники **en** та **y** є службовими ненаголошеними формами, які самостійно не вживаються, а функціонують лише в поєднанні з дієсловами.

En замінює в реченні обставину місця, що вводиться прийменником **de**:

Vous venez *de l'Université*? — Oui, j'*en* viens (*en* = *de l'Université*).

Y замінює обставину місця, що вводиться прийменниками **à, dans, sur, sous**:

Ton stylo est *sur la table*. — Non, il n'*y* est pas (*y* = *sur la table*).

Allez-vous chaque jour *à l'Université*? — Oui, j'*y* vais chaque jour (*y* = *à l'Université*).

! Прислівники **en** і **y** стоять завжди перед дієсловом, і тільки у стверджувальній формі наказового способу їх ставлять після дієслова:

Elle *en* revient demain.

Y allez-vous souvent?

Je n'*y* vais pas souvent.

N'y allez pas!	але:	Allez-y vite!
N'y entrez pas!		Entrez-y!
N'en reviens pas trop vite!		Reviens-en vite!

Примітка. У стверджувальній формі в 2-й особі однини наказового способу дієслова I групи та дієслово **aller** пишуть із **s** на кінці перед **en** і **y**:

N'y va pas!	але:	Vas-y!
N'y regarde pas!		Regardes-y!
N'en rentre pas tard!		Rentrez-en vite!

! Якщо **en** і **y** замінюють обставину, котра стосується інфінітива, їх ставлять перед інфінітивом:

Quand pensez-vous *aller à la campagne*? — Nous pensons *y aller* après-demain (*y aller* = *aller à la campagne*).

2. Питальні прислівники *quand, comment*

Прислівник **quand** слугує питанням до обставини часу:

Quand revenez-vous de l'usine? — Je reviens de l'usine à six heures.

Прислівник **comment** слугує питанням:

1. До обставин способу дії (як, яким чином):

Comment prononce-t-il ces sons? — Il prononce *bien* ces sons.

Як він вимовляє ці звуки?

2. До іменної частини складеного присудка, вираженого прикметником (який, яка, які):

Comment est votre chambre? — Ma chambre est *grande et claire*.

Яка у вас (ваша) кімната?

! Порядок слів у реченнях, які починаються з питальних прислівників **quand** та **comment**, той самий, що й у реченнях, котрі починаються з питального прислівника **où**:

1. Проста інверсія при підметі-займеннику:

Quand vient-il?

Comment travaillez-vous?

2. Обидва види інверсії (проста та складна) при підметі-іменнику:

а) проста інверсія:

Quand arrive votre ami?

Comment écrit cet élève?

б) складна інверсія:

Quand votre ami arrive-t-il?

Comment cet élève écrit-il?

Складна інверсія при підметі-іменнику обов'язкова, якщо в реченні є прямий додаток, виражений іменником, або обставинні слова:

Quand votre ami arrive-t-il d'Odessa?

Comment cet élève écrit-il ses dictées?

3. Якщо підмет виражено займенником 1-ї особи однини, питання будують за допомогою звороту *est-ce que*:

Comment est-ce que je prononce ce mot?

3. Дієвідмінювання дієслова *faire*

Теперішній час		Наказовий спосіб
je fais	nous faisons	fais!
tu fais	vous faites	faisons!
il fait	ils font	faites!

Примітки. 1. У дієслові **faire** в 1-й особі множини буквосполучення **ai** основи читають як [ə]: nous faisons [nu-fə-'zɔ̃].

2. У 2-й особі множини дієслово **faire** має особливу форму з приголосною **t** в основі й закінченням **-es**: **vous faites**.

Вправи на читання

1. âme, âne, crâne, pâle, râle, Bâle, hâve, lâche, tâche, bâche, grâce, hâte, pâte, pâtre, âcre, âpre, Jacques, Jeanne;

2. pas, ras, las, bas, tas, gras, base, vase, phase, case, phrase, rase, jase, gaz, gaze, topaze, passe, grasse, lasse, tasse, casse;

3. ma — mât, mal — mâle, patte — pâte, pal — pâle, tache — tâche, rat — ras, la — las;

4. lampe, bande, manche, la Manche, planche, tranche, Flandre, Champagne, chanter, danser, brancher, enfant, avant, an, plan, chant, rang, sans, camp, divan, pélican;

5. vente, pente, rente, trente, entre, centre, Provence, entrer, rentrer, sembler, embrasser, emballer;

6. grand — grande; blanc — blanche; franc — franche; allemand — allemande; intéressant — intéressante; chant — chante; pend — pente; lent — lente;

7. an, année, ranger, ranimer, plante, planer, canon, candidat, mendier, menacer;

8. banc — bond; sang — son; rang — rond; lent — long; dent — dont; vent — vont; temps — thon; rance — ronce; range — ronge; bande — bonde; fente — fonte; ambre — ombre; pente — ponte;

9. banc, roc, choc, tronc, bloc, blanc, grec, flanc, bouc, duc, franc, chic, Maroc, Languedoc;

10. exalté, examiner, paradoxe, excès, exercer, exil, axe, prétexte, exotique, vexer, bauxite, exhiler, extra, expliquer, luxe, extase, exister, taxe, Saxe, inexistant, taxi, expansion, exemple, exhausser, expertise.

Вправи

1. Дайте відповідь на питання:

1. Où travaille Jacques Leblanc? 2. Où habite-t-il? 3. A-t-il un grand appartement? 4. Combien (скільки) de pièces y a-t-il dans son appartement? 5. Où donne la fenêtre de la salle de séjour? 6. Quels meubles se trouvent dans la salle de séjour? 7. Où se trouve la bibliothèque? 8. Jacques a-t-il un poste de télévision et une chaîne Hi-Fi? 9. Qu'est-ce qu'il y a au fond de la salle de séjour? 10. Comment est sa chambre à coucher? 11. Où Jacques range-t-il ses vêtements? 12. Jacques va-t-il souvent en mission? 13. A quelle heure revient-il du bureau? 14. Que fait-il après le dîner?

2. а) Продієвідмінійте в усіх особах:

J'en reviens demain.

Y vais-je souvent?

Je n'y entre pas.

б) Напишіть у всіх особах наказового способу у стверджувальній і заперечній формах:

en sortir; en revenir; y entrer; y mettre ses livres; y ranger ses affaires.

в) Замініть обставину місця прислівником *en* або *y*:

1. Est-ce qu'il habite *dans cette maison*? 2. A quelle heure vos filles reviennent-elles *de l'école*? 3. Range tes affaires *dans le placard*! 4. Est-ce qu'ils vont assister *à notre match*? 5. Combien (скільки) de jours pensez-vous rester *à Paris*? 6. Mets tes cahiers *sur la table*! 7. Je voudrais vivre *dans cette jolie maison*. 8. Est-ce qu'ils vont aussi *au concert*? 9. Je prends quelques livres *dans la bibliothèque* et je les mets sur mon bureau. 10. Ne mets pas tes affaires *dans mon placard*! 11. Qu'est-ce que vous mettez *dans ce placard*? 12. Il sort *de son bureau* à six heures. 13. A quelle heure faut-il venir demain *au bureau*? 15. Est-ce que je peux prendre un crayon *sur ton bureau*?

г) Використайте прислівник *en* або *y*:

1. Combien de jours vas-tu rester à la campagne? — Je vais ... rester deux jours. 2. C'est votre placard? Qu'est-ce que vous ... mettez? 3. Tu vas au cinéma? — Non, je ... viens. 4. Il ouvre son attaché-case et ... sort (виймає) ses livres. 5. Elle ouvre la fenêtre et regarde dans la cour; son garçon ... joue avec ses petits amis. 6. A quelle heure le train arrive-t-il à Pétersbourg? — Il ... arrive à 7 heures. 7. J'aime ce vase, d'habitude je ... mets des roses. 8. Tu pars? — Oui, je vais à Londres. — Tu ... vas seul? — Non, je ... vais avec ma femme. — Quand allez-vous... revenir? — Nous pensons ... revenir dans quinze jours.

д) Перекладіть, використовуючи прислівники *en* і *у*:

1. У неї гарний сад, вона вирощує там квіти. 2. Це твоя шафа? Чи можу я покласти туди свої речі? 3. Коли вони повертаються з Парижа? — Вони повертаються (звідти) у суботу. 4. Він їде до Парижа. Він там навчатиметься. 5. Що вони шукають? 6. Ми розраховуємо повернутися звідти за два дні. 7. Де Моніка? — У себе в кімнаті. — Її там немає. 8. Ти хочеш піти в парк? — Ні, я вже йду звідти. 9. Принеси, будь ласка, блакитну вазу, я хочу поставити в неї ці троянди.

3. а) Поставте питання до виділених курсивом слів. Використайте всі можливі види інверсії:

1. Elle lit *vite*. 2. Nous allons au théâtre *samedi*. 3. Je dessine *mal*. 4. Ils reviennent de Paris *demain*. 5. On sonne à *neuf heures*. 6. Son père arrive *lundi*. 7. Ces garçons marchent *vite*. 8. Cette chambre est *grande*. 9. Marthe conjugue *bien* les verbes. 10. Cette lampe est *très belle*. 11. Ses amis reviennent *dans deux jours*. 12. Paul écoute la discussion *avec intérêt*. 13. Ces maisons sont *très hautes*. 14. Tous mes élèves passent *bien* leurs examens. 15. Ce garçon s'appelle *Jacques*.

б) Перекладіть:

1. Як звати цього хлопця? 2. Коли вони повертаються з Києва? 3. Коли ваші учні складають останній іспит? 4. Коли Ніколь починає готувати сніданок? 5. Як Жак відповідає на твої питання? 6. Коли твій друг їде у відрядження? 7. Як ти збираєшся провести канікули? 8. Коли ви хочете виїхати? 9. Як займаються ваші учні?

4. Дайте відповідь на питання, використовуючи прийменник *dans* та іменники *minute*, *heure*, *jour*.

1. Quand partez-vous? 2. Quand arrive le train? 3. Quand commence la séance? 4. Quand passe-t-il son dernier examen? 5. Quand finit le dernier cours?

5. а) Поспостерігайте за вживанням слів *chambre* і *pièce*:

L'appartement de mon ami se compose de quatre pièces. Une de ces pièces est la salle à manger. Les autres pièces sont occupées par mon ami, sa sœur et leurs parents (батьки). La chambre des parents est une pièce assez grande qui a deux fenêtres.

б) Перекладіть:

1. Наша квартира невелика, у нас дві кімнати. 2. Вікна кімнати моїх батьків (les parents) виходять на подвір'я. 3. Наша аудиторія — це невелика, але дуже світла кімната. 4. Усі кімнати в цій квартирі дуже великі. 5. А де твоя кімната?

6. Використайте потрібний прийменник або злитий артикль:

1. Les élèves entrent ... leur classe.
2. Je pense ... mon ami malade.
3. Commencez ... préparer votre examen.
4. Il revien ... Marseille ... deux jours.
5. Elle tâche ... répondre ... toutes les questions.
6. Il veut aller ... le Midi.
7. Invitez vos amis ... venir avec nous ... la campagne.
8. ... le dîner je vais ... Gaston.
9. Leur famille se compose ... quatre personnes.
10. Jacques propose ... apporter son téléphone.
11. Hélène s'intéresse ... mes études.
12. ... la cour les garçons jouent ... football.
13. Les fenêtres de ma chambre donnent ... la rue.
14. En octobre, André va ... mission ... l'étranger.
15. Mon lit est ... le mur opposé.
16. Je range mes vêtements ... le placard.
17. Le plancher du bureau est recouvert ... une moquette grise.
18. Faites l'exercice cinq ... la page vingt.
19. Allons... le parc.

7. Замініть крапки одним із поданих прикметників за зразком:

Зразок: C'est un grand article. C'est une grande chambre.

blanc, vieux, allemand, long, bon, dernier, paresseux, haut, beau, étranger, grand

C'est un ...article.	C'est une ... chambre.
C'est un ... journal.	C'est une ...montre.
C'est un ... corridor.	C'est une ... rue.
C'est mon ... examen.	C'est ma ... question.
C'est un mur très	C'est une maison très ...
C'est un élève	C'est une élève
C'est un ... parc.	C'est une ...lampe.
C'est un peintre	C'est une pianiste
C'est un ... médecin.	C'est une ... musicienne.
Ce stylo est	La craie est
C'est un touriste	C'est une délégation

8. а) Використайте дієслово *faire* в теперішньому часі:

1. Que ... -vous ce samedi?
2. Nous ... la gymnastique chaque matin.
3. Vos élèves ... des progrès.
4. Vos visites me ... toujours plaisir.
5. Nous ... souvent des excursions.
6. Que ... ces fillettes?

б) Перекладіть:

1. Що ви робите після лекцій?
2. Що вони тут роблять?
3. Ми виконуємо вправи щодня.
4. Зробіть невелику перерву (une pause).
5. Ми займаємось із цікавістю, і я думаю, що цього року ми робимо успіхи.
6. Що вони роблять, щоб зробити вам приємність?

9. Перекладіть, використовуючи лексику до фраз:

- а)** 1. Ми складаємо іспити в понеділок. 2. Постарайтеся добре написати цей диктант. 3. Ніколь намагається добре вимовляти всі звуки. 4. Повторіть останню фразу, ви читаєте занадто тихо. 5. Не говоріть

занадто голосно. 6. Принесіть інший стілець, цей стілець занадто низький. 7. На день народження Жак дарує своїй дружині гарну вазу. 8. На кожному столі стоїть ваза з трояндами. 9. Мені б хотілося піти в суботу до театру. 10. Жерар запрошує своїх друзів провести канікули за містом. 11. Секретар запрошує хлопця (увійти) до кабінету директора.

б) 1. Не заходь у мою кімнату, коли я займаюся. 2. У нашому місті два великі заводи. 3. Якого кольору крейда? — Вона біла. 4. Стіни моєї кімнати білі. 5. Я беру книгу, вмикаю лампу та починаю займатися. 6. Мішель іде до дошки, бере крейду та починає писати. 7. Лекції починаються о дев'ятій годині. 8. Ти думаєш про іспити? 9. Де ви збираєтесь провести канікули? — Я думаю поїхати на південь. 10. Які у вас плани на канікули? 11. Я можу принести вам кілька статей про французький живопис. 12. Посеред кімнати стоїть великий круглий стіл. 13. Яку мову ти вивчаєш? — Я вивчаю дві мови: французьку та іспанську. 14. Французька мова дуже гарна. Я люблю цю мову та залюбки її вчу. 15. Моя сестра вивчає німецьку мову, вона цікавиться німецькою літературою. 16. Дружина Жака — викладач російської мови в Університеті Париж IX. 17. Його сім'я живе за містом. 18. Ми плануємо поїхати післязавтра на дачу. 19. Поїзд прибуває за дві хвилини.

10. Перекладіть, використовуючи слова та вислови з тексту:

1. Арман хоче стати перекладачем. 2. Його сестра — друкарка. Вона працює в Міністерстві закордонних справ. 3. Поговоримо про наші справи. 4. Як ваші справи? 5. Це іноземні туристи. Вони оглядають визначні пам'ятки нашого міста. 6. Адель цікавиться зарубіжною літературою. 7. Мій старий годинник дуже добре працює. 8. Їхня квартира складається із чотирьох кімнат. 9. Поставте круглий стіл посеред вітальні. 10. Вікна спальні виходять на подвір'я. 11. У цьому дворі немає квітів. 12. Велика книжкова шафа займає всю ліву стіну. 13. Ви можете зайняти цей стіл. 14. Біля протилежної стіни стоїть диван. 15. Підлога його кабінету покрита зеленим килимом. 16. Повісь свої речі в шафу. 17. Куди ти складаєш свої сорочки? 18. Я складаю свій одяг у стінну шафу. 19. Вони часто ходять до музеїв. 20. Жак часто їздить у відрядження за кордон. 21. У глибині подвір'я стоїть маленький будиночок. 22. Вони виїжджають із Парижа через кілька днів. 23. Ти йдеш кудись у суботу? 24. Після роботи Робер часто йде кудись із друзями. 25. Час іти, я залишаю вас до завтра.

УРОК 15

Напівголосний [w]

Під час вимовляння [w] язик і губи слід тримати так само, як під час вимовляння [u]. Але щоб вимовити [w], треба сильніше округлити губи, більше випнути їх уперед і, щойно голосові зв'язки почнуть вібрувати, негайно перейти до вимовляння наступного голосного, щоб обидва звуки утворили один склад. Цей швидкий перехід від утворення [u] до утворення наступного голосного й створює звук [w].

Приголосні, які стоять перед [w], мають губне утворення.

Фонетичні вправи

[wa] — [wa:]	[wa]	[wi]	[wε] — [we]
[wa] — [wa:r]	[trwa]	[wi]	[nwε] — [nwe]
[nwa] — [nwa:r]	[drwa]	[wi:r]	[dwε] — [dwe]
[twa] — [twa:z]	[prwa]	[rwi:r]	[vwε] — [vwe]
[swa] — [swa:r]	[brwa]	[fwi:r]	[twε] — [twe]
[dwa] — [dwa:v]	[frwa]	[lwi]	[ʒwε] — [ʒwe]
[bwa] — [bwa:r]	[krwa]	[lwi:z]	[lwε] — [lwe]
[we] — [wɛ̃]			
[kwε] — [kwɛ̃]		[lwε] — [lwɛ̃]	
[fwε] — [fwɛ̃]		[swε] — [swɛ̃]	
[mwε] — [mwɛ̃]		[ʒwε] — [ʒwɛ̃]	

Звук	Написання	Положення	Приклади
[w]	ou	перед будь-яким голосним	oui, jouer, fouet
[wa]	oi	після групи неподільних голосних із r	soir
[wa]	oi		trois
[wɛ̃]	oin		coin

Слова до фраз

un devoir завдання (письмове)
le soir 1) вечір; 2) увечері
ce soir сьогодні ввечері

toi особовий самотійний займенник ти
moi особовий самотійний займенник я
oui так

choisir (2e gr.) вибрати
une cravate краватка
un costume костюм
noir, -e чорний, -а
au revoir до побачення
devoir faire qch (3e gr., **je dois, vous devez**) бути повинним, мусити
voir qn, qch (3e gr., **je vois**) бачити
 когось, щось
cela це
intéresser qn цікавити когось
s'installer влаштовуватися, сідати
devant прийменник перед, поперед
un (une) enfant дитина
l'enfance f дитинство
une histoire історія, оповідання
intéressant, -e цікавий, -а

voici прислівник ось, тут
un miroir дзеркало
voilà прислівник ось, там
une armoire шафа
une allumette сірник
te тобі
prêter qch à qn позичати, дати
 (тимчасово, у борг)
un briquet запальничка
combien прислівник скільки
une personne 1) людина; 2) грам. особа
un groupe група
un tiroir шухляда
loin (de) прислівник далеко (від)
le coin ріг, кут
croire qch (3e gr., **je crois**) вважати, думати

Прислівники, що виражають кількість

beaucoup	багато	assez	досить
peu	мало	trop	занадто багато
		combien	скільки

Phrases

Quand fais-tu tes devoirs? — Je les fais le soir.

Ce soir Antoine va au théâtre. Il choisit une cravate claire pour son costume noir.

— Au revoir, dit Louis à ses amis. Je dois vous quitter.

Jacques, je vois que cela ne vous intéresse pas.

Louise s'installe devant sa table et commence à lire. Elle lit aux enfants une histoire intéressante.

Je crois que c'est toi qui es sur cette photo? — Oui, c'est moi dans mon enfance. Comment me trouves-tu? — Très jolie.

Voici un miroir. Voilà une armoire. Le miroir est près de l'armoire.

Louis, as-tu des allumettes? — Je n'ai pas d'allumettes. Je peux te prêter mon briquet.

Combien de personnes y a-t-il dans votre groupe? — Dans notre groupe il y a douze personnes.

Y a-t-il beaucoup de tiroirs dans ton bureau? — Oui, dans mon bureau il y a beaucoup de tiroirs.

François n'habite pas loin. Sa maison se trouve au coin de l'avenue de Choisy.

faire ses devoirs	робити письмові завдання
s'installer devant (à) une (sa) table	сідати за стіл
dans son (votre ...) enfance	у дитинстві
au coin de (la rue)	на розі (вулиці)
dans un coin de (la chambre)	у кутку (кімнати)

Слова до тексту

trois три	le droit право
un étudiant, une étudiante студент, -ка	un toit дах
un Parisien, une Parisienne парижанин, парижанка	l'hiver <i>m</i> зима
avoir дієслово мати	froid, -e холодний, -а
même прислівник навіть	l'été <i>m</i> літо
un parent, une parente родич, -ка	le Jardin du Luxembourg Люксем-бурзький сад
les parents батьки	calme тихий, -а, спокійний, -а
	se reposer відпочивати

Texte

Trois étudiants, trois grands amis, Louis, François et Antoine, habitent Paris, mais ils ne sont pas Parisiens. Ils n'ont même pas de parents à Paris. Antoine est de Blois. La ville natale de François est Rouen. La famille de Louis habite Louhans.

Antoine, François et Louis font leurs études à la Faculté de droit. Tous les trois habitent une vieille maison peu confortable, non loin de la Sorbonne. Chacun a une petite chambre sous le toit. Souvent il y fait froid en hiver.

En été, quand il fait chaud, ils aiment travailler dans le Jardin du Luxembourg qui se trouve près de la Sorbonne. Ils choisissent un coin calme, s'installent sur des chaises et lisent. Dans le jardin il y a toujours beaucoup d'étudiants qui viennent s'y reposer après les cours ou préparer leurs examens.

la faculté de droit	ридичний факультет
tous les trois	усі троє
non loin de	недалеко від
en hiver	взимку
en été	влітку
il fait froid	холодно

Dialogue

- Allô, papa? Ici Hélène.
- Bonjour, chérie. D'où appelles-tu?
- De Grenoble.
- Ça va? Tu es contente de tes vacances?
- Oui, tout va bien.

- Et où loges-tu?
- Dans un petit hôtel, pas cher.
- Il fait beau? les pistes sont bonnes?
- Formidables!
- Quand rentres-tu?
- Je pense que je vais rentrer dans cinq jours. Et maman va bien?
- Tout le monde va bien.
- Bon, je te quitte, à bientôt.

ici Hélène говорить Елен

chéri, chérie дорогий, -а

être content de qch бути задово-
леним чимось

tout все

loger проживати, мешкати

un hôtel pas cher розм. недорогий готель

une piste лижна траса

formidable розм. шикарний, -а; пречудо-
вий, -а

tout le monde [tul-mɔ̃:d] усі

je te quitte *мун* я прощаюся

à bientôt до побачення, невдовзі

Пояснення до тексту

1. Іменник **le devoir** означає 'письмове завдання', тому словосполучення **faire ses devoirs** перекладаємо як 'робити письмові завдання'. 'Готувати усні завдання' — **apprendre, préparer sa leçon de français, de géographie** і т.ін.

2. Іменники **le soir, le matin** перекладають українською не тільки іменниками 'вечір', 'ранок', але й прислівниками 'увечері', 'вечорами', 'вранці', 'щоранку':

Il est toujours occupé *le soir*. Він завжди зайнятий *увечері (вечорами)*.

! Якщо вони вжиті із вказівним прикметником, то означають:

ce matin 'сьогодні вранці', **ce soir** 'сьогодні ввечері':

Il est occupé *ce soir*. Він зайнятий *сьогодні ввечері*.

! Якщо вони вжиті з неозначеним артиклем, то означають:

un matin 'одного ранку, якось уранці', **un soir** 'одного вечора, якось увечері':

Un soir, on nous apporte une lettre de Paris.

Одного вечора ми отримали лист із Парижа.

Il nous téléphone *un matin* et dit qu'il est malade.

Якось уранці він телефонує нам і каже, що він хворий.

3. Прислівники **voici, voilà** за своїм походженням являють собою поєднання дієслова **voir** (бачити) у наказовому способі та прислівників **ci** 'тут', **là** 'там'. У зв'язку зі своїм дієслівним походженням прислівники **voici, voilà** утворюють бездієслівні речення:

Voici une chaise. *Voilà* une armoire.

4. В українській мові в реченнях на зразок 'Я бачу, що це вас не цікавить' сполучник 'що' може випускатись, утворюючи безсполучникове складне речення: 'Я бачу, вас це не цікавить'. У французькій мові вживання сполучника **que** є обов'язковим:

Je vois *que* cela ne vous intéresse pas. Je crois *qu'*ils sont déjà libres.

5. Іменники, що позначають назви жителів міст і країн, пишуть французькою мовою з великої літери:

Ils habitent Paris, mais ils ne sont pas *Parisiens*.

ГРАМАТИКА

1. Займенник *cela*

Займенник середнього роду **cela** 'це' може виконувати в реченні роль підмета та прямого і непрямого додатка:

Cela ne les intéresse pas.

Je vois *cela*.

Nous parlons *de cela*.

2. Випускання неозначеного артикля після заперечення

Перед іменником, що є прямим додатком дієслова в заперечній формі, неозначений артикль однини і множини випускають, використовуючи замість нього прийменник **de**.

J'ai un frère, mais je n'ai pas *de sœur*.

Il ne fait pas *de fautes* dans ses dictées.

Означений артикль перед прямим додатком дієслова, що стоїть у заперечній формі, зберігають:

Je n'aime pas *les livres* de cet écrivain.

3. Невживання артикля після кількісних прислівників

Після кількісних прислівників **combien**, **beaucoup**, **peu**, **assez**, **trop** використовують прийменник **de**, при цьому перед іменником артикль випускають:

Combien de livres français avez-vous?

J'ai *beaucoup de livres* français.

4. Порядок слів у питальному реченні, що починається з прислівника *combien*

У питальному реченні, що вводиться прислівником **combien**, порядок слів може бути як прямим, так і зворотним.

1. Якщо прислівник **combien** є означенням підмета, у питальних реченнях зберігаємо прямий порядок слів:

Combien de femmes travaillent dans notre usine?

2. Якщо **combien** є означенням додатка, то є обов'язковою інверсія:
Combien de tiroirs y a-t-il dans votre bureau?
Combien de frères Claire a-t-elle?

5. Дієвідмінювання дієслова **avoir**

Теперішній час		Наказовий спосіб
j'ai	nous avons	aie!
tu as	vous avez	ayons!
il a	ils ont	ayez!

Примітки. 1. Буквосполучення **ai** в 1-й особі однини дієслова **avoir** читають як [e]: j'ai [ʒe], **але:** ai-je? [ɛ:ʒ].

2. Питальна форма для 1-ї особи однини дієслова **avoir** може бути утворена як за допомогою звороту **est-ce que**, так і за допомогою інверсії:
 est-ce que j'ai? ai-je?

Вправи на читання

- oie, moi, toi, quoi, pourquoi, fois, soie, loi, joie, toile, toilette, poisson, oiseau, voir, soir, boire, poire, noir, Loire, mémoire, espoir, couloir, auditoire, trottoir, toise, boise, soigner, voisinage;
- proie, droit, trois, croix, froid, effroi, endroit, étroit, détroit, adroit, maladroit;
- mouette, chouette, jouet, fouet, souhait, vouer, jouer, louer, ouate, zouave, douane, louange, Rouen, oui, fouine, jouer;
- foin, coin, soin, moins, loin, point, pointu, lointain;
- doyen, moyen, citoyen, mitoyen, choyer, loyer, noyer, foyer, envoyer, tutoyer, employer, noyau, loyauté, royaume, loyal, royal, voyageur, pitoyable, voyelle, voyou, soyeux;
- cohue, ahuri, dehors, trahir, ébahir, envahir, rehausser, déhaler, cahoter, cohabitation, mohair, préhistoire, réhabiliter, saharien, mahométan, compréhensible, appréhension;
- exagérer, exigence, excéder, excentrique, existence, complexe, exécuter, perplexe, expéditeur, exorbitant, orthodoxe, extrême, exprimer, extérieur, expérience, exceptionnel, expulsion;
- deuil, fauteuil, feuille, tilleul, filleul, artilleur, tailleur, sillon, soleil, conseil, caillou, guillemet, jaillir, bouteille, bataille, défaillance, bouillonnement.

Вправи

1. Дайте відповідь на подані питання:

- Comment s'appellent les trois amis?
- Quelle ville habitent-ils?
- Sont-ils Parisiens?
- Ont-ils des parents à Paris?
- Quelle est la ville natale de François?
- A quelle faculté les trois amis font-ils leurs études?
- Comment est la maison où ils habitent?
- Fait-il chaud dans leur

mansarde en hiver? 9. Où se trouve le Jardin du Luxembourg? 10. Y a-t-il beaucoup d'étudiants au Jardin du Luxembourg? 11. Que viennent-ils y faire?

2. а) Продієвідмінійте в теперішньому часі в усіх особах:

avoir des parents à Kharkiv,
ne pas avoir de cours demain.

б) Напишіть у всіх особах наказового способу:

avoir la patience (терпіння) d'écouter son collègue,
avoir l'habitude de travailler régulièrement.

в) Замініть крапки відповідною формою дієслова *avoir*:

1. Je ne ... pas l'habitude d'écrire à mes amis. 2. Ne lis pas, si tu ... mal aux yeux. 3. Ils ... trois cours le lundi. 4. Nous ... quatre examens en hiver. 5. Est-ce que vous ... l'habitude de relire vos copies? 6. ... la patience de tout m'expliquer. 7. Elle ne ... pas l'habitude de prêter ses livres. 8. Ils ... les mêmes habitudes. 9. Ne ... pas l'habitude de mettre tes affaires dans mon placard. 10. Vous ne faites pas de progrès parce que vous ne ... pas la patience d'apprendre les règles.

3. а) Скажіть у заперечній формі:

Paul a un briquet.	Ils font des progrès.
J'ai des vêtements chauds.	Elle prend des médicaments.
Il achète des cigarettes.	Jean me pose des questions.

б) Поставте дієслово з поданих речень у заперечну форму, звертаючи увагу на артикль:

1. Elle aime les parfums. 2. J'ai une cravate bleue. 3. Jean fait des fautes dans ses exercices. 4. J'apprends la langue française. 5. Nous cherchons une secrétaire. 6. J'ouvre la fenêtre. 7. Robert a une sœur. 8. Ils écrivent une dictée. 9. Elle allume la lampe. 10. Nous avons des illusions. 11. Elle fait des progrès. 12. Ils font des projets pour cet été. 13. Il me prête des livres.

в) Дайте відповідь на подані питання, спочатку стверджувальну, а потім заперечну:

1. Avez-vous une carte de France? 2. Aimez-vous les bananes? 3. Avez-vous un cours de français lundi? 4. Ces élèves étudient-ils le français? 5. Vos frères ont-ils des enfants? 6. Ecoutez-vous la radio le matin? 7. Votre sœur a-t-elle des amis à Paris? 8. Posez-vous des questions à votre professeur? 9. Regardez-vous la télévision chaque jour? 10. Ecrivez-vous une dictée demain?

г) Перекладіть:

1. У тебе є словник? — Ні, у мене немає словника. 2. У вас є завтра заняття? — Завтра в нас немає занять, ми вільні. 3. У мене

немає цієї газети. 4. Він не робить помилок у диктантах, він завжди пише добре. 5. У мене немає червоного олівця, я можу дати тобі синій (олівець). 6. П'єр не любить яблука. 7. Я знаю, що в нього немає цієї статті. 8. Ваш син не робить успіхів, він недостатньо займається. 9. У мене немає телевізора.

4. а) Дайте відповіді на подані питання, використовуючи кількісні прислівники *beaucoup, peu, assez, trop*:

1. Fait-il des fautes dans ses dictées? 2. Y a-t-il des théâtres et des musées dans votre ville? 3. Faites-vous des exercices de phonétique? 4. Y a-t-il des disques étrangers dans votre collection? 5. Ecrivez-vous des dictées? 6. Ecris-tu des lettres? 7. Y a-t-il des magasins dans cette rue? 8. Donne-t-on des films étrangers dans les cinémas de Kyiv? 9. Avez-vous des photos de vos amis? 10. Votre fils a-t-il des amis? 11. As-tu des pommes pour faire une tarte (пиріг)?

б) Перекладіть:

мало	багато	достатньо	занадто багато
картин	дітей	місця	одягу
статей	олівців	планів	помилок
новин	іспитів	шухляд	країн
меблів	квартир	потягів	справ

в) Перекладіть:

1. Чи багато шкіл у вашому місті? 2. Чи достатньо стільців у цьому залі? 3. У твоїй шафі достатньо місця, щоб повісити туди весь твій одяг. 4. У цьому журналі мало статей про музику, але багато статей про театр. 5. Мені бракує (у мене немає достатньо) яблук, щоб спекти пиріг (une tarte). 6. У цьому парку завжди багато дітей. 7. Ти кладеш занадто багато книг у свій портфель. 8. Ти ставиш занадто багато питань. 9. У понеділок у мене мало лекцій. 10. У цьому залі мало вікон. 11. У твоїй кімнаті занадто багато меблів.

5. а) Поставте питання до виділених курсивом слів:

1. *Vingt* places sont déjà occupées. 2. J'ai *quinze* élèves, chaque jour je corrige *quinze* copies. 3. Dans cette brochure il y a *vingt* pages. 4. Luc a *deux* stylos. 5. *Deux* familles habitent cette maison. 6. Ses amis étudient *deux* langues étrangères. 7. Dans notre ville il y a *quatre* théâtres. 8. Je choisis *deux* disques.

б) Перекладіть:

1. Скільки людей вивчає французьку мову у вашому інституті? 2. Скільки мов вивчають ці студенти? 3. Скільки зошитів хоче купити Марі? 4. Скільки інженерів працює на цьому заводі? 5. Скільки дітей у цієї жінки? 6. Скільки вправ треба зробити? 7. Скільки студентів

складають іспит у суботу? 8. Скільки екзаменів складають студенти вашої групи?

6. Напишіть слова, що стоять у дужках, з великої або з малої літери:

1. La femme de M. Léon est (française). 2. La délégation (française) arrive demain. 3. Elle étudie la langue (espagnole). 4. Dans ce groupe il y a deux (espagnols), trois (anglais) et une (allemande). 5. C'est une grande actrice (italienne). 6. Es-tu (kyivien)? 7. Les étudiants (parisiens) aiment travailler dans ce jardin. 8. Il n'est pas (parisien), il est (marseillais). 9. Ce sont nos amis (allemands). 10. Cette jeune (italienne) est une amie de ma sœur.

7. а) Поставте дієслово, що стоїть у дужках, у потрібній особі:

Зразок: C'est nous qui (partir).
C'est *nous* qui *partons*.

1. C'est toi qui (apporter) les disques. 2. C'est moi qui (sortir) avec Antoine. 3. C'est nous qui leur (téléphoner). 4. Est-ce vous qui (aller) à l'étranger? 5. C'est moi qui (avoir) ces photos. 6. C'est nous qui (entrer) les derniers. 7. C'est moi qui (écrire) toujours à nos parents.

б) Складіть питання та відповідь за зразком:

Зразок: Est-ce *toi* qui *es* sur cette photo? — Oui, c'est moi.
Est-ce *vous* qui *partez* avec nous? — Oui, c'est nous.

1. Tu tiens compagnie à ta sœur malade. 2. Tu sais leur adresse. 3. Vous voulez parler au directeur. 4. Vous proposez ce projet. 5. Nous devons faire ce reportage.

8. Перекладіть, використовуючи лексику фраз:

1. Коли ти робиш завдання: уранці чи ввечері? 2. Він телефонує нам щовечора. 3. Їхній поїзд прибуває о дев'ятій вечора. 4. Що ви робите сьогодні ввечері? 5. Якось увечері він телефонує й каже, що хоче нас бачити. 6. Вона їде з Києва сьогодні вранці. 7. Одного ранку він приходить до Франсуа й каже, що їде у відрядження до Марселя. 8. Я вибираю місце біля вікна. 9. До цього костюма не пасує чорна краватка. 10. Я маю обговорити це зі своїми батьками. 11. Ви не повинні про це думати. 12. Що ти бачиш на цій картині? 13. Я вважаю, це має їх зацікавити. 14. Я думаю, це їхній останній матч. 15. Зробіть це для своїх друзів. 16. Поговоріть про це з його батьками. 17. Зазвичай ці історії дітей не цікавлять. 18. Діти сідають за стіл і починають малювати. 19. Де діти? — Вони граються на подвір'ї. 20. Ця дитина хвора, у неї червоні очі. 21. Це ти, Франсуа? — Так, це я. 22. Як вам мій костюм? 23. Я вважаю, що цей фільм цікавий. 24. Він розповідає нам про своє дитинство. 25. У мене немає сірників. Ти можеш дати (позичити) мені

свою запальничку? 26. Я бачу, ви не любите позичати книги. 27. Це наша кімната. Ось моя книжкова шафа, ось мій письмовий стіл. 28. Ось їхній будинок, а ось будинок їхнього сина. 29. Це дзеркало занадто маленьке. 30. Шафа стоїть біля стіни ліворуч. 31. У цьому письмовому столі три шухляди. 32. Я живу досить далеко від метро. 33. Твій письмовий стіл стоїть занадто далеко від вікна. 34. На розі нашої вулиці великий магазин. 35. У кутку кімнати стоїть невисокий стіл. 36. Подивіться на цю фотографію, це мій брат у дитинстві. 37. Не відходьте далеко. 38. Ти дивишся телевизор? — Так, якщо є цікаві передачі.

9. Перекладіть, використовуючи лексику тексту:

1. Мій брат — студент. Він навчається на юридичному факультеті.
2. Ваша сестра також студентка? — Так, вона студентка, вона навчається в університеті.
3. Він має родичів у Києві? 4. Це його родичка.
5. Його батьки приїжджають за два дні. 6. Я живу недалеко від театру.
7. У цьому маленькому французькому містечку майже всі будинки мають червоні дахи. 8. Ти любиш зиму? 9. Узимку на півдні Франції не холодно. 10. Вона завжди зайнята, навіть у суботу. 11. Ми часто займаємося в цій бібліотеці. 12. Улітку в нашому саду багато квітів. 13. Улітку в Люксембурзькому саду завжди багато студентів і дітей. 14. Цей магазин розташований на розі вулиці Шуазі. 15. Ця бібліотека розташована неподалік від Люксембурзького саду. 16. Постарайтеся знайти тихий куточок. 17. Це дуже тиха вулиця. 18. У неділю багато парижан від'їжджають із міста. 19. Я хотів би поїхати за місто відпочити. 20. Андре хоче відпочити кілька днів за містом.

УРОК 16

Напівголосний [ɥ]

Язик і губи для вимовляння [ɥ] тримаємо так само, як для [y]. Але щоб вимовити звук [ɥ], треба сильніше округлити губи і, щойно голосові зв'язки почнуть вібрувати, негайно перейти до вимовляння наступного голосного. Це швидке переміщення й утворює напівголосний [ɥ]. Приголосні, що стоять перед звуком [ɥ], мають губну артикуляцію.

Фонетичні вправи

[ɥi]			[ɥa]
[ɥi] — [ɥit]	[fɥi] — [fɥi:r]		[sqɑ:v]
[sɥi]—[sɥit]	[sɥi] — [sɥi:r]		[nɥɑ:ʒ]
[lɥi]—[lɥi:r]	[kɥi] — [kɥi:r]		[rɥabl]
[nɥi]—[nɥi:r]	[pɥi] — [pɥi:ʒ]		[mɥabl]
[ɥe]		[ɥɛ]	[ɥœ:]
[ɥe]	[mɥe]	[rɥɛ]	[sqœ:r]
[tɥe]	[sɥe]	[dɥɛ]	[lɥœ:r]
[bɥe]	[pɥe]	[mɥɛt]	[tɥœ:r]
[rɥe]	[nɥe]	[lɥɛt]	[rɥœ:r]

Звук	Написання	Положення	Приклади
[ɥ]	u	перед голосним	huit, lueur, ruelle, nuage

Слова до фраз

excuser *qn* вибачати, прощати когось
excusez-moi вибачте мені
être pressé поспішати
je suis pressé,-e я поспішаю
une semaine тиждень
en прийменник в (у)
la Suisse Швейцарія
pourquoi чому
parce que сполучник тому що
lui йому, їй
envoyer *qch à qn* надсилати
щось комусь

emporter *qch* нести, брати із собою
un parapluie парасолька
un fruit плід, фрукт
laisser *qn, qch* залишати когось, щось
la cuisine кухня
encore ще
une fois раз
la suite продовження
huit [ɥit] вісім
essuyer *qch* витирати щось
un manuel підручник
l'âge *m* вік

un télégramme телеграма

une lettre лист

la pluie дощ

oublier *qch, de faire qch* забувати

щось, забути зробити щось

dix-huit [di-zɥit] вісімнадцять

un an рік

aujourd'hui сьогодні

vendredi *m* п'ятниця

Phrases

I Excusez-moi, je suis pressé.

Je vais passer une semaine en Suisse.

Pourquoi lui envoyez-vous un télégramme? — Parce que je n'aime pas écrire les lettres.

Quelle pluie ! Julie, n'oublie pas d'emporter ton parapluie!

Où faut-il mettre les fruits? — Tu peux les laisser sur la table de cuisine.

Lisez encore une fois la suite de la leçon huit!

Louis, essuyez le tableau, s'il vous plaît!

A qui est ce manuel de français?

Quel âge a ton frère aîné? — Il a dix-huit ans.

Quel jour sommes-nous aujourd'hui? — Aujourd'hui nous sommes vendredi.

II

— As-tu un frère?

— Non, je n'en ai pas.

— As-tu une montre?

— Oui, j'en ai une.

— Achetez-vous des pommes?

— Oui, j'en achète.

— Avez-vous des allumettes?

— Non, je n'en ai pas.

— Allez-vous en acheter?

— Oui, je vais en acheter

— Y a-t-il des pommes dans le vase.

— Oui, il y en a.

— Y en a-t-il beaucoup?

— Non, il n'y en a pas beaucoup, il y en a peu.

— Combien y en a-t-il?

— Il y en a trois.

être pressé	поспішати, квапитися
un manuel de français	підручник французької мови
A qui est ce manuel?	Чий це підручник?
Ce manuel est à moi.	Цей підручник мій.
Quel âge as-tu?	Скільки тобі років?
Quel jour sommes-nous aujourd'hui?	Який сьогодні день?
Aujourd'hui nous sommes vendredi.	Сьогодні п'ятниця.
C'est dimanche aujourd'hui.	Сьогодні неділя.

Les jours de la semaine

lundi	понеділок	vendredi	п'ятниця
mardi	вівторок	samedi	субота
mercredi	середа	dimanche	неділя
jeudi [jø-di]	четвер		

Слова до тексту

un (une) journaliste	журналіст, -ка	un spectateur, une spectatrice	глядач, глядачка
un reportage	репортаж	un auditeur, une auditrice	слухач, -ка
un reporteur [rə-pɔr-tœr]	репортер	la vie	життя
une rubrique	рубрика	ensuite	потім
la culture	культура	passer	зайти, забігти
culturel, culturelle	культурний, -а	un speaker [spi-kœ:r], une speakrine	[spi-krin] диктор, -ка
le travail	робота, праця	le lendemain	другого дня, наступного дня
une conférence	конференція	le métier	професія, спеціальність
une réunion	збори	passionnant, -e	захопливий, -а
apprendre qch (3 ^e gr.)	дізнаватися щось	rencontrer qn	зустріти когось
une interview [ɛ-tɛr-vju]	інтерв'ю	les gens <i>m pl</i>	люди
un critique	критик		
un metteur en scène	режисер-постановник		
un comédien, une comédienne	актор, акторка		

Texte

Robert Boissy a vingt-huit ans. Il est journaliste de radio à RTL (Radio-Télé-Luxembourg). Il prépare des reportages pour la rubrique « Nouvelles de culture ». Il a toujours beaucoup de travail. Chaque matin il assiste à la conférence de la rédaction avec tous les autres journalistes. A cette réunion il apprend où il va faire ses reportages. Il assiste souvent à des répétitions des spectacles et des concerts. Il prend des interviews à des critiques, à des metteurs en scène, à des comédiens, à des spectateurs. Ensuite il revient chez lui et il rédige des articles. Le soir, il passe à la rédaction et laisse ses articles au studio. Le speaker les lit au micro le lendemain.

Le métier de journaliste de radio est difficile, mais Robert le trouve passionnant parce qu'il rencontre beaucoup de gens et tient les auditeurs au courant de la vie culturelle du pays.

faire un reportage sur qch	написати репортаж (про щось)
prendre une interview à qn	взяти інтерв'ю (у когось)
Il revient chez lui	він повертається додому
rédiger un article	написати статтю
lire (parler) au micro	читати (говорити) по радіо, перед мікрофоном
tenir qn au courant de qch	тримати когось у курсі чогось
être au courant de qch	бути в курсі чогось, бути обізнаним із чимось

Dialogue

A. — Allo?

B. — Monsieur Mercier?

A. — Oui, parfaitement.

B. — Bonjour, monsieur. Ici Martine Lambert. Je suis journaliste. Est-ce que vous êtes libre lundi pour une interview?

A. — Non, je suis occupé lundi toute la journée.

B. — Et mardi?

A. — Mardi je suis libre de 3h à 5h. Vous pouvez venir à 3 heures?

B. — D'accord. Rendez-vous à 3 heures.

A. — Ne quittez pas, mademoiselle, je vais noter votre nom, c'est mademoiselle ...

B. — Lambert, Martine Lambert.

A. — Vous pouvez épeler, s'il vous plaît?

B. — L-A-M-B-E-R-T.

A. — Lambert, d'accord.

B. — Au revoir, monsieur Mercier, et merci beaucoup.

A. — Au revoir, mademoiselle.

parfaitement *тут* абсолютно правильно, це я **noter** записати
un rendez-vous зустріч **épeler** сказати (прочитати) по буквах
ne quittez pas не вішайте слухавку

Пояснення до тексту

1. Прийменник **chez** + **особовий наголошений** (або **самостійний**) займенник є синонімом вислову **à la maison** 'удома, додому':

Il revient *chez lui* à dix heures. Він повертається *додому* о десятій годині.

Je suis *chez moi* toute la journée. Я *вдома* цілий день.

Запам'ятайте:

chez moi

chez nous

chez toi **chez vous**
chez lui, chez elle **chez eux, chez elles**

2. Усі іменники, що позначають дні тижня, — чоловічого роду.

! Ужиті без артикля (наприклад, **dimanche**, **lundi**), вони означають:

1) 'неділя', 'понеділок'; 2) 'у неділю', 'у понеділок':

Dimanche est un jour de repos.
(вихідний).

Dimanche nous allons souvent
au théâtre.

У неділю ми часто ходимо
до театру.

! Означений артикль указує на повторюваність дії. Наприклад, **le mardi** ‘по вівторках, щовівторка’:

Le mardi nos cours commencent à une heure.

! Неозначений артикль указує на дію випадкову, одиничну. Наприклад, **un mardi** ‘одного разу, якимось у вівторок’.

! Коли перед назвою дня тижня стоїть вказівний прикметник (наприклад, **ce jeudi**), він означає: ‘цього четверга’:

Ce jeudi nous n'écrivons pas de dictée.

ГРАМАТИКА

1. Займенник *en*

Займенник **en** можна використовувати в ролі прямого додатка.

1. **En** замінює прямий додаток, виражений іменником із неозначеним артиклем у стверджувальному реченні та іменником із прийменником **de** в заперечному реченні. У стверджувальному реченні неозначений артикль **un (une)** повторюється:

As-tu *un frère*? Oui, j'ai *un frère*.
 Oui, j'*en* ai *un*.
 Non, je n'ai pas *de frère*.
 Non, je n'*en* ai pas.

Avez-vous une montre? Oui, j'ai une montre.
Où est-elle? Oui, j'en ai une.

Où est-elle? Non, je n'ai pas de montre.
Non, je n'en ai pas.

Faites-vous *des progrès*?
Oui, je fais *des progrès*.
Oui, j'*en* fais.
Non, je ne fais pas *de progrès*.
Non, je n'*en* fais pas.

2. **En** замінює прямий додаток, виражений іменником, якому передуює слово, що позначає кількість (іменник, прислівник, числівник), причому слова, котрі позначають кількість, повторюються:

As-tu beaucoup d'amis? *Oui, j'ai beaucoup d'amis.*
 Oui, j'en ai beaucoup.
 Non, je n'ai pas beaucoup d'amis.
 (J'ai peu d'amis.)
 Non, je n'en ai pas beaucoup.
 (J'en ai peu).

Combien de langues étrangères apprends-tu? *J'apprends deux langues étrangères.*
 J'en apprends deux.

! Займенник **en** завжди стоїть перед дієсловом, і тільки у стверджувальній формі наказового способу його ставлять після дієслова:

J'achète des pommes.
J'en achète.
En achetez-vous?
Combien en achetez-vous?
N'en achetez pas

Але: *Achetez-en!*

Примітка. У стверджувальній формі наказового способу в 2-й особі однини дієслова I групи пишуть із **s** на кінці, коли за ними стоїть займенник **en**:

N'en achète pas! **але:** *Achètes-en!*
N'en apporte pas! *Apportes-en!*

Якщо займенник **en** замінює додаток, що стосується інфінітива, його ставлять перед інфінітивом:

Combien de chaises faut-il apporter? — Il faut en apporter trois.
(en apporter trois = apporter trois chaises)

1. Кількісні числівники

1 un	13 treize	25 vingt-cinq
2 deux	14 quatorze	26 vingt-six
3 trois	15 quinze	27 vingt-sept
4 quatre	16 seize	28 vingt-huit
5 cinq	17 dix-sept [dis-sèt]	29 vingt-neuf
6 six	18 dix-huit [di-zuit]	30 trente
7 sept	19 dix-neuf [diz-nœf]	31 trente et un
8 huit	20 vingt [vẽ]	40 quarante
9 neuf	21 vingt et un	41 quarante et un
10 dix	22 vingt-deux	50 cinquante

11 onze 23 vingt-trois 51 cinquante et un
 12 douze 24 vingt-quatre 60 soixante [swa-sɑ̃:t]

Примітки. 1. Під час зв'язування літера **f** у числівнику **neuf** зберігає своє звучання: neuf écoles [nœ-fə-kɔl].

Перед іменниками **an** і **heure** кінцевий **f** числівника **neuf** вимовляють як [v]: neuf heures [nœ-vœ:r], dix-neuf ans [diz-nœ-vɑ̃].

2. У числівниках **sinq**, **six**, **sept**, **huit**, **neuf**, **dix** кінцевий приголосний не вимовляють, якщо ці числівники стоять перед іменниками або прикметниками, що починаються з голосної або **h** придихового. Однак для **sept** і **neuf** допускають вимовлення кінцевого приголосного:

huit hamacs [ɥi-a-mak], six chaises [si-ʃɛ:z],
 sept cahiers [sɛt-ka-je].

3. Перед числівниками **huit** і **onze** артикль не скорочується й зв'язування із цими числівниками не відбувається:

le onze octobre, la huitième station, ces onze élèves.

4. У складі числівників, починаючи з 21 по 29, кінцеве **t** числівника **vingt** вимовляють:

vingt-cinq [vɛ̃:t-sɛ̃:k]

5. У числівнику **soixante** **x** читають як [s].

6. Одиниці та десятки з'єднуються **дефісом**:
 trente-trois.

3. Дієвідмінювання дієслова *être*

Теперішній час		Наказовий спосіб
je suis	nous sommes	sois!
tu es	vous êtes	soyons!
Il est	ils sont	soyez!

Примітка. Питальна форма для 1-ї особи однини дієслова **être** може бути утворена як за допомогою звороту **est-ce que**, так і за допомогою інверсії:

est-ce que je suis?

suis-je? [sqi:ʒ]

4. Дієвідмінювання дієслова *mettre*

Теперішній час		Наказовий спосіб
je mets	nous mettons	mets!
tu mets	vous mettez	mettons!
il met	ils mettent	mettez!

Вправи на читання

- lui, pluie, puis, depuis, bruit, nuit, étui, autrui, huit, suite, fuite, Suisse, cuivre, cuisine, puiser, ruisseau, conduire, construire, suivre;
- tuer, buée, nuée, habituer, saluer, situé, accentué;
- ruade, suave, dualisme, ruant, tuant, nuance, nuage;
- muet, muette, lnette, duel, ruelle, écuelle, manuel, annuel, continuel, mutuel, spirituel, Suède, juin;
- essuyer, écuyer, appuyer, tuyau, fuyard, ennuyeux;

6. héroïque, stoïque, égoïste, inouï, laïque, naïf;

7. acide, ancre, accéder, recul, gerçure, cerceau, caduc, susciter, succès, jonc, accent, accuser, glaçure, turc, accident, tocsin, perçu, vainc, succéder, décent, viaduc, occident, convaincre, musc, accélérer, conscience, accompagner, conviction, efficace.

Вправи

1. Дайте відповідь на питання:

1. Quel âge a Robert Boissy? 2. Qui est-il et où travaille-t-il? 3. Pour quelle rubrique fait-il ses reportages? 4. A-t-il beaucoup de travail? 5. Pourquoi doit-il passer chaque matin à la rédaction? 6. Qu'est-ce qu'il fait dans la journée (вдень)? 7. A qui prend-il des interviews? 8. Combien de fois par jour va-t-il à la rédaction? 9. Pourquoi y revient-il le soir? 10. Lit-il ses reportages à la radio? 11. Qui les lit à la radio? 12. Quand peut-on écouter ses reportages? 13. Robert aime-t-il son métier? 14. Comment le trouve-t-il? 15. Pourquoi le trouve-t-il passionnant? 16. Son métier qu'est-ce qu'il lui permet (дозволяє) de faire?

2. Випишіть із тексту подані слова з неозначеним артиклем. Підкресліть артикль. Запам'ятайте ці слова:

журналіст, репортаж, редакція, репетиція, вистава, критик, сцена, студія, концерт, репортер, інтерв'ю, мікрофон.

3. а) Перекладіть подані слова й вислови та використайте їх у реченнях:

у середу, вранці, цієї п'ятниці, щочетверга, цього року, сьогодні ввечері.

1. Nous n'avons pas de cours 2. Nous passons notre examen 3. ... les cours finissent à deux heures. 4. ... tu peux écouter ce concert à la radio. 5. ... je préfère prendre le café. 6. ... l'été est très chaud.

б) Перекладіть:

1. Цієї середи я зайнятий, приходьте іншого дня. 2. По п'ятницях я повертаюся додому о п'ятій годині. 3. Що ви робите цієї суботи? 4. Який сьогодні день? — Сьогодні понеділок. 5. У нас репетиція по вівторках і четвергах. 6. Не забувай, що сьогодні субота. Лекції закінчуються о третій годині.

4. Перекладіть, звертаючи увагу на виділені курсивом слова та вислови:

1. Est-ce que *tu tiens* tes parents *au courant* de tes affaires? 2. Je *suis au courant* de tous ses projets. 3. Je voudrais vous *mettre au courant* de la situation. 4. Nous *apprenons* toutes les nouvelles à la radio. 5. Tu dois *apprendre* cette poésie pour demain.

5. а) Складіть два типи речень, використовуючи подані іменники:

une veste, un parapluie, un crayon, un dictionnaire, un stylo, un attaché-case

Зразок: C'est la veste de Pierre. Cette veste est à Pierre.

б) Складіть речення за зразком, використовуючи вислів *à qui est (sont)*:

Зразок: A qui est cette serviette? — Cette serviette est à Jacques.

A qui sont ces livres? — Ces livres sont à moi.

а) cette serviette, ces livres, ce parapluie, ces photos, cette maison, ce beau chapeau, cette belle montre;

б) Jacques, la sœur de Gaston, M. Dubois, le père de Luc, Hélène, mon cousin.

в) Складіть питання за зразком і дайте відповідь на них:

Зразок: Ce crayon est-il à vous? Non, ce crayons n'est pas à moi, il est à Julie.

cette montre — Alain — son père

cette revue — votre sœur — moi

ces disques — vous — les amis de mon frère

ces cahiers — toi — ma petite sœur

cet attaché-case — Lucien — son frère

6. а) Дайте відповідь у стверджувальній або заперечній формі, використовуючи займенник *en*:

1) 1. Avez-vous un poste de télévision? Et votre ami en a-t-il un?
2. Avez-vous des livres français? 3. Achetez-vous des journaux français?
4. Avez-vous un cours de français samedi? 5. Faites-vous des progrès en français? 6. Avez-vous un dictionnaire français-ukrainien? 7. Avez-vous des parents à Paris? 8. Avez-vous des amis à l'étranger? 9. Achetez-vous souvent des fleurs? 10. Offrez-vous des fleurs à votre mère pour son anniversaire? 11. Faites-vous déjà des projets pour cet été? 12. Donne-t-on des films étrangers dans les cinémas de Marseille?

2) 1. Y a-t-il une pharmacie près de chez vous? 2. Y a-t-il des musées dans votre ville? 3. Y a-t-il des livres étrangers dans votre bibliothèque? 4. Y a-t-il une émission sportive ce soir à la télévision? 5. Y a-t-il des fautes dans votre dernier devoir? 6. Y a-t-il un métro dans votre ville? 7. Y a-t-il une moquette dans ta chambre? 8. Y a-t-il des articles sur la France dans la revue que vous lisez?

б) Дайте відповідь на питання, використовуючи займенник *en*:

1. Achetez-vous beaucoup de journaux? 2. As-tu assez de pommes pour faire une tarte? 3. Faites-vous beaucoup de photos? 4. Est-ce que je

fais trop de fautes quand je parle français? 5. Faites-vous beaucoup de progrès en français? 6. Y a-t-il ici assez de chaises pour tous? 7. Y a-t-il beaucoup de meubles dans votre appartement? 8. Combien de pièces y a-t-il dans votre appartement? 9. Combien d'examens ont-ils cet été? 10. Combien de fautes as-tu dans ta dernière dictée? 11. Donne-t-on beaucoup de films français à la télévision? 12. Y a-t-il beaucoup de curiosités dans votre ville? 13. Y a-t-il beaucoup de ponts à Paris? 14. Y a-t-il beaucoup de pays où on parle français? 15. Combien d'heures faut-il pour aller en train de Kharkiv à Lviv?

в) Замініть додаток займенником *en*:

1. Je dois passer quatre examens. 2. Il faut faire trois exercices pour demain. 3. Il faut avoir un demi-kilo de pommes pour faire cette tarte. 4. Veux-tu offrir des disques à ton amie? 5. Combien de journaux vas-tu acheter? 6. Vous devez lire quinze pages pour après- demain. 7. Tu peux donner une pomme à chacun.

г) Використовуючи займенник *en*, напишіть у всіх особах наказового способу

1) у стверджувальній формі:

donner une pomme à chacun; apporter encore deux chaises; copier encore dix lignes;

2) у заперечній формі:

apporter des chaises; faire des projets.

д) Перекладіть, використовуючи займенник *en*:

1. У тебе є брати? — Ні. — А сестри? — У мене дві сестри. 2. У вас є телевізор? — Так, є. 3. Чи є у вас французькі книги? — У мене їх багато. 4. Скільки іспитів тобі треба скласти? — Я маю скласти ще три іспити. 5. Скільки у вас кімнат? — У нас три кімнати. 6. Скільки стільців треба принести? — Принеси один. 7. У мене немає сигарет. Я завжди забуваю їх купити. 8. Він любить вивчати іноземні мови. Він знає вже три мови. 9. Я знаю, що в Парижі багато мостів. Скільки їх? — Їх тридцять три.

7. а) Продієвідмінійте в теперішньому часі в усіх особах:

être étudiant; ne pas être distrait.

б) Перекладіть:

1. Ми вже готові. 2. Ви хворі? — Я не хворий, але в мене болить голова. 3. Сьогодні ввечері вони зайняті. 4. Ви одружені? 5. Де ти сидиш? — Я сиджу поруч із Жаком. 6. Ви поспішаєте? 7. Ти недостатньо старанний.

в) Напишіть у всіх особах наказового способу:

être prêt à midi ne pas être paresseux
être sérieux ne pas être pressé

г) Перекладіть:

1. Будь готовий до восьмої години! 2. Будьмо серйозними.
3. Будьте щасливі! 4. Не будь неухажним. 5. Не лінуйся! 6. Не поспішайте!

8. Продієвідмінійте в усіх особах теперішнього часу:

mettre les fruits sur la table;
mettre toutes ses affaires à leur place.

9. Напишіть літерами:

Зразок: $5 + 14 = 19$ (cinq et quatorze font dix-neuf)

а) $5 + 14 = 19$ $8 + 3 = 11$
 $15 + 3 = 18$ $16 + 1 = 17$
 $2 + 10 = 12$ $7 + 13 = 20$
 $4 + 6 = 10$ $14 + 6 = 20$

б) $21 + 16 = 37$ $33 + 18 = 51$
 $45 + 15 = 60$ $14 + 28 = 42$
 $27 + 13 = 40$ $50 + 17 = 67$
 $19 + 37 = 56$ $48 + 12 = 60$

10. Складіть речення за зразком:

а) Зразок: A 13 heures, 13 % (pour cent) des téléspectateurs regardent la télévision.

13 h	25 %
20 h	52 %
20 h 30	62 %
22 h	37 %

б) Зразок: 11 % des Français regardent la télévision 1 heure par jour.

1 heure	11 %
2 heures	18 %
3 heures	19 %
4 heures	26 %

в) Зразок: De Paris à Dijon il y a 2 heures 16 de train.

Paris — Dijon	2 h 16
Paris — Lyon	3 h 44
Paris — Besançon	3 h 27
Paris — Bordeaux	3 h 58

11. У поданих реченнях за потреби використайте артикль:

1. Voici ... briquet. 2. ... briquet est rouge. 3. C'est ... beau briquet. 4. C'est ... briquet de Pierre. 5. Aimez-vous ... roses? 6. Dans ce vase il y ... roses. 7. Son père est directeur de ... usine. Il est ... bon ingénieur. 8. Sur ... plancher il y a ... moquette verte. 9. As-tu ... cravate claire? 10. Mon père porte toujours ... costumes noirs. 11. Mettez ... manuels sur mon bureau. 12. Sur mon bureau il y a ... livres et ... manuels. 13. Il veut acheter ... cassettes. 14. Je n'aime pas ... café froid. 15. C'est ... directeur? — Oui. 16. Où est ... parapluie? 17. Laisse ... parapluie dans le corridor. 18. J'apprends ... langue française, c'est ... belle langue. 19. Veux-tu ... pomme? 20. Antoine est chez ... médecin. 21. J'ai ... répétition à cinq heures. 22. Qui est cette jeune femme? C'est ... journaliste. 23. Son frère est ... journaliste. Il est ... reporter de talent. 24. Germain ne peut pas venir. Il dîne avec ... journaliste. 25. Dimanche je vais au concert de ... pianiste américain.

12. Перекладіть, використовуючи лексику до фраз:

1. Вибачте мені, я маю вас залишити. 2. Ти поспішаєш? — Так, у мене справи. 3. Спочатку П'єр учить слова, а потім починає читати. 4. О третій годині діти обідають, а потім ідуть гуляти. 5. Починається дощ, а в мене немає парасольки. 6. Не забудьте закінчити свій репортаж до середини. 7. У вас є підручник англійської мови? 8. Скільки сторінок у цьому підручнику? 9. У нього вісім помилок в останньому диктанті. 10. Розгорніть підручники на вісімнадцятій сторінці. 11. Він хотів би вивчити ще одну мову. 12. Обід ще не готовий. 13. Скільки разів це треба повторити? 14. Він має зателефонувати нам ще раз. 15. Я не можу знайти продовження цього тексту. 16. Не забудьте прочитати продовження цієї статті. 17. Ти любиш фрукти? — Так, (я їх) люблю, особливо яблука. 18. У їхньому саду завжди багато фруктів. 19. Вона хоче залишити свого молодшого сина в матері. 20. Витри гарненько стіл, будь ласка. 21. Я хотів би провести тиждень у своїх родичів у Руані. 22. Скільки днів у тижні? — У тижні сім днів. 23. За тиждень він їде у відрядження до Швейцарії. 24. Чому ти так тихо говориш? 25. Чому ви повторюєте кожне питання? 26. Залиши свій лист на столі. 27. У своєму останньому листі він запрошує мене до себе. 28. Скільки літер у цьому слові? 29. Скільки років твоїй молодшій сестрі? — Їй сім років. 30. Скільки тобі років? — Мені вісімнадцять років. 31. Сьогодні я маю багато роботи. 32. Чия це парасолька? — Не знаю.

14. Перекладіть, використовуючи лексику тексту:

1. Мені хотілося б стати журналістом. 2. Ця робота їх цікавить. 3. Я не можу бути присутнім на цій нараді. 4. Ми завжди із цікавістю читаємо його репортажі. 5. Мені б дуже хотілося подивитися цю виставу ще раз. 6. О котрій годині починається концерт? 7. Він пише репортажі для розділу «Новини культури». 8. Як називається передача, яку ви

слухаєте? 9. Щодня Робер зустрічає цікавих людей: критиків, акторів, режисерів. Він часто буває на виставах і бере інтерв'ю в акторів і глядачів. 10. Ти знаєш, хто постановник цієї вистави? 11. Скільки глядачів у цьому залі? 12. Увечері Робер заходить до редакції та залишає свої статті в студії. Другого дня диктор читає їх по радію. 13. Наступного дня Франсуа дізнається новину: його друг іде з редакції. 14. Він дуже любить свою професію та вважає її захопливою. 15. Як тобі цей фільм? — Я вважаю його малоцікавим. 16. У цьому фільмі є захопливі сцени. 17. Я часто зустрічаю їх на розі проспекту Шуазі. 18. На цих конференціях ми зустрічаємо багато цікавих людей. 19. Багато слухачів любить його репортажі. 20. Він намагається тримати нас у курсі своїх справ. 21. Я не можу вам цього сказати, я не в курсі. 22. Що ви знаєте про життя цього художника? 23. Я намагаюся бути обізнаним із культурним життям країни.

RÉVISION

1. Перекладіть подані речення, використовуючи дієслово *être* або зворот *il y a*:

1. На кожному столі стоїть лампа. 2. Твій словник на письмовому столі. 3. Книжкова шафа стоїть біля вікна. 4. У його бібліотеці багато французьких книг. 5. Книжки лежать на столі. 6. Наш телевізор стоїть у вітальні. 7. У вітальні стоїть телевізор. 8. Вправа, яку треба зробити на завтра, на двадцять п'ятій сторінці. 9. У цьому журналі немає статей про кіно. 10. Ваш репортаж в останньому номері журналу. 11. Де діти? — Вони на подвір'ї.

2. Поставте в поданих реченнях дієслово в заперечній формі, звертаючи увагу на артикль:

1. C'est un portrait. 2. Demain nous avons un cours d'histoire de France. 3. François fait des fautes dans ses dictées. 4. Mon ami a des parents à Marseille. 5. C'est un manuel d'espagnol. 6. Il y a une émission intéressante ce soir à la radio. 7. Je rencontre des gens intéressants à ces conférences. 8. Il est un bon metteur en scène. 9. C'est un métier passionnant. 10. On donne des films français dans notre cinéma. 11. Il y a un article intéressant dans le journal d'aujourd'hui. 12. Je fais des projets pour cet été. 13. Dominique prend une interview aux comédiens français. 14. Aujourd'hui j'écris un reportage sur les musées de Paris. 15. Ma fille fait des progrès en français. 16. J'achète des fruits. 17. Mes enfants aiment les mandarines.

3. Використайте потрібний прийменник або злитий артикль:

1. Leur maison se trouve ... coin de la rue. 2. La clinique se trouve non loin ... métro. 3. Il téléphone ... Juliette ... l'inviter ... notre spectacle. 4. Je pense ... reportage que je dois rédiger pour demain. 5. ... été il y a beaucoup de fleurs ... ce parc. 6. Julie s'installe ... sa table pour travailler. 7. Mettez tous ces livres ... mon bureau. 8. Il fait froid ... hiver dans notre appartement. 9. Elle ne s'intéresse pas ... mes problèmes. 10. Mon devoir se compose ... trois exercices. 11. Y a-t-il des émissions intéressantes ce soir ... la radio? 12. Il y a un poste de télévision ... un petit meuble ... fond ... la salle ... séjour. 13. Il termine ses études ... la faculté ... médecine. 14. Nice se trouve ... le Midi de la France. 15. ... deux jours je pars ... mission. 16. Le plancher de ma chambre est recouvert ... une moquette. 17. Où tu marches? Regarde ... tes pieds.

4. Використайте означений або неозначений артикль там, де це потрібно:

1. Qu'est-ce que c'est? — C'est ... cadeau pour Mireille. C'est ... beau cadeau, n'est-ce pas? 2. Sur ... bureau du directeur il y a ... téléphone. 3. Il y a ... bon film au cinéma Odéon, vous venez? — Merci, Je n'aime pas ... cinéma. 4. Qui est-ce? — C'est ... frère de Rémi, il étudie ... architecture, il veut devenir ... architecte. 5. Je regarde toutes ... émissions sportives avec ... intérêt. 6. Je voudrais acheter ... tableau. Mais ... tableaux sont chers. 7. Pierre pense que c'est ... équipe de Toulouse qui va gagner ... match. 8. Qu'est-ce qu'il y a à ... télé ce soir? — ... match de football et ... film. — Je préfère ... film.

5. Уставте присвійні прикметники:

1. Je voudrais lire cet article, mais je ne trouve pas ... dictionnaire. 2. Tu as un bon médecin, tu peux me donner ... adresse? 3. Est-ce que ce sont les fils de Paul et de Marie Martin? — Oui, ce sont ... fils. 4. C'est bien la maison de Pierre Lebrun? — Oui, c'est sa maison. 5. Julie dit que toutes ... amies habitent Rennes. 6. Ecoutez ... professeur! Répondez à ... question! 7. Ils écoutent ... ami qui parle de ... visite au Canada.

6. а) Визначте, які слова замінено займенниками *en, le, la, les*:

1. Est-ce que tu fais des fautes quand tu parles français? — Oui, j'en fais et je pense même que j'en fais trop. 2. Votre femme aime-t-elle les parfums? — Elle les adore. — C'est vous qui lui en offrez ou c'est elle qui en achète? 3. Aimes-tu les abricots? — Qui ne les aime pas? — Entrons dans ce magasin, je crois qu'il y en a là, nous allons en acheter. 4. Quelle jolie montre! Je vais l'acheter pour ma femme. 5. Regarde ces montres! Tu ne veux pas en acheter une pour notre mère? 6. Je ne trouve pas mon stylo. — En voici deux, tu peux en prendre un. 7. Fais-tu des fautes de grammaire dans tes devoirs? — Oh, j'en fais assez! — Les corriges-tu régulièrement? — Je les corrige toujours. 8. Où est-ce que je peux mettre le vase? — Mets-le sur mon bureau. 9. Je voudrais acheter ce joli vase. — Encore un! Où vas-tu le mettre? Tu en as déjà partout dans ton appartement.

б) Дайте відповідь на питання, використовуючи займенники *en, le, la, les*:

1. Votre frère a-t-il des enfants? 2. Savez-vous le nom de ce jeune homme? 3. Veux-tu une pomme? 4. Aimes-tu les pommes? 5. Achètes-tu souvent des pommes? 6. Lis-tu régulièrement les journaux? 7. Achètes-tu des journaux? 8. Votre fils termine-t-il cette année ses études? 9. Est-ce qu'il faut déjà allumer les lampes? 10. Où rangez-vous vos vêtements? 11. Est-ce que je peux prendre ton stylo? 12. Avez-vous un jardin? Y a-t-il des fleurs dans votre jardin? 13. Y a-t-il assez de chaises pour tous? 14. Combien de chaises faut-il apporter encore?

7. Використайте одне з поданих дієслів:

oublier, passer, envoyer, se reposer, tâcher, ranger, emporter, apprendre, essuyer, croire, intéresser, prêter.

1. Est-ce que je peux ... la table avec ce torchon (тряпка ганчірка)?
2. Cette histoire ne nous ... pas.
3. Je ... que son reportage peut nous intéresser.
4. Il faut ... tous les mots.
5. Je ... d'assister à toutes les répétitions.
6. Peux-tu me ... ton dictionnaire.
7. Tu oublies de ... ton parapluie.
8. Nous tâchons de ne pas ... les recommandations de notre professeur.
9. Il faut ... cette lettre dès aujourd'hui.
10. Germain doit ... quelques jours après sa mission difficile.
11. ... toutes les affaires dans ce placard.
12. Peux-tu ... chez moi ce soir?

8. Складіть питання та дайте відповідь за зразком:

- Зразок: A. A quelle heure est-ce que tu pars?
 B. Je prends le train de 18 h 04.
 A. Et à quelle heure arrives-tu à Bordeaux?
 B. A 22 h 18.

Paris	Bordeaux
18 h 04	22 h 18
18 h 50	23 h 32
19 h 27	23 h 30
21 h 53	03 h 24

9. Поставте питання до виділених курсивом слів:

1. *Nos stagiaires* reviennent *aujourd'hui* de *l'étranger*.
2. Le soir les amis *vont* au théâtre.
3. Claudine lit sa leçon *très haut*.
4. *Ces jeunes ingénieurs* vont faire un stage *en Suisse*.
5. Cette délégation vient *du Canada*.
6. Mon frère veut inviter *dix* personnes.
7. Ce boulevard est *très long*.
8. Robert lit *son article* à ses amis.
9. Nous sommes *samedi* aujourd'hui.
10. Mon fils cadet a *sept ans*.
11. Julien trouve ce spectacle *peu intéressant*.
12. Il est déjà *onze heures*.
13. Ces vêtements sont *vieux*.

ДОДАТКИ

Алфавіт

Друковані літери	Рукописні літери	Назви літер	Друковані літери	Рукописні літери	Назви літер
Aa	Aa	[α]	Nn	Nn	[εη]
Bb	Bb	[be]	Oo	Oo	[o]
Cc	Cc	[se]	Pp	Pp	[pe]
Dd	Dd	[de]	Qq	Qq	[ky]
Ee	Ee	[œ]	Rr	Rr	[εr]
Ff	Ff	[εf]	Ss	Ss	[εs]
Gg	Gg	[ʒe]	Tt	Tt	[te]
Hh	Hh	[aʃ]	Uu	Uu	[y]
Ii	Ii	[i]	Vv	Vv	[ve]
Jj	Jj	[ʒi]	Ww	Ww	[dubløve]
Kk	Kk	[ka]	Xx	Xx	[iks]
Ll	Ll	[εl]	Yy	Yy	[igrɛk]
Mm	Mm	[εm]	Zz	Zz	[zɛd]

Фонетична будова французької мови

1. Поділ на склади

У французькій мові, так само як і в українській, діє принцип «скільки в слові голосних звуків, стільки й складів»:

la boulangère [la-bu-lɑ̃-'ʒɛ:ʁ].

2. Правила фонетичного складоподілу

1. Коли один приголосний стоїть між голосними, складова межа проходить перед приголосним:

le bagage [lə-ba-ga:ʒ].

2. Якщо є два різні приголосні, оточені голосними, складова межа проходить між приголосними:

marcher [maʁ-'ʃe],

discuter [dis-ky-'te].

3. Якщо ж із двох приголосних перший є шумним, а другий — сонантом, складова межа проходить перед ними:

la tablette [la-ta-'blɛt], l'acrobate [la-kro-'bat],

admirer [a-dmi-re].

Примітка. Група «приголосний + сонант» називається групою неподільних приголосних.

(шумні: [b] — [p], [d] — [t], [k] — [g], [f] — [v], [s] — [z], [ʃ] — [ʒ]; сонанти: [r], [l], [m], [n], [ŋ], [j], [w], [ç]).

4. У групі з двох сонантів складова межа проходить між ними:

le journal [lə-ʒur-'nal], parler [paʁ-'le],

calmer [kal-'me].

5. У групі з двох однакових приголосних, що вимовляються як один звук, складова межа проходить перед приголосними:

adresser [a-dʁɛ-'se].

6. У групі з двох однакових приголосних, що вимовляються як здвоєний звук, складова межа проходить у середині групи:

illégal [il-le-'gal], il lit [il-'li].

7. У групі з трьох приголосних із **s** посередині складова межа проходить після **s**:

la perspective [la-pɛʁs-pɛʁk-'ti:v].

3. Наголос у слові

На відміну від української мови, для французької характерний постійний наголос: в ізольованому слові наголос завжди падає на останній склад:

administratif [a-dmi-nis-tra-'tif].

4. Ритмічна група та ритмічний наголос

У французькій мові в мовленнєвому потоці наголос має не кожне слово в середині смислової групи, а смислова група в цілому. Таким чином, смислова група є одночасно групою одного наголосу, ритмічною групою, і кількість наголосів у фразі визначає не кількість слів (як в українській мові), а кількість ритмічних груп із наголосом на останньому складі:

Je lis [ʒə-'li].

Je lis l'un bon livre [ʒə -li | œ-bɔ̃-'li:vʁ].

5. Додатковий наголос

Крім ритмічного наголосу, який падає на останній склад ритмічної групи, існують другорядні наголоси, котрі виникають у довгих ритмічних групах. Додаткові наголоси ставлять на непарних складах, починаючи з кінця ритмічної групи. Додатковий наголос набагато слабший, ніж ритмічний, і він характеризується не силою, а висотою тону:

Adèle n'est pas malade [a-'dɛl | nɛ-"pa-ma-'lad].

Parlez-vous? ["par-le-'vu]

Il ne travaille pas [il-nə-'tra-vaj-'pa].

Додаткові наголоси можуть бути також і в середині слова:

le directeur [lə-"di-rɛk-'tœ:r].

6. Інтоніяція

Інтоніяція стверджувального речення характеризується сильним падінням голосу на останньому складі останньої ритмічної групи, причому найбільш високим за тоном є попередній склад:

Le professeur explique à ses élèves une nouvelle règle.

Питальне речення відрізняється від стверджувального тим, що воно вище за тоном і вимовляється із сильним підвищенням наприкінці.

Саме це відрізняє питальне речення від стверджувального, коли питання не виражене ані граматичними формами, ані питальними словами, а лише інтонацією:

Vous chanterez. Vous chanterez?

Якщо питання виражене шляхом інверсії, підвищення також відбувається наприкінці:

Le sais-tu?

Але під час інверсії підвищення може відбуватись і в середині речення, на присудку, а кінець речення може вимовлятися зі зниженням голосового тону. Однак слід пам'ятати, що це зниження ніколи не буде таким же сильним, як у стверджувальному реченні:

Avez-vous déjà lu ce livre?

Якщо питання виражене питальним словом, підвищення голосового тону відбувається на питальному слові (або на іменнику з питанням, що його стосується), а зниження — наприкінці речення:

Que fait-il ici?

Quelles fleurs aimez-vous?

Орфографічні та діакритичні знаки

Accent aigu

Accent aigu ставлять над літерою **e** у відкритому складі. Він указує на те, що цю літеру в певному слові вимовляють як [e], а не як [œ]:

été [e-te], éclair [e-klɛ:r], répéter [re-pe-te].

Accent grave

Accent grave ставлять над буквою **e** в закритому складі, за яким стоїть **e** німе, якщо склад закінчується:

1) на одну приголосну: la mère, un problème;

2) на групу неподільних приголосних: une règle;

3) на буквосполучення, котре вимовляють як один приголосний звук:

un collègue, sèche.

Примітка. Перед подвоєними приголосними та перед літерою **x** *accent grave* ніколи не ставлять: actuelle, le réflexe.

! У деяких словах *accent grave* ставлять над **e** перед літерою **s** кінцевому відкритому складі. Кінцеві **ès** вимовляють як звук [ɛ]:

près, après, très, le progrès, un congrès.

! У словах **à**, **là**, **où** *accent grave* вказує на відмінність їхніх значень від **a**, **la**, **ou**.

Accent circonflexe

Accent circonflexe ставлять над усіма голосними, крім **y**:

pâte, une fenêtre, une île, un rôle.

! *Accent circonflexe* над **a** вказує, що це **a** заднього ряду: le théâtre [lə-te-ɑtr].

Виняток становлять дієслівні закінчення *passé simple* **-âmes**, **-âtes**:

nous marchâmes [mar-ʃam].

! Над **e** *accent circonflexe* означає відкрите довге **e**: la tête [la-tɛ:t].

! Над **o** *accent circonflexe* (з небагатьма винятками) позначає **o** закрите:

le rôle [lə-ro:l].

! Над **u** в словах **dû**, **sûr** *accent circonflexe* стоїть для розрізнення значення з **du**, **sur**.

Tréma

Tréma (¨) ставлять над голосними **i**, **e**, **u**, щоб указати на роздільне читання цих голосних із попередньою голосною:

égoïste [e-go-ist], naïf [na-if], Raphaël [ra-fa-ɛl].

Tréma ставлять над **e** також для того, щоб указати, що попереднє **i** слід читати: aiguë [e-gy].

Apostrophe

Apostrophe (') ставлять для позначення випадання кінцевих голосних **a**, **e** в односкладових службових словах перед словом, що починається з голосної або **h** німого (а також під час випадання **i** в слові **si** перед займенниками **il**, **ils**):

c'est, j'aime, l'école, l'hiver, s'il.

Cédille

Підрядковий знак *cédille* (,) ставлять під літерою **c** перед **a**, **o**, **i**, щоб указати, що літеру **c** слід читати в цьому випадку як [s], а не [k]:

un garçon [œ-gar-sɔ̃], la façade [la-fa-sad], reçu [ʁə-sy].